ఆంధ్రభూమి

సర్వవిషయములను చర్చించు
సచిత్రాంధ్ర మాసపత్రిక.

స్థాపితము ౧౯౩౩.
సాలుచందా 1-8-0.
సంపాదకుడు:
ఆండ్ర శేషగిరిరావు, బి.ఏ.

సంపుట: ౬. బహుధాన్య, ఆషాఢము: జూలై, 1938. సంచిక: ౧౨.

సంపాదకీయ సమాలోచన

ఇదికూడ లంచగొండితనము క్రిందికే వచ్చునుగదా?:—

23—6—'38 తేదీనాటి 'నవీనాంధ్ర' వారపత్రిక ఆంధ్రులు ముఖ్యముగా జ్ఞాపకముంచుకొనవలసిన విషయములలో నొకదానిని ఇట్లు పేర్కొనుచున్నది: 'తెలుగుదేశంలో ఇంజనీర్లు అరవవారవడంవల్ల అరవ గ్రామములవారలకు భిక్షలూ, నూటపదార్ల పాదపూజలు, ఇంకా దక్షిణాది కంపెనీలకు వాటాలూ, అరవ పాటకులకు కచ్చేరీలు ఓవరుసీర్లవల్ల జరిగించబడుతున్నాయిట. ఓవరుసీర్ల పేరేకాని దబ్బంతా పొలాలలోకి వెళ్లే నీరే తెస్తుంధిలెండి.' ఇదికూడ లంచగొండితనముక్రిందికే వచ్చునుగదా? లంచగొండితనమును రూపుమాప బద్ధకంకణము వహించియున్నానను కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము ఈ ఆచారముమీద కూడ తనదృష్టిని మరలించునా! లేక అరవప్రాబల్యముగల కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము ఆంధ్రదేశమునందలి అరవ ఉద్యోగుల ఈ యకృత్యములయెడ ఉదాసీనము వహించునా?

౯. పార్లమెంటరీ కార్యదర్శి బాపినీడుగారి బడాయికబుర్లు:—

పార్లమెంటరీ కార్యదర్శిపదవివంటి బాధ్యతగల ఉద్యోగమున ఉట్టంకితులై యుండియు బాపినీడుగారు హిందీభాషా విషయమున తమిళదేశమున ఉపన్యసించుచు బాధ్యత యెఱుగక మాటలాడినారని చెప్పవలసి వచ్చినందులకు మిక్కిలి వగచుచున్నాము. ఆంధ్రదేశమున హిందీభాషావిషయమున ఎట్టి ప్రాతికూల్యము కాని లేదని వారు నిండుసభలో తమిళదేశీయులకు ఎలుగెత్తి చాటియున్నారు. ఇది పూర్తిగా బడాయిమాట అని చెప్పకతీరదు. దివంగతులైన ఆంధ్రనాయకమణి ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఆదినుండియు ఆంధ్రదేశమున హిందీభాషాప్రవేశము కూడదని ఆందోళన చేసినారు. ఇటీవల ఆంధ్రభూమి, [illegible]ంద్రిక, గోలకొండ, యుగంధర, ముఖ్యముగ ప్రబుద్ధాంధ్ర మున్నగు తెనుగు పత్రికలు హిందీ ప్ర[illegible] [illegible]సించినవి. ఆంధ్రప్రముఖులు పలువురు హిందీప్రవేశమునకు ప్రతికూలురుగా నుండుట ఆంధ్ర [illegible]కులకు అనుభవపునరుక్తము. అయినను బాపినీడుగారు ఆంధ్రులలో హిందీ ప్రాతికూల్యము [illegible]హిరంగసభలో బాహాటముగ చాటుటకు కారణమేమి? ఆంధ్రదేశమునందలి హిందీప్రాతికూ[illegible] తెలియకనా? సుప్రసిద్ధాంధ్రరచయిత్రియగు అన్నపూర్ణాదేవి భర్తయగు బాపినీడుగారికి

హిందీని నిరసించు ఈ తెలుగుపత్రికల ఉనికి తెలియదనినచో అది వారికే అవమానకరము. తెలిసియుండియు వారు దీనిని విస్మరించి అట్లు మాట్లాడియుండినచో అది వారు తమిళులవద్ద బడాయికి చెప్పినమాట యగును కాని యన్యముకాదు. ఇకముందైనను బాపినీడుగారు దేశమును మఱువక మాటలాడెదరని నమ్ముచున్నాము.

౬. అయితే ఆంధ్రులు హిందీ ఆందోళనలో ఎందుకు ఎక్కువగ పాల్గొనుట లేదు?

అయితే ఆంధ్రదేశమున హిందీ ప్రాతికూల్యము ఉండుచో ఆంధ్రులు అరవవారితోబాటు హిందీ ఆందోళనలో ఏల ఎక్కువగ పాల్గొనుటలేదని బాపినీడుగారివంటి చిత్తవృత్తిగలవారు ప్రశ్నింపవచ్చును. హిందీయనిన అరవవారు ఎంతగ ఉడ్డుగుడుచుచున్నారో ఆంధ్రులును హిందీయనిన అంతగనే ఉడ్డుగుడుచున్నారు. కాని హిందీఆందోళనకంటె ప్రస్తుతము ఆంధ్రులను ప్రత్యేకరాష్ట్రసంపాదనసంరంభము ఉడికిలించుచున్నది. వారిదృష్టి అంతయు ఇపుడు రాష్ట్రసంపాదన విషయమున విన్యస్తమైయున్నది. కాగా ఈచిల్లరి విషయమున వారు రాయిడించుటలేదు. ఇంతమాత్రమున వారి హిందీవిషయకమౌనమును అర్ధాంగీకారమనియైన అనుకొనుటకు వీలులేదు.

౭. బళ్లారి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నిక: ఆంధ్రునకు అన్యాయము:—

20—6—38 తేదీని జరిగిన బళ్లారి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నికలో ఆంధ్రునకు జరిగిన అన్యాయమునుగూర్చి బళ్లారి 'ప్రతిభ' పత్రికలో కహూరు నరసింహశాస్త్రిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు: 'ఈజిల్లా ద్వైభాషికముగ నుండుటచే ఆంధ్రకన్నడముల కైకమత్యము గలుగుటకు మారు అన్యోన్యకలహములకు కారణములు గలుగుట శోచనీయము. అట్టి కలహబీజమునకు నేటి కాంగ్రెస్ కాంపోజిట్ బాడీవారి చర్య పోదిచేసి నీరుపోసినది. ముందు బాలటులో నత్యధికసంఖ్యాకమగు వోట్లతో నెన్నుకొనబడిన శ్రీ సీతారామరెడ్డిగారి యభ్యర్థిత్వమును త్రోసి రాజనుటకును, వారిస్థానే వారికంటె ఆరువోట్లు తక్కువగ గడించిన శ్రీనాగనగౌడుగారిని అధ్యక్షపదవికి నిలుపుటకును గల ప్రబలకారణము లేమిగలవు? కాంపోజిట్ బాడిలో ముగ్గురు కన్నడులు, యిద్దరు ఆంధ్రులు కాబట్టి కన్నడులమాటయె సాగినది. శ్రీ సీతారామరెడ్డిగారాంధ్రులని వారి యభ్యర్థిత్వమును నిరాకరించిరని తోచుచున్నది.' సరిహద్దులలో ఎక్కడచూచినను ఆంధ్రులకు సంకటపాటు గల్గుచున్నదనుటకు ఇదియొక నిదర్శనము, ఆంధ్రోత్కళపు సరిహద్దున ఆంధ్రులకు పెద్ద మొట్టికాయ తగిలియేయున్నది. ఆంధ్రకర్ణాటపు సరిహద్దున ఇప్పుడీఅన్యాయము జరిగినది. తరుణమున తెలుగువారు కళ్లుతెఱవక పోయినచో ఇచ్చటకూడ అట్టి మొట్టికాయయే తెలుగువారికి సిద్ధమగుట సిద్ధము. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘమువారు తీవ్రముగ, శీఘ్రముగ పరిశోధింపవలసిన విషయములలో నిదియొకటి.

౮. పట్టాభిగారిపై నిజాము ప్రభుత్వమువారి నిషేధాజ్ఞ:—

అఖలభారత సంస్థాన ప్రజా సభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత భోగరాజు పట్టాభిసీతారామయ్యగారు తన రాజ్యమునకు రాకూడదని నిజామునర్కారు నిషేధించెను. పట్టాభిగారు ఇటీవల కొచ్చిన్, తిరువాన్కూరు, మైసూరు సంస్థానములను సందర్శించి వచ్చినారు. వారి సందర్శనముచే ఆసంస్థానములు తలక్రిందులుకాలేదు. కాగా వారిరాకకు నిజాముమాత్రము ఉలికిపడనేల? అఖలభారతసంస్థానప్రజాసభాధ్యక్షులగుటచేతనే గాక ఆంధ్రులగుటచేత కూడ పట్టాభిగారు నిజామునంస్థానమును సందర్శింపదగినవారు. ఏమనగ నిజాముంరాజ్యప్రజల

లో సగమునకుపైగా ఆంధ్రులు, నిజామురాజ్యభూమిలో సగమునకుపైగా ఆంధ్రులభూమి. ఆంధ్రనాయకులు గాంధీగారు నిజాముఆంధ్రసోదరులను కలసికొను హక్కుగలవారు. ఈహక్కుకు అడ్డుతగులుటచే నిజాము నియంత ప్రజల నిరసనము సంపాదించుకొనుట తప్ప పరమప్రయోజన మేమియు సాధింపలేకపోయినాడు.

౯. అయ్యదేవరవారు ఆంధ్రులచే 'అయ్యో! దేవరా!' అనిపించుచున్నారు:—

మద్రాసున ఛీఫ్ పార్లమెంటరీ కార్యదర్శిపదవితోబాటు బెజవాడలో ఫ్రీసిటిజెన్‌షిప్ సంపాదించిన శ్రీయుత అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు ఇటీవల బెజవాడలో జారిపడి కాలువిరగగొట్టుకొని మదరాసువచ్చి జనరల్ ఆసుపత్రిలో చికిత్సనొందుచున్నారు. గాంధిగారి వియ్యంకులయిన రాజగోపాలాచార్యులవారిని మద్రాసు పార్లమెంటరీ కాంగ్రెస్ నాయకులుగా సూచించి అంగీకరించిన ప్రథమాంధ్ర మహాశయులయిన అయ్యదేవరవారు ఇట్లు ఆసుపత్రిలో నుండగా రాజగోపాలాచార్యులవారు పోయి పరామర్శించి వచ్చిరి. పరామర్శించి వారుపోయిన దరిమిలాను ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ప్రతినిధి అయ్యదేవరవారిని దర్శించి రాబోవు శాసనసభలో ఆంధ్రులందరు ఆంధ్రమునందే మాట్లాడు విషయమున ప్రశ్నించెను. ఆంగ్ల భాషాజ్ఞానముగల ఆంధ్రులు శాసనసభలో ఆంగ్లముననే మాట్లాడవలయునను నియమమును అయ్యదేవర వారు ఉద్ఘాటించిరి. ఫ్రెంచిస్వాతంత్ర్యము, డచ్చిస్వాతంత్ర్యము, చీనాజాతీయోద్యమములను రచియించి తెలుగువారికి ప్రసాదించిన అయ్యదేవరవారు ఆంధ్రస్వాతంత్ర్యముపట్ల, ఆంధ్రజాతీయోద్యమముపట్ల ఇట్లు విముఖులగుటకు కారణమేమి? వారి గురుదేవులయిన రాజగోపాలాచార్యులవారి కుమ్మనుద్దులు చెవికెక్కుట యేనా! అద్భుతప్రజ్ఞాశాలియైన రాజగోపాలాచారిగారిట్లు మనవ్రేలితోనే మన కన్ను పొడుచుచున్నారు. పదవీవ్యామోహమున ఆంధ్రత్వమును మఱచిపోవు అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుపంతులుగారివంటి వారి వల్లనే మనకర్మ మిట్లు కాలుచున్నది. వారి ఈ అనాంధ్రకృత్యమును ఆంధ్రు లెన్నటికిని మరువజాలరు.

౧౦. ప్రకాశముపంతులు ఈపరాభవపరంపర నెట్లు భరించుచున్నాడు?:—

ప్రకాశముపంతులు వీరుడు, ధీరుడు, శూరుడు. అగుటనే అతడు ఆంధ్రకేసరి బిరుదాంచితుడైనాడు. ప్రాక్టీసుచేయుదినములలో అత డొకసారి ముగ్గురున్యాయమూర్తుల సమక్షమున కేసు వాదించుచుండెను. ముగ్గురున్యాయమూర్తులలో నొకడు ప్రకాశముపంతులునుద్దేశించి నాకు నీకేసులో పాయింటు కనిపించుట లేదనెను. అప్పుడు ప్రకాశముపంతులు నిర్భీతచేతస్కుడై అయితే నాకేసు మిగిలినన్యాయమూర్తులకడ్డలకే నివేదింతును అనెను. ప్రకాశముపంతులుజీవితములో ఇట్టికథలు పరశ్శతములుగానున్నవి. అట్టి ప్రకాశము పంతులు మద్రాసుమంత్రివర్గమున తగిలియుండి పరాభవపరంపరను భరించుచున్నాడు. అతనికి రివిన్యూ శాఖ ఈయబడినది. కాని ఆశాఖపుట్టినప్పటినుండి దానితో అవినాభావసంబంధమున ఉండుచువచ్చిన ఎక్సయిజు డిపార్టుమెంటు ఇప్పుడు దానినుండి వేరుచేయబడి వేరొకమంత్రిచేతులలో నుంచబడినది. ప్రకాశము పంతులు ఈపరాభవమును భరించినాడు. అతడు తొర్రిగడ్డ ప్రాజెక్టు చేకొనబడవలయునని పట్టుబట్టినాడు; కాని కాంగ్రెస్‌ప్రభుత్వము ఏర్పడినతరువాత రెండుబడ్జెట్టులు జరిగినను ఒకదానియందును తొర్రిగడ్డ అనుపదము రాలేదు. ప్రకాశముపంతులు ఈపరాభవమునుకూడ భరించినాడు. ఎస్టేటుల్యాండుయాక్టును సవరించుచు ఆగష్టులో నొకచట్టమును గొనిరా అతడు తలపడినాడు. కాని ఆచట్టమును 1939 జనవరివరకు నిలిపి యుంచుమని రాజాజీ ఆజ్ఞాపించినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. మొదటి రెండు పరాభవములును ఒకపాటివి. ఈమూడవపరాభవము అట్టిదికాదు. కుండ-నిండినది. ప్రకాశముపంతులు రాజీనామావార్త నేడో, రేపో

తునము వినగలము. కాలమునకు కట్టుబడి కొంతకాలము కేసరి కొంచమైయుండినను అచిరకాలముననే వాని ఔజ్జ్వల్యమును చూపకమానదు.

౬. 'తలపంగూడునే ఇంత లేసి దౌర లీదైన్యంబు!':—

అఖిలభారతఖ్యాతి నార్జించిన ఆంధ్రమహాపురుషులలో వి. వి. గిరిగారొకరు. కార్మికసమస్యలవిషయమున వారు నిధులు. భారతకార్మికులకు వారు గురుదేవులు. అట్టివారు మద్రాసుమంత్రాంగమున కార్మికశాఖాధ్యక్షులగుట నిజముగా ఆంధ్రులఅదృష్టమనుకొంటిమి. కాని చీరాల కాల్పులవిషయమున ప్రభుత్వము వారి చర్యపట్ల రేగిన అలజడికి వారు మూకబధిరులై ఆంధ్రదేశమును శోకదైన్యముల ముంచినారు; తన్ను గోటు చెడగొట్టుకొనినారు. కార్మికశాఖకేగాక పారిశ్రామికశాఖకును వారు మంత్రులే. అయినను వారి అభిమానశాఖయైన కార్మికశాఖలోనే వారిప్రభుత ఇట్లు ప్రహతముకాగా వారికి అంతలపొంతల శాఖయైన పారిశ్రామికశాఖలోమాత్రము వారేమి వెలగబెట్టగలరు? ఏమివెలగబెట్టినారోచూడుదు! వార్ధాపరిశ్రమల శిక్షణమునకు చెన్నరాష్ట్రమునుండి పంపబడిన పదిమందిలో ఇద్దరినిమాత్రమే తెలుగుజిల్లాలవారిని ఎన్నుకొనినారు. తామాంధ్రులైయుండియు, శాఖ తమచేతులలోనిదైయుండియు ఆంధ్రుల కీస్వల్పవిషయమున అన్యాయముజరుగకుండ చేయలేకపోయిన గిరిగారి చేతకానితనమునకు ఏయాంధ్రుని నేత్రములు చెమ్మగిలవు?

౭. ఉత్తర నెల్లూరు జిల్లా బోర్డులోని కోవూరు సీటు ఎన్నిక:—

ఉత్తరనెల్లూరు జిల్లాబోర్డులోని కోవూరుసీటు నేడు మద్రాసు మంత్రాంగమున స్థానికస్వపరిపాలనశాఖామాత్యులుగనున్న శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారిది. మంత్రులై వారాసీటుకు రాజీనామానీయగా సీటున కిప్పుడు ఎన్నికలుజరిగినవి. కాంగ్రెస్, జస్టిసుపార్టీలకు పోటీజరిగినది. కోవూరుసీటువోటర్లు ఇదివరకు కాంగ్రెస్‌పార్టీకిచెందిన గోపాలరెడ్డిగారిని ఎన్నుకొనిరి. వారిప్పుడు కాంగ్రెస్‌మంత్రాంగమున కెక్కియున్నారు. కాగా వారువిడిచినసీటు సాధారణపరిస్థితులలో తిరిగి కాంగ్రెస్‌పరమే కావలసియుండుట సహజము. కాని అట్లుకాలేదు. ఇపుడచట జస్టిసుఅభ్యర్థి జయమందినాడు. ఈవిజయమువలన కోవూరుసీటువోటర్లకు లోగడవారు అభిమానించిన కాంగ్రెస్‌పార్టీపై ఇపుడు వారికి అభిమానములేదని తేలినది. నెల్లూరుమునిసిపలు అధ్యక్షుని ఎన్నికలోను, ఈఎన్నికలోను కాంగ్రెస్‌పార్టీ కాకిచావునొందుటలో ఊహించగలవారికి గురుతరమైన గుణపాఠమున్నది. గాలి తిరుగుటకు ప్రారంభమైనదా?

౮. ఈ ప్రబలజాడ్యమునుండి తెనుగువారు ఎప్పుడు తెలివినిబడుదురో!:—

రాజమహేంద్రవరమునందలి దానవాయిపేటలో ఇటీవల ఏర్పఱుపబడిన పార్కునకు గాంధిపార్కు అనునామముంచబడినది. వియ్యంకుడైన రాజగోపాలాచారిగారిమాటలు చెవినిబెట్టి ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు అడ్డుదగులుచున్న సమయముననే గాంధిగారిట్లు ఆంధ్రనగరరాజమగు రాజమహేంద్రవరమున పూజ లందినాడు. కాంగ్రెస్‌యుద్యమమున రాజమహేంద్రవరమునకు రమణీయకీర్తి నార్జించి దివంగతులైన శ్రీ బ్రహ్మజోస్యుల సుబ్రహ్మణ్యముగారిపేరైన ఆపార్కునకుపెట్టు ఔచిత్యమునకు రాజమహేంద్రవరపౌరనాయకులు పాల్పడలేదు. పరరాష్ట్రపు నాయకులకు పాదపూజలుచేయుట స్వరాష్ట్రపునాయకుల స్మరణము లేకుండుట అను ప్రబలజాడ్యమునుండి తెనుగువారెప్పుడు తెలివినిబడుదురో?

అంటరానితనాన్ని తొలగించి అంతర్వర్ణ విభేదాలను రూపుమాపడం ఎలాసాధ్యమౌతుందనే మీసందేహం తీర్చడానికి

మా "మాలపిల్ల" వస్తున్నది!

వచ్చుచున్నది.

డైరెక్టరు

*

గూడవల్లి

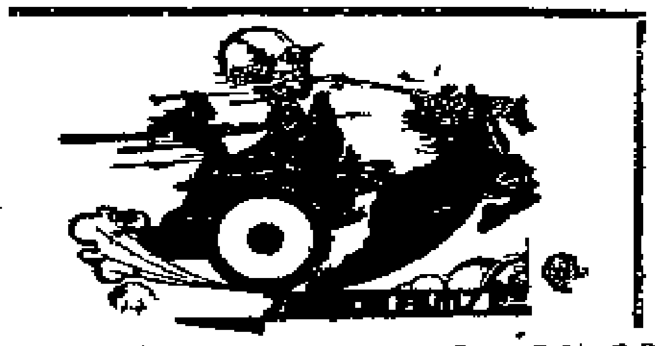
రామబ్రహ్మం

మ్యూజికల్ డైరెక్టరు

*

భీమవరపు

నరసింహారావు

బుక్కింగునకు :—సరస్వతీ టాకీస్ లిమిటెడ్., బెజవాడ.

తేనెటీగలనుగురించి మనము తెలిసికొనవలసిన మంచి విషయములు.

తేనెటీగలు నిద్రపోవునా?

నిద్ర అక్కరలేని నిరంతరపరిశ్రమ—
ఆడువానికే అధికపరిశ్రమ—
తేనెపట్టునుండి పువ్వునకు - పువ్వునుండి తేనెపట్టుకు—
మొదట ఏపువ్వుమీద వ్రాలిన ఆప్రయాణమున కాజాతి పువ్వులమీదనే—
పట్టునుండి ఈగ తేనెకొఱకు ఏడుమైళ్ళవరకు పోవును—
తేనె చేయుటకంటె మైనముచేయుట మరీకష్టము—
అన్యోన్యసహకారమునకు తేనెతెఱ మంచి నిదర్శనము—
తల్లియీగ నిముసమునకు ఏడెనిమిది గ్రుడ్లు పెట్టును—

సృష్టిలో ప్రతిజీవియు నిద్రపోవునని మనయూహ. జంతువులు, పక్షులు, కీటకములు, మానవులు రాత్రులందు నిద్రపోవుదురు. కాని కొన్ని జంతువులు పెద్దపులి, తోడేలు; కొన్నిపక్షులు గుడ్లగూబ, గబ్బిలము మొదలైనవి రాత్రులందు విహరించి పగలునిద్రించును. కాని తేనెటీగ రాత్రియందు, పగటియందుకూడ నిద్రింపక విశ్రామమెఱుగని శ్రమనుపడి తుదకు అచిరకాలమునందే అవతారము చాలించుచున్నది.

పగలు నిద్రపోవు సోమరిపోతుని కుంభకర్ణుడనియు, రాత్రులందు నిద్రపోక తిరుగు పోకిరీని నిశాచరుడనియు మనము పిలుచుట వాడుక. పగలు, రాత్రికూడ నిద్రపోక పనిచేయు ఈ యీగలను ఏమని పిలవవలయును?

రాత్రులందు నిద్రపోక అవి ఏమిచేయునని ప్రశ్న ఉదయింపవచ్చు. అవి తాముచేయవలసిన పని మరుచటిదినమువరకు ఆపవు. మరుచటిదినమువరకేకాదు మరు నిముసమువరకుకూడ ఆపవు.

పుష్పములు ఉషఃకాలమున పుష్పించును. తేనెటీగలు ఉషఃకాలమున ఉషఃకాంతితోబాటు బయలుదేరి వికసించిన పుష్పములయందలి మకరందము విసువువిరామము లేక పోగుచేయును. సంధ్యాసమయమువరకు తిరుగుచుండును.

మకరందమును పోగుచేయునవి ఆడుతేనెటీగలు మాత్రమే. మధువునార్జించుటకై ప్రతిదినము ఆ యీగలు తేనెతెరనుండి పువ్వునకు పువ్వునుండి తెరకు సుమారు నూరుసార్లైనను తిరుగును. ప్రతి ఒక్క ప్రయాణములోను అనగా తేనెటీగయొక్క తేనెసంచులు నిండువరకును ప్రథమములో ఏజాతి పువ్వుపై వ్రాలునో ఆజాతి పువ్వునే వెదకుచు పూర్తిచేయునుగాని మరియొకజాతి పువ్వుపై వ్రాలదు.

ఎందుకు వ్రాలదను ప్రశ్న కలుగవచ్చు. అది దేవరహస్యము. భగవంతుని నిర్మాణము. మహాచిత్రమైనది. ఆ చిన్నజీవున కింత జ్ఞానమా అని తోచవచ్చును. కాని అది అట్టిది.

ఒక వృక్షము పుష్పవతియై తన సహస్రయోనులద్వారా—అనగా పువ్వులద్వారా—మధురరసమును స్రవింపజేయును. ఆపువ్వులు కాయలుగా మరుటకు పుప్పొడి—వీర్యము—అవసరము. ఏ పుష్పములోని పుప్పొడి ఆపుష్పమునకు సమకాలములో లభింపక పోవును. అందుచేతనే అందమైనరంగులలో నిండి ఆకర్షణశక్తిని వృద్ధిచేయును, వేశ్యాంగనవలె. ఆ అందమునకు మురిసిపోయి, ఆమధుర రసమును ఆసించి పుష్పములపై వ్రాలును తేనెటీగ. వ్రాలుటవల్ల దానిశరీరమునకు అంటుకొన్న పుప్పొడి మరియొకపుష్పముపై వ్రాలినప్పుడు మధురరసమును త్రాగుటకు పడుశ్రమలో రాలి ఆపూవులో పడును. అందుచే ఆపుష్పము కాయగా మారును. తేటిపువ్వునుండి కొను మధురద్రవమునకు ప్రత్యామ్నాయముగా దానిని సంతసింపజేయుటకు గాను ఆజాతి పుప్పొడినే దానియందు వదలును.

మామిడిపువ్వులో మందారపు పువ్వు పుప్పొడి పడిన ఫలించునా! జంతువునకు మనుష్యవీర్యము పనికి వచ్చునా? ఆరహస్యము తెలుసుకొన్నది కావుననే తేనెటీగ ఒకసారి ఒకేజాతిపూవులపైననే త్రావును. ఇట్టి నియమములేనిచో వృక్షములు గొడ్డుపోవుటో, కంత్రీ జాతివిగా మారియుండుటో జరిగియుండును. అట్టిది జరుగకుండుటకే తేనెటీగకు ఆజ్ఞానము కలిగించినాడు విశ్వనిర్మాత.

ఒక్కొక ప్రయాణములో తేనెటీగ సుమారు రెండుమూడు మైళ్ల దూరము పోవును. ఆహారము తెగకు సమీపములో దొరకకపోయినచో ఏడుమైళ్ళవరకుకూడపోవును.

పుష్పములనుండి పీల్చుకొనిన మధురద్రవము తేనెటీగయొక్క తేనె సంచులలో తేనెరూపమును పొందును. మననైపుణ్యముచేత పువ్వులనుండి ఆమధురద్రవమును మనము పోగుచేసినను అది తేనె కానేరదు. అది తేనెటీగ సాయముననే జరుగవలెను.

తేనెను భద్రపరచుట, దానిని గదులలో నుంచి నీరు ఇగిరిపోయిన పిమ్మట సీలుచేయుట మొదలగు పనులు రాత్రులందే జరుగును.

తేనెయొక్క సువాసన అది కొనితేబడిన పుష్పములపై నాధారపడియుండును. నిరాడంబరుల యొక్క శుద్ధ మనస్సు ఎంత మాధుర్యముగా నుండునో అట్లనే తెల్లని పుష్పములనుండి సమకూర్చిన తేనెకూడ చాల రుచికరముగా నుండును. వేషభూషలచే సోకుచేయు వెలదివంటి రంగురంగుల పూవులనుండి ప్రోగుచేసిన తేనె అంతమధురముగా నుండదు.

ఇట్లు సంపాదించిన తేనెనుండియే తేనెటీగలు మైనమును తయారుచేయును. కాని పుప్పొడియే మైనమని కొందరియూహ. అది సత్యదూరమని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. ఈపనికూడ చాలవరకు రాత్రులందే జరుగును.

అది ఎట్లుచేయును? ఎంత తేనెకు ఎంతమైనమగును? అను ప్రశ్నలు కలుగును. మైనము తయారుచేయుటకు ఉష్ణమవసరము. ఈగలన్నియు గూటియందుండు సమయమున అనగా రాత్రిపూట కొన్నియీగలు తేనెను తమ తేనె సంచులనిండ నింపుకొనును. ఆ యీగలచుట్టు మరికొన్ని యీగలు బంతివలె చుట్టుకొనును. అనగా దానిని మధ్య బంధించునన్నమాట. అట్లు కొంతకాలముండును. ఆఒత్తిడివల్ల కలిగిన వేడిచే తేనె మైనముగా మారి యీగకడుపు క్రింద చిన్నచిన్న రేకులుగా ఏర్పడును. ఇట్లు తయారైన రేకులను తీసుకొనిపోయి కొన్ని యీగలు లాలాజలముతో వాటిని అతుకుచూ తేనెతెరను నిర్మించును.

మైనము తయారుచేయుట కష్టమైనపని గనుక సాధారణముగా చాల కొద్దియీగలే యీపనికై పూనుకొనును. ఇరువది పౌనుల తేనెయున్నగాని ఒకపౌను మైనము రాదు.

మయినపురేకులతో తెర నిర్మించుట, తల్లియీగపెట్టు గ్రుడ్లకు ప్రత్యేకముగా గదులు నిర్మించుట, వాటికి కావలసిన ఆహారమును సమకూర్చుట, తెరను శుభ్రముగ నుంచుట, మొదలగు బాధ్యతలు బయటకుపోయి ఆహారము సంపాదించుస్థితిలోలేని చిన్నయీగల మీదను, పోతుటీగలమీదను నున్నది. తల్లికి చేదోడువాదోడుగా నుండి పిల్లలకు సంరక్షణచేయు ఆ చిన్నయీగలు ఎంత బుద్ధికలవో!

తరువాత యీగ సంపాదించు వాటిలో పుప్పొడి ఒకటి. అది తనకెంతమాత్రముకాదు. తనకుకాదు కదాయని పోగుచేయకమానునా! ఆతల్లి సంసారములో పంపకాలు లేవు. అందుచే పిల్లలకు కావలసిన పుప్పొడినికూడ తెచ్చును తేనెటీగలు. పుప్పొడి తేనెను కలిపి పెట్టినగాని గ్రుడ్లుచితికిన తరువాత బయలుదేరు పురుగులు యీగలుగా మారజాలవు. వాటికి పుప్పొడి ముఖ్యావసరము. నేడు తేనెతెరలను పెట్టి యీగలను పెంచువారు పుప్పొడిలేనిచో బటాణీలపిండిగాని, గోధుమపిండిగాని, చిక్కుడుగింజల పిండిగాని ఉపయోగించుచున్నారు.

పగలంతయు తిరిగి సంపాదించిన ప్రోపొలిసుతో రాత్రులందు తెరలో ఎక్కడనైనను బీటలు ఉన్నచో మరమ్మతుచేయును. తేనెకు చల్లగాలి తగలకుండ మూసివేయు

టకు దీనిని ఉపయోగించును.

ఇంకొకవిశేషమేమన తేనెపట్టు తినుటకువచ్చు శత్రువులను పట్టి చంపివేయును. వాటిని బయటికి త్రోయుటకు శక్తిలేనిచో ఆ శవములను ప్రొపొలీసుతో పూడ్చివేయును. దానితో దుర్వాసన భయలుపడదు.

సంధ్యాసమయమునకు పూవులన్నియు వాడిపోవుటో, ముడుచుకొనిపోవుటో తటస్థించునుగాన ఈగలన్నియు తమ తెరవద్దనే యుండును.

తెర ఒకరాజ్యము. అందులో తల్లియీగ సర్వాధికారి. అయినను దానికి గ్రుడ్లనుపెట్టుటతప్ప యేమియు చేతగాదు. అన్యోన్యసహకారముచూడవలెనన్న తేనెతెరనే పరిశీలించవలెను. తల్లిపెట్టిన గ్రుడ్లపై ఏమాత్రము ద్వేషములేక శ్రమపడు ఆడుయీగలు వానిని అతిజాగ్రత్తతో చూచును.

ఆరాజ్యములో ప్రజలు సుమారు 50000 వరకు ఉందురు. తల్లియీగ ఆ తెర పోతుటీగలతోగాని, యితర తెర పోతుటీగలతోగాని సంభోగించి నిముసమునకు ఏడెనిమిది గ్రుడ్లనుపెట్టును. దాని చుట్టు వేచియుండు పరిచారికలు ఆగ్రుడ్లను తీసుకొనిపోయి భద్రపరచును. తల్లియీగ వసంతకాలమునందు దినమునకు సుమారు 3000 గ్రుడ్లను పెట్టును.

పెట్టుటలో ఎన్ని ఆడయీగలు కావలెనో, ఎన్ని మొగయీగలు కావలెనో తెలుసుకొనిపెట్టునట. ఆ శక్తి మనస్త్రీలు సంపాదించిన ఎంతబాగుండును? తల్లియీగ తన జీవితకాలము ఐదు సంవత్సరములలోను సుమారు పదిలక్షల గ్రుడ్లను పెట్టునట.

మే, జూన్ మాసములందు ఎక్కువగాపెట్టును. ఒకవేళ తల్లియీగ ఎక్కువగ్రుడ్లుపెట్ట దలచినను సంపాదించు ఆడుయీగలు అవసరమగుచో ఆగ్రుడ్లుపెట్టుటను నిరోధించును.

సంపాదించు ఈగలు ఆడువైనను వానితో సంసారముచేసిన పోతుటీగలు చచ్చిపోవును. కాని తల్లియీగలేనిచో ఇతర ఆడుఈగలు కూడ గ్రుడ్లను పెట్టును.

పోతుటీగలు భార్యలు తెచ్చిపెట్టుచుండిన తినుచు పక్కలను వెచ్చచేయునట. అందుకే వానిని మేపుచున్నవట. లేకున్నచో తెరయొక్క ఉష్ణముచెడి చిన్నగ్రుడ్లు చిట్లక చెడిపోవును.

రాత్రులందు ఈగలన్నియు గూటియందేయుండుటవల్ల ఉష్ణమధికమగును. శుభ్రమైనగాలి యుండనేరదు. అవి చేయుపనులలో నిమగ్నములై యున్నతరిని మంచిగాలి లేనిచో బాధపడునుగాన కొన్నియీగలు తెరవెలుపల, గదులవద్ద నుండి మనయిళ్ళయందు పంకాలు తిరుగునట్లు రెక్కలతో గాలిని గదులలోనికి విసరును. ఆపని చేయునంతసేపు వానిపైనుండి గదులలోనికి ఇతరయీగలుదూరినను లెక్కచేయవు. అవి అలసినచో మరికొన్నియీగలు ఆస్థానములను తీసుకొనును. కాని ఎక్కువతక్కువలను పాటింపవు.

మరికొన్ని ఈగలు తెరచుట్టు రక్షకభటులవలె సాయుధములై తిరుగుచుండును. ఏనత్తగాని, మిడతలుగాని, మరియే యితరములైనవిగాని తెరసమీపమునకువచ్చినచో తమముట్టెలతో తాకిచూచును. అవి శత్రువులైనచో చావుసిద్ధమే.

ఇట్లు ఒకదానిపైనొకటి ఆధారపడి తమసౌభాగ్యమును వృద్ధిచేసుకొనును, తేనెటీగలు. వానిలో వానికి ద్రోహబుద్ధిలేదు. అవి సమయానుకూలముగా పరిచారికలుగాను, రక్షకభటులుగాను, వర్తకులుగాను నటించుచు విజయయాత్ర సాగించును.

పగలంతయు సంపాదించుటలోను, రాత్రిఅంతయు దానిని భద్రపరచుటలోను ఆనందముగా శ్రమపడి తేనెటీగ శీఘ్రకాలములోనే అవతారము చాలించుచున్నది. అనగా ఏడెనిమిది నెలలకన్న ఎక్కువ జీవించనేరదు. విశ్రాంతిలేకపోవుటయే ఇందుకు కారణము. అంతతక్కువ జీవితమయినను చింతింపదు. ఎందుచేత, ఆకాలములోనే ప్రకృతికి కొంతతోడ్పడి తల్లికిసేవచేసి ధన్యయగుచున్నది. ఆ తేనెటీగ లేనిచో నీచెట్లుచేమలు ఎట్లువృద్ధియగును? మనకు అనంతవిధములుగ ఉపయోగపడుచున్న తేనె ఎట్లు లభ్యమగును?

కుబేరా ఫిలిమ్సు వారి

"భక్తమార్కండేయ"

ప్రతిచోటా జనం తండోపతండాలుగా వచ్చి చూస్తున్నారు.

పత్రికల ప్రశంసలు

...ప్రేక్షకులను తన్మయుల నొనర్చగలిగినంత సహజముగా నున్నది.

—ఆంధ్ర వారపత్రిక.

...చాలా విజయవంతంగా తయారుచేయగలిగిన డైరెక్టరు చిత్రపు నారాయణమూర్తిగారి పరిశ్రమ మెచ్చుకోతగ్గది.

—జనవాణి.

...ఇంతకుముందు వచ్చిన చిత్రాల్లో చాలా మట్టుకు మిన్నయని చెప్పాలి.

—ఆంధ్ర దినపత్రిక.

—ఇంకా యిలా యెన్నో ప్రశంసలు !

ఈ క్రింది నగరాలలో విడుదలయైనది :

20—6—38 తేదీనుండి గుంటూరు, కాకినాడ. 24—6—38 తేదీనుండి రాజమండ్రి.

21—6—38 తేదీనుండి విశాఖపట్టణము. 26—6—38 తేదీనుండి నెల్లూరు.

త్వరలో బెజవాడ, విజయనగరం, ఏలూరు, మచిలీపట్టణం, చికాకోల్ నగరాలలో విడుదల కానున్నది.

బుక్కింగునకు:—

కుబేరా ఫిలిమ్సు లిమిటెడ్,

80 పూనమల్లి హైరోడ్డు, కీల్పాక్, మదరాసు.

శాసనసభలలో కార్యము సాగించుటకు మూడు ముఖ్య సూత్రములు.

శాసనసభలో కార్యవిధానం

౧. ఏక్రొత్తశాసనమైనను మూడుపర్యాయములు చదువుట.

౨. ఏక్రొత్తశాసనమైనను ఉపసంఘముల యాలోచనకు బంపుట.

౩. కొంత విమర్శసాగినపిదప విమర్శలను నిలుపుదలచేయుట.

రచయిత:

గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం.ఏ.

ప్రజాప్రతినిధిసభ కానిండు, శిష్టసభ కానిండు। ఏసభయైనను ఆలోచనచేసి కార్యముచేయుట కేర్పడిన సభలుగాని ఉబుసుపోకకు కాలముపుచ్చుటకు నేర్పడిన సభలుకావు. అందులో ఇరువురుమువ్వురు చేరునట్టి సభలునుగావు. అనేకసంఖ్యాకులు చేరునట్టిసభలు. ఇందరు చేరినప్పుడు కార్యక్రమము నడచుటకేదో యొకవిధానము కావలసియుండును. అందరును ఏకకాలమున మాటలాడుటగాని, ఒక్కొక్కరును ఇష్టమువచ్చినంతసేపు ఉపన్యసించుటగాని, ఇష్టము వచ్చినప్పుడు ఇష్టమువచ్చినవారు లేచి సంభాషించుటగాని పొసగినచో జాతరయైపోవును. కాబట్టి ఒక్కొక దేశములోను శాసనసభలలో కార్యములు సాగించుటకు సూత్రము లనేకము లేర్పడియున్నవి. ఈసూత్రము లన్నిటిని ఇట వివరించుటకుగాని, విమర్శించుటకుగాని తావుచాలదు. కాని, మూడు ముఖ్యసూత్రములు ఎల్లదేశములలోను ప్రముఖముగా నంగీకృతమయి యుండుటనుజేసి వానిని పేర్కొనదగియున్నది.

(౧) ఏశాసనమైనను మూడు పర్యాయములు చదువనిది ఏసభలోను తీర్మానముకారాదు. ఇది అత్యావశ్యకమైన సూత్రము. మన దేశములోను మున్మాటికి చెప్పెదను విను మను నభ్యాసముకలదు. ఏదోవిషయము విమర్శకు తేబడినప్పుడు ఒకానొక సభ్యుడు పరధ్యానముగా నుండవచ్చును. అలసటచెంది యుండవచ్చును. లేదా భ్రాంతిపడియుండవచ్చును. ఊరక తలయూపవచ్చును. అయిన నదే విషయము మూడుపర్యాయములు చదువంబడునేని సామాన్యముగా భ్రమప్రమాదములకు నవకాశముండదు. ఈసూత్రమున కిదియే యర్థము. ఇందింతటి యర్థము నిండి యున్నను సామాన్యముగా శాసనములు మొదటి కడపటి పర్యాయములు మంత్రములవలె చదువ బడుచున్నవి. రెండవపర్యాయము చదువబడునప్పుడు మాత్రము సభ్యులు మేల్కొని ఉత్సాహముతో, అభినివేశముతో విమర్శకు గడంగుచున్నారు. ఆంగ్లభూమివంటి భూములలో మాత్రము మూడు పర్యాయములును తగినంత చర్చజరుగుట కనుకూలమేర్పడినది. ఏలయన నచ్చట సభవారు మూడు పర్యాయములును సమ్మతులు తెలిపి ఒకవిధమగు తీర్మానమునకు వచ్చినట్లుగా సూచింపవలసి యున్నారు.

(౨) శాసనమును ఉపసంఘముల యాలోచనకు బంపుట రెండవముఖ్యమగుసూత్రము. దేశశాసనసభలలో నూర్లకొలది సభ్యులుందురు. అందరికిని అన్నివిషయములును తెలిసియుండవు. వాస్తుశాస్త్రముతో నెక్కువ సంబంధముగల శాసనము ఉపక్రమితమైన యెడల వైద్యశాస్త్రజ్ఞుడు దాని విషయమయి స్థూలదృష్టిని విమర్శ చేయగలడేమోగాని సూక్ష్మాంశ

ములలోనికి దిగి యిదమిద్ధమని తేల్పుటకు మాత్రము వలంతిగాడు. దేశమంతటికిని శాసనములు చేయుపట్టున నిట్టిసమయములు దినదినమును పొడసూపుచుండును. సూక్ష్మాంశములచర్చ నూర్లకొలది ప్రజలకు రుచించునదియుంగాదు. కాబట్టి యుపసంఘముల యాచారము వాడుకలోనికి వచ్చినది. సంగతులు తెలిసిన యొకకొందరు సావకాశముగా కూర్చొని యొక్కొక్క విషయమును విమర్శించి ఆ యాశాసనమును తమసభవారికిగాని, సభలవారికిగాని నివేదించుచున్నారు. తగిన వారియాలోచన పొందినందున శాసనసభలవారు ఆ శాసనమును సులభతరముగా నంగీకరించుటకో, తిరస్కరించుటకో శక్తికలవారగుదురు. ఇప్పట్టున మనకు ౧౯౨౦-లో ప్రసాదితమైన సంస్కరణశాసనమెట్లు విమర్శనందినదియు జ్ఞాపకమునకు దెచ్చికొనవచ్చును. ఆశాసనమున ముఖ్యమగు మార్పులు చేసినవారు ప్రజాప్రతినిధిసభ ప్రభుసభలలో నుండి ఏర్పడిన యుపసంఘమువారు. వారే యేమార్పులు సూచించిరో రమారమిగా నన్నిటిని బ్రిటిషురాజ్యాంగసభలవారామోదించిరి, వారిసలహాలకు వ్యతిరేకముగా కొనిరాబడిన సవరణలన్నియును త్రోసివేయబడియెను. ఉపసంఘముల యాచారము ఎంత బలవంతమైనదియు ఈయొక్క నిదర్శనమ్ము వలననే స్పష్టమగుచున్నది. ఉపసంఘముల ప్రభావమింకను నొక కొంతవర్ణింపదగియున్నది. ఉదాహరణార్థము అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రముల శిష్టసభనే కైకొందము. ఆసభలో విమర్శింపదగిన శాసనములు సంవత్సరము సంవత్సరమును వేనవేలుండును. అందుచేత ఏబది యుపసంఘములేర్పడియున్నవి. సభయందు సామాన్యముగా మొదట చదువుటలో శాసనము పేరు, ఉద్దేశము చదువబడు చున్నది. వెంటనే దానిని తత్సంబంధియగు నుపసంఘమువారి యాలోచనకు బంపివేయుచున్నారు. ఉపసంఘమువారు అందులో కావలసినన్ని మార్పులు చేయుట కధికారము కలవారై యున్నారు. వారు దానిస్వరూపమునే వేరుచేసి దానిని క్రొత్తశాసనమునే కావింపవచ్చును. తుదకు దానిని సభవారి విమర్శకు తేకయుండవచ్చును. అనగా శాసనము ఉపసభవారి యధీనమునబడినది యనిన దాని యునికి, నాశనము వారి చేతులలోనే యున్నవనుట స్పష్టము.

(3) విమర్శలను నిలుపుదలచేయుట కేర్పడిన సూత్రము మూడవ ముఖ్యసూత్రము. ఏసభలోనైనను ఎక్కువ సంఖ్యాకులు 'ఇక విమర్శ' చాలునని కోరుటకు అధికారము 'కలవారై యున్నారు. ఇది యంత మంచి యేర్పాటగునా యనునది యోచింపదగియున్నది. ఎక్కువ సంఖ్యాకులై మన మున్నంత మాత్రముచేత తక్కువ సంఖ్యాకులైన యెదుటివారి నోరు మూయించ వలసినదేనా? ఇది సరియనుడు, తప్పనుడు ఆచారము మాత్రము లోకమున స్థిరమయినది. కొంతవిమర్శ సాగినపిదప ఏసభలోనైనను ఒకసభ్యుడులేచి ఈవిమర్శ చాలించవలసినదని యుపక్రమింప వచ్చును. అట్లుప్రకటించినప్పుడు కొన్ని కొన్నిసభలలో అధ్యక్షస్థానమున నుండువారు సభవారి సమ్మతి తీసికొనవలసియుందురు. ఎక్కువ సమ్మతులు నిలుపుదుపక్షమునను డెనా నిలుపుదల చేయవలసియుందురు. మరి కొన్నిసభలలో తీర్మానముచేయు నధికారము అధ్యక్షస్థానమున నుండువారికే యొసంగబడినది. ఆంగ్లరాజ్యాంగసభలోని ఏర్పాటు ఇదియే. అచ్చట అధ్యక్షపదవియందుండువానిని 'స్పీకరు' అందురు. అతని ఇష్టమువచ్చినయెడల ఆపుదలచేయవచ్చును; లేకున్న విమర్శ జరుగును గాకయని వదలవచ్చును. అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములలోని ప్రజాప్రతినిధిసభలో మాత్రము సభ్యులూరక మాటలాడుట కలదట! తమమాట సాగదనుకొనువారు ఊరక మాటలుపెట్టి ఎదుటివారిని విసిగింపజూచుట సహజము. కాబట్టి అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములలోను నిర్బంధమవసరమని ప్రయత్నములగుచున్నవి.

—నమ్మాళ్వారు 'ప్రభుత్వము.'

'నా రాష్ట్రంబు గడించితీరెద'

౧. అచ్చెరు వయ్యెఁబో యిరువదారుశరత్తులనాఁడె రాష్ట్రమున్
దెచ్చెద మన్న తెల్గులకుఁ దీరవ కోర్కులు; మొన్న మొన్న కన్
విచ్చినయోఢ్రసైంధవుల వేడ్కలు పూచి ఫలించె; నెన్నఁడో
వచ్చినవీనులన్ నిరుడువచ్చినకొమ్మలు వెక్కిరించెడిన్.

౨. తత్వ మెఱుంగలేక బహుధా శ్రమలన్ గుడువంగ నేల యాం
ధ్రత్వము లేనినాఁడు కలదా మన కించుకయేని భారతీ
యత్వము? తెల్గువీరుఁ డొకఁడైనను కాంగ్రెసుగద్దె నెక్క నే
తృత్వముసూపుభాగ్యమున కేటికి నోఁచకపోయెఁ జెప్పుఁడీ!

3. కలధన మెల్ల నోడ్డినను కాంగ్రెసుకై పడరానిబాధలన్
వలచిన బందెకోర్చిన లవంబును జంకక నెత్తురోడ్చినన్
దెలుఁగులత్యాగ మెల్ల వితథీకృత మైనది యింటిఁగోపలన్
గెలువనినాఁడు రచ్చలను గెల్చుట యెట్లుపొసంగుఁ దెల్పుఁడీ!

౪, "ఆలస్యాదమృతంవిష" మ్మనెడుప ల్కాలించి మేలెంచి ని
ల్లోత్సాహము పెంచి సంశయతమోవిచ్ఛిత్తి గావించి దీ
క్షాలక్ష్మీవశులై పురాంధ్రమహిమాసంపత్తి నార్జించి సు
లాలిత్యము నిచ్చి తల్లిఋణముం జెల్లింపుఁడీ సోదరుల్!

౫. దీక్షాకంకణమున్ ధరించి జనయిత్రీదాస్యవిచ్ఛేదనా
పేక్షల్ పొంపిరివోవ ముజ్జగము కంపింపంగ లేలెందు మీ
దక్షత్వంబున కడ్డులేదు చరితార్థత్వంబు మీకబ్బు నే
పక్షుల్ గూసిన నేమిలెక్క కడిమిన్ బాలింపుఁడీ సోదరుల్.

౬, నా రాష్ట్రంబు గడించితీరెదను నానావిఘ్నముల్ వచ్చినన్
రానీ యెంతకునైన సైతు నను తీవ్రజ్వాలతోఁ గార్యముం
బ్రారంభించిన తెల్గుబిడ్డ నెదిరింపన్ బ్రహ్మరుద్రాదులే
చేరంజాలరు తక్కుముక్కడులకై చింతింపఁగా నేటికిన్.

౭. ఒడ్డెలఁ గొండవీటికడ నోర్చినలగ్నమునందు రాయచూర్
గడ్డను బాదుసాలను గకావికసేయుముహూర్తమందు మీ
రొడ్డినశౌర్యమున్ దలఁచి "హు"మ్మని దూకుఁడు రంగమందు మీ
కడ్డమువచ్చి నిల్వఁ దగినట్టిమగన్న జగాన లేఁడిఁకన్.

౮. చల్లుం డుజ్జ్వలశౌర్యవీర్యములతో సామ్రాజ్యనిర్మాతలై
యెల్లన్ దేశము లేలునాఁడు మనయం దేగర్వసంరంభ ము
ద్యల్లీలన్ నటియించె నిప్డు తదీయాటోపమున్ గోరుచున్
మల్లెల్ మొల్లలు జాజు లాంధ్రజగదంబాపాదపీఠమ్మునన్.

—తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరి.

నల్లజెండా

'అబూ' పచ్చమోసులెత్తుతుంది. ఉద్యానకుటీరద్వారాన్ని తెఱచి కుడిపాదం బయటఉంచుతాడు; స్వయంనిర్మిత దీర్ఘసమాధికి స్వస్తి. తాకూగు శతవృద్ధు.

కొండమల్లె ఒళ్లు జలదరించింది. ఆ పురుషసింహు నతోత్తమాంగం ప్రసూన మరందార్ద్రిత మవుతుంది.

ఉలికిపడ్డ పంచమస్వరపు తీపిగొంతు శృతిపేయ మాతుంది. మధురే ద్వాదశి, సుధాంశుకరముల గిలిగింత నొయ్యార నడల చల్లని మెల్ల ప్రక్కచూపుల సారిస్తోంది తోటనీటికాలువ; కుటీరోత్తర భాగాన్ని.

౧ యుగాలే ఊపిపోనాయ్
యెగతాళా! పూలుపఱచేవ్
మసకవారిందీ గోళం
పసలారిన చారలెయీ
పలితకేశ బక్కనరాల్.

౨ వెలిగాయోనాడుహస్త
తలముకత్తి - పూలచెండ్లు
మెలివెట్టిన మీసాగ్రాల్
నిలిపె జంటనిమ్మపళ్ళు.

3 ఉఱుముకు నీపాడుగొంతు
మొఱకువోయె నేమినేడు?
చఱవకు వెన్నదమి గంధ
సారపూత చేతిగాలిఁ—

౪ నకనకలాడే మాకీ
నవ్యరాగశ్రీ లేటికి?
యుగాలైందే నాడో!!
ఊఁ ఏమనుకున్నావో!

౫ జీర్ణ పర్ణకుటీరాభ్యం
తర కలుగులనక్కను- ఫో
మంచిది- 'జితోస్మి' యంచు
మరలు, లేదు వేడిచ్చట—
యుగాలే...

—అత్తిలి సూర్యనారాయణమూర్తి.

అరవలు, గుజరాతీలు, బెంగాలీలు తెనుగుగాదెకు పందికొక్కులు.

మనకు తెనుగుతనం లేకపోబట్టి

మన ప్రకాశంపంతులు ప్రధానమంత్రి కాలేకపోయినాడు.
మన నాయకులు ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని ఇంతవరకు తేలేక పోయారు.
మన జెయిళ్ళకుకూడా అరవ ఆనందవికటన్ పత్రిక సప్లయి అవుతూన్నది.
మన భూమి కొంత ఒరిస్సాకు పోయినా మానంవహించాం.
మన దేశంలో నడిచే రైలుఇంజన్లు కూడా అరవకూతలే కూస్తున్నాయి.
మన తిరపతి వెంకటేశ్వర్లుకి అరవపేరుపెట్టింది.
మన చదువులు పూర్తిగా మానిపోతున్నాయి.
మన మందులు మన పొలిమేరల్లోనే చెలామణీ కాకుండాపున్నాయి.
మన చేత దాసీపనిచేయించుకునికూడా కాంగ్రెస్ మనల్ని చూడకుండావుంది.

గాదిక్రింద పందికొక్కు చేరితే ఏమౌతుంది? సమాధానం పాఠకులకు వేరే చెప్పనక్కరలేదు. అయినా నా ఉబలాటంకొద్దీ నేను చెప్పకమానను, గాదిక్రింద పందికొక్కు చేరితే గాది గుల్ల అవుతుంది. గింజలు తప్పలవుతాయి. కొద్ది రోజులు ఊరుకుంటే గాదే కూలిపోతుంది.

అట్లాగే ఒకజాతిలోగాని, దేశంమీదగాని పరజాతి, పరదేశం చొరబడితే ఆజాతి, ఆదేశం పందికొక్కులుదొలిచిన గాదెలాగున ఏనుగుమ్రింగిన వెలగపండులాగున, అవుతుంది.

పుణ్యనదులతోను, మధుర ఫల వృక్షములతోను, పాడిపంటలతోను ఆనందదాయకమైన ఆంధ్రదేశమును, ఆంధ్రజాతిని ప్రస్తుతంలో అరవపిశాచములు, గుజరాతీ బ్రహ్మరాక్షసులు, బెంగాలీ బుడబుక్కలవారు పందికొక్కులకన్న అధమాధమంగా దొలుస్తున్నారు.

అసలు హిందూదేశములోని ప్రతి ప్రత్యేకజాతికూడా పరదేశానికిదాస్యమే చేస్తోంది. కాని అదేమి కర్మమోగాని ఆంధ్రజాతి ఆపరదేశానికి దాస్యంచేయడమే కాకుండ మానాభిమానములు మంటకలిపి తనతోబాటు పరదేశానికి దాస్యం చేసే తోడిజాతులకికూడా దాసానుదాసమై అధోముఖంపట్టివుంది.

ఇప్పుడు మనకున్న నాయకులు బొత్తిగా ఆంధ్రవీర్య మేకోశాన్ని లేనివాళ్లు. గుజరాతీజాతికి గులాములు. అట్లాంటి నాయకులవల్ల ఆంధ్రజాతి వృద్ధిపొందడం గగనకుసుమం.

మేతకై బయలుదేరిన గొడ్లు పోట్లాడుకొనినట్లు మననాయకులు దాసరికములోకూడా మోసాలే. మనకి పొరుగింటిపుల్లగోంగూర రుచట. అందుకే మనకి గోంగూరవాళ్ళని పేరు కాబోలు! ఆంధ్రమాత గౌరవమునుచూచి సహించలేని వృద్ధజంబుకములు (ఆడవి, మగవి కలిసి) కృష్ణఒడ్డునుండి బయలుదేరి ఆపాదమస్తకం ఆంధ్రత్వము మూర్తీభవించిన ఆంధ్రకేసరిని మాయజేసి, కుంభకోణము జరిపినవి. సర్వమూ త్యజించిన ఆసింహరాజమునకు ఇందువల్ల లోపములేదు గాని సింహగర్జనకై వేచియున్న ఆంధ్రవనదేవత ఆశలన్నీ అడుగంటినాయి. కాళేశ్వరీశక్తి ఆవహించి ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశాన్ని పాడుచేసింది.

జాతికి కళంకము తెచ్చిన కాళేశ్వరీశక్తిని కాలువిరుగగొట్టడంవల్ల మరింత చెలరేగునే కాని బుద్ధికలిగి ప్రవర్తింపనేరదు. కాబట్టి దానిని రూపులేనిదానిగాచేయాలి. దానికి వృద్ధనాయకులు పనికిరారు. కావున యువకులు ముందుకువచ్చి స్వలాభపూరితులైన వృద్ధనాయకులను, నాయకీమణులను పంటచేనులోని గడ్డిపోచను పీకిపారేసినట్లు తీసేసి వయసున వృద్ధుడయినా వీరత్వంలో యువకుడైన ఆంధ్రసింహమును పురికొల్పవలెను. సింహము గర్జించినగాని అడవి అరవమృగాలకి గుండెలదరవు.

ఆంధ్రజాతీయులకు మననాయకులే చీడపురుగులని చెప్పవలెను. ఎందువలననగా జాతికి జీవనమైన భాషను ఉద్ధరించుటకు బదులుగా

ఇతరభాషలందు లోలురై కన్నతల్లికి కడుపుచిచ్చు పెట్టుచున్నారు. తనకూతురును గాంధికొడుక్కి యిచ్చినందువల్లనూ, జమునాలాల్ బజాజీతో వియ్యమందపోతూన్నందువల్లనూ రాజాజీ హిందూస్థానీకి మోజుపడి తనజాతిపిల్లలను హిందీ చదువుకొనమని చెప్పవచ్చుగాని ఏ బాదరాయణసంబంధములేని మన ఆంధ్రనాయకులు దానికి తలయొగ్గుట ఎంతేనా కళంకం.

ఏ ఉపద్రవంవచ్చినా ముందు ఆంధ్రులు— ఏ ఉద్యోగంవచ్చినా ముందు అరవలు. సత్యాగ్రహంనడిపించి దెబ్బలు తినడానికి, జైలుకివెళ్లడానికి ఆంధ్రులు—మంత్రిపదవులు స్వీకరించడానికి బురఖాలుమార్చిన అరవలు— ఇంతేగా! ఉన్నబోతే దూడలలోకి, మెయ్యబోతే ఎడ్లలోకి అన్నసామెత అరవసోదరులకు బాగా అర్థమైయింది. అందుచేత ఆచరణపూర్వకంగా చూపుతున్నారు.

ఆనాడు గుండుదెబ్బకి జంకక ఎదురువచ్చిన ఆంధ్రప్రకాశాన్ని తోసి రాజని; ఈనాడు పదవులువస్తాయనేసరికి వియ్యంకుడి సహాయంవల్ల వచ్చి తెలుగువారిమీద ఎక్కి ప్రధానమంత్రి అయినాడు అరవసోదరుడు రాజాజీ— నాలుగుకళ్ళ నారాయణావతారము.

ఈవిషయం ఇల్లావుంచి మన పత్రికలవిషయం చూదాం. అదేమి పాపమోగాని తెలుగుజైళ్ళకుకూడా అరవపత్రికలు సప్లయిచేయిస్తోంది కాంగ్రెసుగవర్నమెంటు. ఇతరజాతులలోని పత్రికలను మనమీద ఇల్లారుద్దుతూవుంటే మన నాయకులు మనపత్రికలకు ఏమియు సాయంచేయరు. మనపత్రికలో ఒక్కదానివీ పట్టుమని పదివేల కాపీలన్నా కర్చుగావు. మూడుకోట్లమంది ఆంధ్రులం వుండికూడా ఇట్లుండుటకు కారణమేమి? పట్టుమని పదియింగ్లీషుముక్కలువస్తే కండ్లుతిరిగిపోయి తెలుగుపత్రికనే చూడరు ఆంధ్రశ్రీమంతులు. వారు కేవలం యింగ్లీషుప్రముఖులే. అర్థం తెలియకపోయినా ఏదో యింగ్లీషుపత్రికను చేతపట్టుకుని సిగరెట్టుపీలుస్తారు పెద్దపండితులలాగున. గాంధీగారిశిష్యులైన ఆంధ్రులు అసలు తెలుగేముట్టరు. అదేమి తెగులోకాని, హిందీయే వారికి పూజ్యదేవత— లేకపోతే ఏ ఆనందవికటన్ వంటి అరవపత్రికనో (ఇదేయిప్పుడు జైళ్ళలో తాండవించుచున్న అరవపత్రిక)— పుస్తకం హస్తభూషణం అనుకునేవారు ధరిస్తారు. కాని తెలుగుగ్రంథంగాని, తెనుగుపత్రికగాని పట్టుకుంటే తెనుగువాడికి పరపతిపోతుంది. విద్యావంతులయొక్కయు ఉద్యోగులయొక్కయుజబ్బు యీవిధంగావుంటే అవిద్యకు నిలయమైన మన దేశములో యితరులు పత్రికచదివేవారు లేరు. ఇక భాషకు పోషణ ఎక్కడ? భాషాపోషణంజరగనిది జాతియుండునా?

ఆంధ్రుడా! యని ఎవరినిసంబోధింపను. ఛీ! నేటిఆంధ్రులకు వేడిరక్తములేదు. సాంబారుస్వాములైన అరవలకు పూర్తిగాదాసులైన ఆంధ్రులకు శూరత్వమెక్కడ? ఆంధ్రభూమిని ముక్కలుచేసినారే! కొంతఆంధ్రభూమి ఒరిస్సాలోకలిస్తే అరవనాయకుడు మనకు (అనగా మద్రాసుకి) కర్చుతగ్గిపోయినదని చెప్పినప్పుడు ఆంధ్రులు బెల్లంకొట్టినరాళ్లవలె ఊరుకొన్నారే! కోట్లకొలది ఆంధ్రదేశమందలి ధనమును అరవదేశములోని ప్రాజక్టులకు వ్యయముచేయుచుండ నోరుపడిపోయినదా, ఆంధ్రుడా! ఒరిస్సారాష్ట్రానికి ఆంధ్రభూభాగాల్ని వప్పగించినారే! వారిబాధలుగమనించు దేవుడు లేకపోయెనే. స్వంతముగా పోషించుకొనలేని ఓఢ్రులకే రాష్ట్రమిచ్చి మనపీకనులిపి కొంత మన ప్రదేశం వారికిచ్చినారే!

ఇక నైజాములోని ఆంధ్రప్రజలబాధలు వర్ణనాతీతములు. వారికి పౌరసత్వపుహక్కులకే భంగము. వారి కన్నీటిధారలను తుడిచేదేవత, మొరలాలకించేదేవత యేది? ఆంధ్రులలో ఐకమత్యము, జాతీయ భావము, పట్టుదల పూజ్యం.

ఆంధ్రుడా! నీపూర్వుల వీరత్వమును, శూరత్వమును, ఏగంగలో కలిపితివి? లేక పూర్వులప్రతిభచూచి గానముచేసి సొమ్మసిల్లితివా? లేక ఇప్పుడు నీదేశంలో ఊరూరా వెలసిన అరవహోటళ్లలోని సాంబారు త్రాగడంవల్ల నిర్వీర్యుడవై

తివా! లేక అయ్యరు కాఫీతోపాటు నీకు ఏదైనా మత్తుమందు ఇస్తున్నాడా?

గతముచూచి మురిసిన ప్రయోజనము లేదు. నేడు మన దేశము నావహించిన అంధకారమును పెగల్చి లోనచూడుము. ఎందైనా ఆంధ్రత్వము కనుపించునేమో జాగ్రత్తగా పరిశీలింపుము. దానికై వెదకుము. ఆంధ్రుడుగా మరణింప దలచినచో ఆంధ్రరాష్ట్రమును సంపాదించువరకు నిద్రాహారములు మాని ప్రజలలో జాతీయతను రేకెత్తింపుము.

ఆంధ్రజాతి ప్రపంచమున ప్రకాశమానంగా నుండవలెనన్నచో ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము అవసరం. లేదా పూర్తిగా అరవలకి దాసీతనంచేసిచేసి ఆంధ్రజాతి ఎప్పటికేనా నామరూపములు లేకండా పోవుట నిశ్చయము.

స్వరాజ్యంవచ్చాక మనకు ప్రత్యేకరాష్ట్రంవచ్చుననుటవల్ల మన కడుపునిండదు. అరవల ప్రాబల్యం అధికంగావున్న కాంగ్రెసువారు ఏర్పరచు సరిహద్దు సంఘములలో కుంభకోణంజరిగి మనకు అపకారం జరక్కమానదు. కావున ఇంగ్లీషువారి చేతులమీదుగానే యావత్తు ఆంధ్రభాషమాట్లాడు ప్రజలను ఒక్కరాష్ట్రముగా నేర్పరచి సరిహద్దులను ఏర్పరుపవలెను. లేకపోతే దక్షిణజాతులకు తండ్రినని చెప్పుకున్న చక్రవర్తులు మనల్ని తప్పకుండా తిప్పలుపెడతారు- వియ్యంకుడు గాంధి వారికి సాయం చేస్తాడు. లేక యుద్ధానంతరం స్వరాజ్యమిస్తామన్న యింగ్లీషురాజనీతిజ్ఞులధోరణి అవలంబించి అరవలున్నా స్వరాజ్యంవచ్చినాక ప్రత్యేకరాష్ట్రవిషయంలో మొండి చెయ్యి మాటవచ్చు.

ఇక పోనీ ఉద్యోగాలలోనైనా ఆంధ్రులకు తగినస్థానముందా అంటే ప్రభుత్వపు ఏశాఖచూచినా అరవసోదరుల ప్రాబల్యమే. తెలుగులతకు చీడపురుగులవలెను, ఆంధ్రతేజమనే బెల్లపుగూనకు కండచీమలవలెను, తెలుగుజాతీయత అనే మంచమునకు నల్లులవలెను, తెలుగు నిర్మలసరస్సులకు నాచువలెను, తెలుగు కామధేనువుకు జోరీగలవలెను అరవజాతి ఆంధ్రజాతిని పట్టి పీడించుచున్నది.

ఆంధ్రదేశములోని రైలుఅయినా యమ్. యస్. యమ్. లో ప్రతిస్టేషనులోను గంటకొట్టే బంట్రోతువద్దనుండి మేష్టరువరకు అరవలే. నూటికి తొంభై మంది. ఇంక ఏ రైలులోనైనా సరే ఎక్స్‌ప్రెస్ అంటే మేలు తరువాత మేలు. ఆంధ్రుల అదృష్టంకొద్దీ గ్రాండ్ ట్రంక్ ఎక్స్‌ప్రెస్సు ఆంధ్రదేశంగుండా వెడుతున్నా; పేరుగొప్ప ఊరుదిబ్బ అన్నట్లు గ్రాండల్లాపోయి లంకణాల బోటులాగో, లేక బొబ్బిలిపోతుల బండిలాగో జోరుగా వెడుతుంది బెజవాడవరకును. రైలుకంపెనీలో ఆంధ్రులు తగినంతమంది లేకపోవడమే దీనికికారణం. మళ్ళీ తినికూచోలేక డబ్బు రైలికిఅర్పించేవారిలో ఆంధ్రులే అగ్రగణ్యులు. పది రూపాయలటిక్కెట్టు.అల్లా పంద్రాండున్నర ఐనా ఆంధ్రులికి బుద్ధిలేదు.

ఇక రివిన్యూఅధికారులు, నీటికాలువలమీద అధికారంచెలాయించే యింజనీయర్లు (డబ్బుదోచుకోడానికి) రోడ్లు మొదలైన శాఖలలోని అరవలకు అంతులేదు. అసలు డి. పి. డబ్ల్యు డిపార్టుమెంటు అరవవాడిదే!

దేవాలయపు బోర్డులోనూ [illegible] వల ఆధ్వర్యమే. తిరుపతి దేవస్థానము తెలుగుదేశంలోనిది. కాని దానిలో ప్రసాదాలుపుచ్చుకుంటూ అధికారంచలాయించేవారు చాలమంది అరవలే. అసలు [illegible]నరు అరవసోదరుడేగా. ఏడుకొండల వెంకటేశ్వర్లుని దర్శించబోతే గూడ కట్టు అరవలు ప్రత్యక్షం. దర్శనానికే రూపాయలాగి అరవలను పెంచుతున్నాడా భగవంతుడుకూడా. తెలుగుదేవునకే యిట్లాంటిబుద్ధా? లేక అరవగోలలోపడి ఉక్కిరిబిక్కిరవుతున్నాడా [illegible]వంతుడుకూడాను ఆంధ్రజన[illegible].

ఇట్లు అరవలు ఉద్యోగాలను పూర్తిగా వశంచేసుకొని, అరణ్యాలలోకూడా కాఫీక్లబ్బులు స్థాపించి—— మద్యపాననిషేధమని[illegible]కుతో అరవ కాఫీహోటళ్లు వృద్ధిచేసుకొని; ఆంధ్రదేశమును పూర్తిగా పందికొక్కుల్లా దొలుస్తునారు.

ఈవిధంగా అరవలు మన దేశంలోని ధనధాన్యాదులను రెండుచే

తులా దోచుకొని తమదేశాన్ని ధనవంతంచేస్తూవుంటే చావగా మిగిలిన మేకపోతును తోడేలు వేసుకుపోయినట్టు గుజరాతీలు, మార్వాడీలు, బెంగాలీవర్తకులు, ఆస్తిపాస్తులను వశంచేసుకుంటూ యున్నారు. తెలుగువాళ్ళకు తెలుగుదేశంలో నిలువనీడ లేదనే చెప్పవలెనా? అరవలు తెలుగువారిధనంతో ప్రాసాదాలుకట్టుకుని కులుకుతోవుంటే బెంగాలీవారు ఆంధ్రులసినీమాలు, పెద్దపెద్ద మిల్లులు (పేపరు మిల్లు) వర్తకసంస్థలు, స్వాధీనంచేసుకొని ఆంధ్రదేశమును చెరుకునువలె చెరుకుగానుగలో పెట్టి పిండివేస్తున్నారు, ఉన్నరసం కాస్తాను.

చదువుకుంటే ఉద్యోగాలెట్లావున్నా, అసలు ఆంధ్రులవిద్యనే గౌరవించడంలేదు. ఆంధ్రయూనివర్‌సిటీలో చదువుకునే విద్యార్థి మదరాసు యూనివరసిటీ లైబ్రరీకి వెళ్ళుటకు అర్హతలేదు. బి.ఏ. ప్యాసు అయితే చదువుకోవచ్చును గాని, పుస్తకాలు యింటికి తెచ్చుకొనుటకు వానికి అర్హతలేదు. కాని మదరాసు ఎవరిది? మదరాసు రాజధానిలో చదువుకున్నా ఆంధ్రుడైతే బొంబాయిలో కాని యియ్యండి, బెనారసులో కానియియ్యండి ప్యాసయిన అరవవారికన్నను, గుజరాతీవానికన్నను అధముడే.

ఆంధ్రులకు వైద్యవిద్యాలయం ఉన్నను దానిలో ఉత్తీర్ణులైనవారిది కుక్కలన్నా మూచ్చొడవు. ఎంచేత? ఆంధ్రులు కాబట్టి!

బూరుగుపూడికుక్క దోమాడవెళ్లి ఏదోచేసినట్లు ఆంధ్రులైయుండీ మన సినీమానాయకులు ఏ బెంగాలీదేశమో, గుజరాతీదేశమో పోయి భాషన్నా తెలియని వారిచేత రికార్డుచేయించి నానా అవస్థలుపడతారు. కాని మనదేశంలోనున్నవాటి వృద్ధికై పాటుపడరు. ఆంధ్రుల సినీమాకంపెనీలలోనైనా ద్వారపాలకుడు ఏ ఘూర్ఖాయో అయివుంటాడు. ఎంచేత? ఆయజమానికి ఆంధ్రులపై అభిమానములేకనో! లేక ఆంధ్రులు నమ్మదగినవారు కాకనో!

పారిశ్రామిక శాఖచూచినా ఆంధ్రలోకంలో ఎక్కడా ఒకవిద్యాలయంకూడాలేదు, మదరాసులోవున్నా అరవలప్రాబల్యం. అందులో ప్యాసయినా యొందుకూపనికిరాకపోవడం. ఇక అల్లాంటిస్కూళ్లు వుండి యేమిలాభం? అరవలను పెంచడానికి కాబోలు.

మందులవిషయంలో చూస్తే మన ఆంధ్రదేశములో గొప్పగొప్ప ఆయుర్వేదౌషధాలయాలు వున్నా ఆంధ్రుడికి సొంతివస్తువుయందు అభిమానం లేకపోవడంచేత బొంబాయి జండూఫార్మసీ, బరోడా అలెంబిక్, కలకత్తా బెంగాల్ కెమికల్ ఫార్మసీ మొదలగు కంపెనీలు ఎన్నో ఆంధ్రదేశంలో ఆయుర్వేదౌషధములుఅమ్మి అంతులేని ధనమార్జించుకొని పోవుచున్నవి.

ఏదిఏమైనా అరవలు, గుజరాతీలు, బెంగాలీబాబులు మననెత్తిన బాగాఎక్కి తాండవమాడుచున్నారు. వారిని వెంటనే డబ్బాడవాలుయిచ్చి ఆంధ్రదేశమునుండి అవతలకు సాగనంపవలెను. యూదుల్ని జర్మనీదేశమునుండి వెడలగొట్టిన హిట్లరువంటి మహావ్యక్తి ఆంధ్రులలో బయలుదేరనగాని ఇది సాధ్యముకాదు.

ముక్కలైన ఆంధ్రదేశమును పునరుద్ధరించి ఏకరాష్ట్రముగా చేయుటకు పోలెండు రాజ్యనిర్మాత పిల్సుడుస్కీవంటి ధీరుడు ఆంధ్రమాతగర్భమున బయలుదేరి ఆమె కడుపుచిచ్చు చల్లార్చినచో దేశము ధన్యతజెందును.

ముప్పది మిలియన్ల జనాభా కలిగిన తెలుగులవాంఛను వెల్లడిచేసి రాయబారము కొనిపోవుట కాంగ్రెసుప్రతిష్టకు భంగమట. కాలుపట్టియీడిస్తే చూరుపట్టుకు వేలాడినట్లు అది వినికూడా మననాయకులు కాంగ్రెసునుపట్టుకొని వ్రేలాడుచున్నారు. కావున ఆంధ్రవీరా! కాంగ్రెసుతోపాటు, కాంగ్రెస్ దాసులయిన నాయకుల్నికూడా విసర్జించి నీజాతీయతను వెల్లడిచేయుము.

ఆంధ్రుడే వీరుడైతే ఒక్కసంవత్సరములోనే రాష్ట్రముసిద్ధించును. ఆంధ్రయువకుడా! నీభాషను, జాతిని, జాగ్రతగా కాపాడుకొనుభారము నీది. వానిని రక్షింపరాష్ట్రము నిర్మించవలెను. నిదురించి సమయము పోగొట్టుకొన్నచో తిరిగిరాదు.

'కాంగ్రెస్ ఐడియలకి ఎంతదగ్గరసా పోనిచ్చారు వ్యవహారాలు?'

త్రిశంకు

[ఏకాంకిక]

...ం :— షుమారు పావుగంట.
ప్రదర్శనానికి :— అరవైనాల్గు నిముసాలుపైగా.

రచయిత:

వినోదభట్టార్

పాత్రలు :

1. మురారి—కాంగ్రెస్‌వాలంటీర్.
2. వనదేవ్—రాడికల్.
3. ఆచార్య అగోరనాథ్—
కాంగ్రెస్ నాయకుడు.
4. శంకరరావ్—
5. షైర్‌జోషీ—
నాన్ కో ఆపరేటర్లు.
6. ప్రఫుల్ల—స్త్రీసత్యాగ్రహి.
7. అధికారి వగైరా—పోలీసువారు.
8. మల్‌వాలా—
9. సిల్కునూట్—
జిల్లాబోర్డు అపొజిషన్ మెంబరూ, లీడరూను.
10. ముబారక్—
కాంగ్రెస్ ముసల్మాన్ మెంబరు.
11. భోలానార్—కంట్రాక్టరు.

౧-వ సీను

స్థలం :
పడమటి సముద్రపుటొడ్డు.

సమయం :
చైత్ర ఉషస్సు.

(పలుచని మొయిలు పొరల చాలులా నిలబడి ఉంటాయి స్త్రీపురుషదళాలు. ఎదురుగా చిన్నవీ పెద్దవీ అయిదారు పడిగలు; ఆట్టే ఎత్తులేని యిసుకగట్లే వాటిని విడదీసేవి.

చెదరిన చీకటి ముంగురుల్ని పైకెగదోసికొని, షికాయరుద్దిన ప్రసన్న ముఖంపై, ఊదా కుంకుమబొట్టు పెట్టుకుంటూ, అలసటడుగులలో సింహద్వారం చేరుకుంది, ప్రాగ్వనిత- లోకమాంద్యాన్ని చిమ్మేసేందుకు.)

మురారి :
వనదేవ్! ఎక్కడవాళ్ళక్కడ కూర్చోమను. ఈ నిలువుజీతా లేమిటి?

వనదేవ్ :
కానీండి, వారు రావాలిగా ఎల్లాగయినా! కారు పొడవలేదుకదా!...అంతా కూర్చోండర్రా [హేళనహాస్యం]

[సుఖాసీనులౌతారంతాను]

[నాలుగుబాఱల దూరాన్నించి కదలి, యీగుంపును చేరుకుంటుంది,- ప్రఫుల్ల.]

ప్రఫుల్ల :
ఏమండీ! యీచులుకు ఎండలో ఎంతసేపని...టైమెంతవుతుంది?

మురారి :
[చేతిగడియారంచూసి]
ఎనిమిదిన్నర!

ప్రఫుల్ల :
మనతో పాటునడిస్తే తీఱిపోదూ...

వనదేవ్ :
శిబిరానికివచ్చి కాఫీ గీఫీ అయ్యాక కాని దయచేస్తారూ!, నాయకులు? [...గం ముడతల్లో విసుగు]

ప్రఫుల్ల :
కరకరలాడుతోందిపొద్దు, చూస్తూడగా పదిదాటేటట్టుందే! ఇంకెప్పుడో!

మురారి :
[చెవులోరజేసి]
అది-'కారు' ఆగిన చప్పుడుకదూ! ఇసుకపట్టు నడచివస్తూంటారు, కొంచెం మనం...

వనదేవ్ :
ఎదురు సన్నాహమా?

ప్రఫుల్ల :
మీ మొగాళ్ళు....మేం....కదలలేం బాబూ!

మురారి :
[వెండిపోత కంఠంలో]
అదిగో త్రివర్ణపతాకం!... ఒక్కసారి, మనయోధులంతా— మొగాళ్ళు మాత్రం— ఒకలైనులో, నాయకుల వారి కెదురేగుదామా?—

(అంతా లేస్తారు. ఒక్క అర్ధగీతలా పదిబాఱలు సాగేతలికి, కొబ్బరితాళ్ళ బాట, అయిదడుగులకుమించని, అంత లావూ సన్నంగాని, చామనవిగ్రహుని, కలసివస్తూన్న నలువుర్నీ చేరుకుంటారు. ముందున్న నాయకుని భుజస్కంధంపై త్రివర్ణపతాక, వారిలోని స్వేచ్ఛాపిపాస వెదజల్లుతో ఉంటుంది. నాయకుని ఉడుపులు: విరిచికట్టిన ధోవతీ, తెల్లటి అంగరఖా, స్వచ్ఛమైన గాంధీటోపీ, మలబారు ఆకుచెప్పులు.)

మురారి :

ఆచార్యా అగోరనాథ్‌కీజై, మహాత్మాగాంధీకీజై. [అంతా అభివందనాలర్పిస్తారు]

(ఎఱ్ఱటి ఎండలో, తాయంచ మొత్తంలా గాంధీటోపీల బారుసాగింది. వేయి చేతులెత్తి ఆహ్వానిస్తాడు, మున్నీటిదొర రాజఠీవిగల గొంతుతో.)

వనదేవ్ :

"మరో ప్రపంచం
మరో ప్రపంచం
మరో ప్రపంచం
పిలిచింది
కదంతొక్కుతూ
పదంపాడుతూ
పదండిముందుకు
పదండి తోసుకు
కనపడలేదా
వినపడలేదా
మరో ప్రపంచపు
గర్జనలు"

(ప్రతిపాదం- హుషారీగా- అందుకొని పాడుతూ, మదేభయూథంలా సాగుతుంది, అసహాయయోధవాహిని. ఆపాట వేడిసంద్రపుతుంపురుల హత్తికొని, కెరటాలఘోషల్లో లీనమైపోతుంది.)

[పారలల్ బారులైపోతాయి స్త్రీ పురుషదళాలు. వారిమధ్య మెయిన సముద్రపుదిక్కు మొగమై]

అగోరనాథ్ :

"వీరభారతయోధులారా! మనదేశమాత, చిక్కిశల్యమై పరరాజనిర్బంధాన్న కన్నీటిచాలికల మొగంతో, ఎప్పటికైనా, 'నాసంతానం నాయీదాస్యం వదల్చకుండునా"యని 'వినత' లాగు, వాపోతుంది. మహాత్ముడు దండీలో సత్యాగ్రహం సాగించాడు; ఉప్పు ఉక్కుచట్ట చట్రాన్ని ధ్వంసంచేస్తున్నాడు.

కోట నలుపక్కలా దండునిలబెట్టి, యీ దౌర్జన్యరహిత సత్యాగ్రహసమరం సాగించాలి. ఇది అపూర్వం...

ఈ చట్టపుగోడ ల్నిదిగో పగులగొడ్తున్నా, మీ మొనలంతా తదుపరి ప్రవేశపు పంటపండించాలి.

(అగోరనాథుడు సముద్రక్షారజలాన్ని, ఇసుకమళ్లల్లోకి, స్వహస్తాలతో, ఓ అడుగుమేర మడులగట్టు తెగ్గొట్టి పోనిస్తాడు. స్త్రీపురుష వాలంటీర్ల దళాలు మిగతామళ్ళకు నీరెట్టి, గట్లు కట్టేస్తూంటారు. కేరింతాలు.

నాయకుడు కూర్చుండగా ఒక సైనికుడు నిలబడి ఛత్రంపడ్తాడు; ఎండతగులకుండా.

బిలబిలలాడుతూ పచ్చ, నల్పా, గరగ టోపీల పోలీసుపటాలం, లాతీలతో రెండుచీలికలుగా కొబ్బరి తోపుల దూసుకు ప్రవేశిస్తుంది.)

వారిలోని అధికారి :

డిస్పర్సు. టైం పావుగంట.

[తప్పుపని చేస్తున్నారన్నట్టుగా ముక్కుపై వేలుంచుకుంటాడు]

[ఒక్కరూ వినిపించుకోరు]

అధికారి :

మీకిచ్చినటైం దాటింది. పోతారా పోరా-

వనదేవ్ :

ఇది మాజన్మహక్కు... నీవూ భారతీయుడవే!...

అధికారి :

[పోలీసులకేసితిరిగి]

రెడీ!... [సత్యాగ్రహులకేసి తిరిగి మళ్ళా] ఇంకో అయిదునిముసాలు పోతారా- పోరా- రాజశాసనం!

[స్వచ్ఛందదళాలు ఎవరిపనుల్లో వాళ్ళుంటారు; పోలీసులున్నారన్నదే గమనించట్లు.]

అధికారి :

మారో...

(హు హూ హో ఓ...అంటూ పెళపెళా పడ్తాయి 'లాతీలు', వారు వీరుఅన్న విచక్షతలేకుండా. దెబ్బలుతిన్న వాలంటీర్లు, పడిపోతారు. ఒకటి- రెండు- మూడు- అగోరనాథ్ స్పృహతప్పివాలిపోతాడు. మరో లాతీపడబోయేసరికి పడిఉన్న, మురారి, తూలుతూ వచ్చి, అగోరనాథ్, తనువును కౌగలించుకు కప్పుకుంటాడు. మరోదెబ్బ చట్టమీద పడుతుంది, మురారికి.)

[మిడిమిడి ఎండలో స్త్రీ పురుష స్వేచ్ఛాభటులను తర్లించిన టాపులేని లారీలు బఱ్ఱుమంటూ పోతాయి]

—రక్తావనిక - నేలకి ధడాలున—

౨-వ సీను

[పురందర్ జిల్లాబోర్డుహాలు. మధ్యాహ్నం గంటలుమూడు. ఓపక్క ఖద్దరుధారులు గాంధీటోపీలబ్లాకు. రెండోవైపు సిల్కుసూట్. లాంక్‌షైర్ వారి అభిమానస్తులు కాళ్ళుచాపుకుని రోస్‌వుడ్ చైర్‌లలో ఆసీనులైనవారివరుసా.

అధ్యక్షుని పీఠానికిపైన, విదేశీవస్త్రాన్ని కప్పుకున్న పంకా, ఒకచెవినుండి మరోచెవికెదో చెప్పుకుపోతూంటుంది సమానబాధ్యతతో అవ్యక్తంగా.

ఆచార్య అగోరనాథ్, కళ్ళజోడు సవరించుకుంటూ ప్రవేశిస్తాడు. ముతుకగుడ్డల మానిసులుమాత్రం లేచి వందనాలర్పిస్తారు. రెండవబ్లాకువైపు అగోరనాథ్‌ని చిరునవ్వు ప్రసరిస్తుంది. సిల్కుసూట్ మనిషి ఆచిరునవ్వులో తనకళ్ళు మెఱిపిస్తాడు; కొంచెంవంచిన శిరస్సుతో.

అధ్యక్షపీఠాన్నలంకరిస్తాడు ఆచార్య అగోరనాథ్. కోటుబొత్తాములు, ఊడిపోకుండా ఉన్నవోలేవో తడిమి, కోటు అంచులు, కిందికి దిగలాగుకుంటాడు, ఉటెన్షగా, దగ్గరనిలబడ్డ హెడ్‌గుమాస్తా; చేతిలో ఎజెండా ఉంటుంది.]

అగోరనాథ్ :

[లేచినిలబడటంలో ఖద్దరుటోపీ, పంకా విదేశదుస్తుల తాయిడిలో ఒత్తిగిలి

చేతబడుతుంది. పైకిచూట్టం. పంకా ఆగటం. టోపీ యథాస్థానప్రవేశం—]

ఉదయం మిగిలిన ఎజెండా పూర్తిచేద్దామా?

మల్ వాలా :

నెం 56రు నుంచి 73వరకు అడ్జర్న్ సార్.

అగోరనాథ్ :

70 నెంబరు విఠల్‌గోడ్డు మెయింటినన్సు కిదివరలోనే, నాపూర్వపు అధ్యక్షులు శ్యాంక్షను చేసి ఖర్చుపెట్టించారు చాలవరకు. అది ఊరికే...

సిల్కు సూట్ :

ఏస్. ఏస్. అది రాటిఫయి.

అగోరనాథ్ :

61 ప్రిటింగు కిదివరకే- సైజూ పేపరూ మార్చటం. అవుసరం...

మల్ వాలా :

అసలా ప్రెస్సే పనికిరాదు.

[తమబ్లాకువైపు తిరిగి ముఖం యింత చేసుకుంటాడు; నవ్వుతో]

అసలా ప్రెస్సే పనికిరాదు.

(ఖద్దరు) వినాయక్ :

పోల్ తీసికోండి.

మల్ వాలా :

[తమవెనక బెంచీలవైపు తిరిగి]

ఎత్తండెహే— చేతులు.

అగోరనాథ్ :

సరే. ఆతీర్మానంపోయినట్టే. బడ్జెట్టుమాట?

సిల్కు సూట్ :

కమిటీకి వెయ్యండి—

అగోరనాథ్ :

మళ్ళానా?...ఇది...అయిదో.

మల్ వాలా :

ఈమాటు మావాళ్ళుండాలి ఎక్కువగా.

(ఖద్దరు) వినాయక్ :

రాష్ట్రాధ్యక్షులు వచ్చే వేళయింది. త్వరగా కానీండి. స్టేషన్‌కు వెళ్ళా...

అగోరనాద్ :

వస్తే యిక్కడికే వస్తారుగా.

[ఏదో వ్రాస్తూంటాడు]

మల్ వాలా :

ప్రెశిడెంటుగారేదో వ్రాస్తూన్నారు. మాకు చూపించి మరీ... వ్రాయాలని మనవి [చప్పటినవ్వు]

[అగోరనాద్ కాంతిలేని నవ్వులో కలం అల్లాగే పట్టుకు కూర్చుంటాడు. సభ్యులంతా ఒకరొకరే సెలవుతీసుకుంటారు. మల్ వాలా అధ్యక్షుని సమీపించి, వంగిచూసి నవ్వుకుంటూ పోతాడు.

కంట్రాక్టరు భోలానార్ ప్రవేశించి గుసగుసలాడ బోతూంటాడు.

పెఱిగిన గడ్డంతో చిక్కిన మేనితో కంకరరంగు ఖాదీదుస్తులలో మురారి ప్రవేశం]

మురారి :

అగోరనాద్‌జీ నమస్కార్. ఆరేళ్ళయి...

భోలానార్ :

ఛలో బుద్ధిలేదూ! ప్రెశిడెంటుగారనీ... హేఁయ్.

మురారి :

పొట్ట... పిల్ల...లు.

[మాట్లాడలేకపోతాడు]

భోలానార్ :

ఛో!

[వీధిలోకి గెంటుతాడు మెడట్టుకుని మురారిని]

అగోరనాద్ :

[గుడ్లప్పగించి, ఫౌంటెన్ పేనా నోట గఱపించి కుర్చీకంటి పెట్టుకపోతాడు.]

—తీవిగా మల్లు తెర—

'3_వ సీను

(మణీంద్రపూర్, సుధీంద్రహాలు. దేశనాయకపటశోభితకుడ్యభాగాలు. తివాచీలుపఱచిన పాలరాతి నేల. భవనానికి దాక్షిణాత్యం. బొడ్డుమల్లె కమ్మతావుల విశాఖోదయం; ఏడు ఏడున్నర.

ఆచార్య అగోరనాద్ హాలులో మధ్యగా ఏకవత్తిదిపమై ఉంటాడు; పద్మాసనంలో.)

(ప్రవేశం) భోలానార్

మల్ వాలా తరఫ్ నే యిచ్చేస్తున్నా కంట్రాక్టులన్నిని...

అగోరనాద్ :

కొత్తగా కాంగ్రెస్‌లో చేరినవాళ్ళకే యివ్వాల్సొచ్చింది! తక్కువ టెండర్. అంతఃపూర్వంవాళ్ళకే...

భోలానార్ :

మరి ఎలక్షన్‌లో పెట్టిన... పెట్టుబడి?

అగోరనాద్ :

లోచేం...ఎవ్వరో వస్తూన్నట్టుంది. (ప్రక్కచూస్తాడు.)

భోలానార్

[నిర్గమనం]

(ప్రవేశం) శంకర్‌రావ్ :

నమస్కార్ [కూర్చుంటాడు] మీవల్లకాకపోతే యింతపెచ్చు మీరేవాడా వనదేవ్. అబ్బ జిల్లా జిల్లా...

అగోరనాద్ :

ఈసారి అందుకేగా నాన్‌కమ్యూనల్...[కళ్లుచికిలింపు]

శంకర్‌రావ్ :

జీహుకుం... శెక్రిటేరియట్ - టిగా

[నవ్వుమీసాలలలో దాక్కుటుంది]

అగోరనాద్ :

[చిఱునవ్వు...శంకర్‌రావ్ భుజం తట్టుతాడు]

(ప్రవేశం) ఫైర్ జోషీ :

సలాం. దెబ్బలుతిన్నవారిక్కి ఎప్పుడూ దెబ్బలుతినటమే, అందలం ఎక్కేవాళ్ళు హెక్కటమేనా? మురారికి ఏహిందీ మాష్టరో యివ్వకూడదూ? [కడ్డీకంచీకి కూర్చుంటాడు]

అగోరనాద్ :

స్కూలు ఫైనల్ కానివాని కివ్వటానికి వీల్లేదయ్యా. చచ్చేదా మరి? రూల్సు అవి.

ఫైర్ జోషీ :

మీ హయాంలో ఒక్కరోడ్డు బాగుందీ? కాంగ్రెస్ ఐడియల్ కి ఎంతదగ్గరపా పోనిచ్చారు వ్యవహారాలు? పోనీ, మనవాళ్లు కౌన్సిలులోనూ, బయటా చేసేవేమైనా ప్రచారంచేసారూ, యీ ఉద్యోగానికి వచ్చాక...ఇటు మనవాళ్లేకదా అని...

అగోరనాద్ :

పట్టుకుంటే జిడ్డులా, స్వలాభాలె న్నో చెయ్యమంటారు...వాళ్లేనరుం.

ఫైర్ జోషీ :

అందుకే, భయపడి చేస్తున్నాడని వాళ్లు లెఖ్ఖచెయ్యలేదు, ఎల్లాగు మనకి వినడని వీళ్ళూ దూరమైపొయ్యారు మీకు. రెంటికీ చెడ్డ...

[బిలబిలలాడుతూ ఓయిరవై మంది గాంధీటోపీలవారు చేరతారు: ఆసీనులౌతారు. టీ అమర్చబడుతుంది ..]

... ...

అగోరనాద్ :

సోదరభాయీ యోం, సునో!

రాష్ట్రనాథులు నాసంజాయిషీ వినకుండా, నే నొనర్చిన నేరాలు ఋజూవు కాండే నాప్రతిష్టకు భంగంకలిగేట్టు, కాలహరణం వ్యవహారమొనర్చి, ప్రజలలో లేనిపోని అపోహాలు కల్గడానికి తావిచ్చారు.

నే నీబాధ్యత కాంగ్రెసుప్రతిష్ట అభివృద్ధికే వహించినట్లు తెల్పుకుంటున్నాను మళ్ళా. ఈ అధికారాన్ని కోరివరించినది కాదన్నసంగతి రికార్డుగా ఉంది, మీలో చాలకొద్దిమందికి తెలుసును. నాస్థానం ప్రజలమధ్యగాని గద్దెలపైన కాదు.

శంకర్ రావ్ :

రిజిగ్నేషన్ యిచ్చేరుకనక కొంప దీసి.

ముబారక్ సాహేబు :

నకోజీ.

ఫైర్ జోషీ :

మీరివ్వకపోతే వాళ్ళే

అగోరనాద్ :

బహిరంగ విచారణకు, అవకాశమీని న్యాయం గాంధీజంలో...

శంకర్ రావ్ :

ఆఁ ఆగూడుపురానీ ఏమిటో

ముబారక్ :

కమ్యూ...న - లిజమ్.

ఫైర్ జోషీ :

[కళ్లు కెంపులవబోతూంటే]

అగోర్! చిన్నప్పట్నించీ స్నేహితులం. నామాట విను. ముందు నువ్వే. రాజీనామా పంపు. తడాఖా చూద్దుగాని.

అగోరనాద్ :

రాసిపట్టుకొనేవచ్చా. చదివి మార్పులు చెప్పండి, అవుసరమైనవి.

[ఒకరొకరే ఆకాగితంచదివి మునిమునినగవులు ఒలకపోస్తారు]

అగోరనాద్

ప్యూన్!

డలాయతు :

జీ!

అగోరనాద్ :

ఈ ఉత్తరం టపాకు పంపించు.

[మబ్బులు విడట్టు చల్లగా జాఱుతారు ప్రండుస్సు యూనియన్]

(గుమ్మందాట్తూ) శంకర్ రావ్

అత్యుచ్ఛ్రియః పతనహేతు...

ఫైర్ జోషీ :

అత్యసమర్ధతః...

[హాలు వెలవెల. కాళీ టీకప్పులు. కళ్ళజోడొకచేత, చేరుమాలు నొసటిపైన కల ఆచార్య అగోరనాద్]

—నల్లతెర జాలిగా—

వైద్యయోగరత్నావళి

450 పుటలు — మూడు రూపాయిలు.

మద్రాసు సెంట్రల్ బోర్డు ఆఫ్ ఇండియన్ మెడిసిన్ మెంబరు బ్రహ్మశ్రీ పండిత ములుగు రామలింగయ్యగారిచే సంపాదితము. ఇందు గవర్నమెంటువారు 1936-వ సంవత్సరమున నూతనముగ ప్రకటించిన ఆథరైజుడు లిస్టు (List of Raw drugs & Medicinal preparations of Indian Medicine for use in the institutions of Indian Medicine issued under G. O. No. 2411,P.H., dated 4th October 1929) 8-వ కూర్పుప్రకారము ఆయుర్వేదౌషధముల ప్రకరణము లన్నియు జేర్చబడి వివరింపబడినవి. అనుబంధములో మరికొన్ని ఆయుర్వేదయోగములును, కొన్ని ముఖ్యముగ యునాని సిద్ధయోగములును జేర్చబడినవి. మరియు నిందు వ్యాధుల కేయే యౌషధము లుపయోగింపవలసినదియు వివరింపబడినది.

ఆంధ్రభూమి బుక్ డిపో—వేపేరి, మద్రాసు.

BRILLIANT ACHIEVEMENT

in the First Valuation of the

SOUTH INDIA CO-OPERATIVE INSURANCE SOCIETY, LTD.

Head office : Chartered Bank Buildings, Madras.

BONUS DECLARED.

On Whole Life Assurance per thousand Rs. 15.

On Endowment Assurance per thousand Rs. 10.

THE ACTUARY OBSERVES:—"By wise planning and Judicious control, well supported by efficient and economic management, you have already attained a stature that is not only stately and sinewy, but is also sound and strong - - - - - far beyond your age." - - - - -

T. AUSTIN ESQ., I. C. S. THE REGISTRAR OF CO-OPERATIVE SOCIETIES, IN HIS AUDIT REPORT SAYS :—"It is satisfactory to note that the very first valuation has disclosed a surplus and that the Society has been able to declare a substantial bonus to its policy holders."

INSURE YOUR LIFE WITH THIS LEADING AND PROGRESSIVE LIFE OFFICE, WHICH OFFERS ALL THAT IS BEST IN LIFE INSURANCE, AND SHARE IN ITS PROSPERITY.

Applications are invited from Ladies and Gentlmen to represent this institution as agents.

‘ఈ పరీక్షలో కోటికొకడుగాని ఉత్తీర్ణుడు కాడు.’

గురుమంత్రము

స్త్రీ ప్రశంసలేని చిన్నకథ.

హిందీలో సుదర్శనుడు వ్రాసినది. దానికి స్వేచ్ఛానుకరణముగ
ఆంధ్రమున వ్రాసినది :

బులుసు నరసింహము, బి. యే.

౧

అర్ధరాత్రి. గాఢాంధకారము. ఇంటిలో ముసలితాత, నాయనమ్మ నిద్రించుచున్నారు. ఏకనాధుడు మెల్లగా తలుపు తీసికొని బయటికివచ్చెను. అంతయు నిశ్శబ్దము. దూరమున చెట్లనీడలలో కుక్కలు, పొలాలలో నక్కలు మాత్రము మొరుగుచున్నవి. కొలదిసేపటిలో ఏకనాధుడు ఊరుదాటి దగ్గరలోనున్న అరణ్యప్రదేశములో ప్రవేశించెను. ఒకసారి యింటివంకజూచెను. తనవృద్ధపితామహిని, పితామహుని తలచుకొనెను. అతనికండ్లు అశ్రుబిందువులతో నిండెను. ఒకొక్కప్పుడు పంజరములోనుంచి యెగిరివచ్చిన పక్షి పంజరమువంకజూచి, ఎగురుటకు రెక్కలువిప్పి మరల ఆగిపోవును. కాని తుదకు పంజరములో నీరు, ఆహారము అన్నియు ఉన్నను పక్షి పంజరములోనుండి యెగిరివచ్చును. ఏకనాధుని స్థితిగూడ అట్లేయుండెను.

తెల్లవారినది. అతడొక నిర్జనారణ్యములో నుండెను. అచ్చట ఒక సెలయేరు పారుచున్నది. రాత్రి నిద్రలేకపోవుటచే ఏకనాధుని శరీరము అలసి యుండెను. రాళ్లదెబ్బలవల్ల, ముండ్ల రక్కులవల్ల అతని శరీరమం దచ్చటచ్చట రక్తము చిమ్మెను. అతను స్తిమితముగా సెలయేటి ఒడ్డున కూర్చుండి ఆగాయములను సెలయేటి స్వచ్ఛంద జలములందు కడుగుకొనెను. పిమ్మటలేచి ఒకసారి తనగ్రామమువైపుతిరిగి ఏమో ఆలోచనలలో మునిగిపోయెను. అంతలో అడవిలో సంచలనము కలిగెను. గుర్రపు టడుగుల చప్పుడు వినబడెను. కొలదికాలములో గుర్రముపై స్వారిచేయుచు ఒకపురుషుడతనిని సమీపించెను. ఆగంతకుడు ఆజానబాహువు. ముఖమునుండి దివ్యతేజస్సు వెలువడుచుండెను. ఏకనాధుడు అప్రయత్నముగ అతనివంకతిరిగి నమస్కరించెను.

ఆగంతకుడు:—కుమారా! నీ వెక్కడికి ఏపనిమీద పోవుచున్నావు?

ఏకనాధుడు:—చాల దూరము పోవలసి యున్నది. దేవగధము. నాగురువును సందర్శించుటకు.

ఆగంతకుడు:—ఎవరు నీగురువు?

ఏకనాధుడు:—ప్రపంచ మంతయు పేరు మారుమ్రోగుచున్న—దేవగధములోనున్న ఆ మహానుభావుడు, జనార్దనపంతు, ఆయనే నాగురువు.

ఈ మాటలుచెప్పుచు ఏకనాధుడు తనగురువు తనకండ్లయెదుట నున్నట్లు భావించుకొని అంతర్యములో ఆయనకు నమస్కరించెను.

ఆ యువకుని భక్తిశ్రద్ధలకు అగంతకుడు విస్మయమొందును.

“దేవగధ సంస్థానమునకు దివాను అయిన జనార్దనపంతేనా?” అని ఆయన అడిగెను.

ఏకనాధుడు:—చిత్తము. ఆమహానుభావుడే. ఆయనదర్శనము మీరిదివరలో చేసియున్నారా?

ఆగంతకుడు:—ఆయనను బాగుగా ఎరుగుదును. అయితే ఆయన యెవరిని శిష్యులుగా తీసుకొనరే! ఆయనవద్ద శిష్యులెవరునులేరే! నిన్నెట్లు స్వీకరించెను?

ఏకనాధుడు:—ఆయన నన్ను శిష్యునిగా చేకొనలేదు. నేనాయనను గురువుగా స్వీకరించితిని.

అగంతకుడు:—నీవు చిన్నవాడవు. ప్రపంచానుభవము లేనివాడవు. నిన్నాయన శిష్యునిగా గ్రహించునని నాకు తోచదు.

‘శివ్యరికమునకును, వయస్సునకును ఏమిసంబంధము? బుద్ధి, భక్తి, శ్రద్ధ ఇవి ప్రధానము. నేనాయనపాదములపైబడి దీక్ష ఈయవలెనని ప్రార్థించినచో ఎందుకు ఈయరో చూచెదను’ అని ఏకనాధుడు గంభీరస్వరముతో పలికెను.

‘సరే! దేవగధమెక్కడ? నీవెక్కడ? అంతదూరము ఈ అరణ్యములో గుర్రమైననులేక కాలినడక నెట్లు పోగలవు?’ అని అగంతకుడు అనెను.

‘గురువు దర్శనమునకు కాలినడకనే పోవలెను.’ అని తనభక్తిని ఏకనాధుడు వెల్లడించెను.

రౌతు మనస్సులో ప్రసన్నుడై తన మార్గమున వెళ్లిపోయెను.

౨

దారిలో అనేకశ్రమలుపడి మూడు నెలలకు ఏకనాథుడు దేవగఢము చేరెను. జనార్దనపంతుగృహమునకు వెళ్లెను. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలవేళ జనార్దనపంతు ఉద్యోగమునకు సంబంధించిన ఏవో కాగితములు చూచుకొనుచు తన గదిలో ఒకచివరను కుర్చీపై కూర్చుని యుండెను. ఏకనాథుడు గుమ్మమువద్ద నుండి ఆయనవైపు తొంగిచూచెను. కొన్నికాగితములు చూచినపిమ్మట ఆయన యెందుకో గుమ్మమువైపు చూచెను. ఆయనను చూడగానే ఏకనాథుని మొగము కొంచెము వెలవెలబోయెను. అడవిలో తనతో మాట్లాడిన మహానుభావుడీయనే అని ఏకనాథుడు గ్రహించెను. ముందువెనుక ఆలోచించకుండ ఏకనాథుడు ఆయనపాదములపైబడి రెండుకాళ్లను గట్టిగా పట్టుకొనెను. ఇతనిపట్టు విదిలించుకొనుట కాయన ఎంతో ప్రయత్నముచేసెను. కాని ఏకనాథుడు పట్టు విడువలేదు. 'నీ కేమికావలె'నని ఆయన అడిగెను.

'మహాప్రభో! మీదర్శనముచేసిన ఈ నాడు నాజన్మ సఫలమైనది. నాకు ఉపదేశమిచ్చి మీపాదములయొద్ద నుంచుకొనుడు. మీసేవాభాగ్యము లభింపజేయుడు. ఇదియే నాకు కావలెన'ని ఏకనాథుడనెను.

'నేనెవరను ఒకసామాన్యగృహస్థుడను. రాజకీయోద్యోగములో కాలము గడుపుచున్నాను. సమస్తమును త్యజించి తదేకనిష్ఠతో పరమార్థజీవనము గడుపుచున్న సాధువులు, మహాత్ములు ఉండగా నావల్ల ఉపదేశ మెందుకపేక్షించెద'వని పంతు అనెను.

'నాకు సర్వస్వముమీరే. నాకు దీక్ష నొసంగెదనని అభయహస్తమిచ్చినగాని మీపాదములను విడువను' అని ఏకనాథుడాయనపాదములను ఇంకను గట్టిగా పట్టుకొనెను. వివశుడై, జనార్దనపంతు ఇట్లనెను. దీక్ష ఇచ్చెదనుగాని అందుకుగాను నిన్ను కొంత పరీక్షించవలసి యున్నది. పరీక్షకు నిలచినపిమ్మట నీ కుపదేశ మివ్వబడును. ఇది నీకు సమ్మతమేనా?'

ఏకనాథు డందులకంగీకరించి ఆయన పాదములను విడచెను.

౩

ఏకనాథుడు జనార్దనపంతు ఇంట ఒకముఖ్యపరిచారకుడుగ నుండెను. గురువునకు స్నానమునకు నీళ్లుతోడుట, గురువుబట్టలు ఉతికి ఆరవేయుట, గురువు పిల్లలకు అన్నముతినిపించి వారిమూతులు కడుగుట, గురువు జపముచేసికొనుచుండ ఎవరును ఆటంకములు కలుగజేయకుండ వెలుపల ఘారాయిచ్చుట, ఇదేమికి అదేమికి గురువు ప్రసన్నత సంపాదించుటకు ఏకనాథుడు చేయనిపనిలేదు. ఇట్లు సుమారు రెండుమూడేండ్లు గడచినవి.

జనార్దనపంతు తెల్లవారుజామున లేచి స్నానాదికృత్యములు పూర్తిజేసి తన ఆరాధనగృహములో ప్రవేశించును. ఉదయము షుమారు తొమ్మిదిగంటల వరకు ఈశ్వరారాధనయందు నిమగ్నుడై పిమ్మట భోజనముచేసి కచ్చేరికి వెళ్ళును. ఇది ఆయన దైనికజీవన ప్రణాళి.

౪

ఒకనాడు ఉదయము జనార్దనపంతు ఆరాధనగృహములో ధ్యాననిష్ఠయందు సమాధిఅవస్థలో నుండెను. బయట ఏకనాథుడు ఘారాయిచ్చుచుండెను. దూరమునుండి గుర్రపుడెక్కల చప్పుడు వినబడెను. ఏకనాథుడు గేటువద్దకు బరుగెత్తెను. చప్పుడువల్ల గురువుసమాధికి భంగముకలుగునని అతనిభయము. ఇంతలో ఒక రాజభటుడు ఆయాసముతో గుర్రముదిగి లోనికివచ్చుటకు ప్రయత్నించెను. అతని చేతిలో ఏదోఒకకవరు ఉండెను. ఏకనాథు డతనిని గేటువద్దనే ఆపివేసెను.

రాజభటుడు:—దివాంజీగారెక్కడ? ఈ కవరు రాజుగారుపంపిన సందేశము. దీనిని వెంటనే దివాంజీగారి కందజేయవలెను.

ఏకనాథుడు:—మెల్లగా మాట్లాడుము. ఇప్పుడు దివాంజీగారెవరితోను మాట్లాడరు. కావున ఇప్పుడు నిన్ను లోపలికి పోనివ్వను.

రాజభటుడు:—రాజుగారి ఆజ్ఞ. నేను రాజభటుడను. ఆలస్యమునకు వీలులేదు. దివాంజీగారేమియు అనుకోరు. నీకు భయములేదు. లోపలికిపోయి యీ కవరు దివాంజీగారి కందజేయనిమ్ము.

ఏకనాథుడు:—నీవేకాదు. ఎవరు వచ్చినను ఈ సమయములో ఇచ్చటనే ఆపివేసెదను. సమాధిలో నున్నపుడు ఇతరులను రానీయవలదని గురువుగారి ఆజ్ఞ. దానిని ఉల్లంఘించుటకు వీలులేదు.

రాజభటుడు:—నన్నాపవద్దు. కార్యము చెడినచో బాధ్యుడవు నీవగుదువు. పిమ్మట పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. అతిముఖ్యమైనకార్యము.

ఇట్లు యెన్నిచెప్పినను ఏకనాథుడు చెవిపట్టలేదు. చివరకు రాజభటుని ప్రాణము విసిగి ఆకవరు ఏకనాథునికిచ్చి 'ఇది సాధ్యమైనంతత్వరలో దివాంజీగారి కందజేయుము. లేనిచో కొంపలంటుకొను'నని రహస్యముగా ఏకనాథుని చెవిలో ఇట్లుచెప్పెను: 'శత్రువులు కోటపై ఆక్రమణ చేయుచున్నారు. దివాంజీగారుతప్ప ఈ ఆపత్తునుండి రక్షించువారెవరును రాజుగారికి కనుపించలేదు. కాబట్టి నాచేత ఈయుత్తరమును పంపించినారు. నాపని నేను చేసినాను. ఇక ముందు చేయవలసిన కార్యభారము నీది కాని నాదికాదు.'

[పుట ౫౫౦ చూడుడు.

రచయిత :
చిరుమామిళ్ల
శివరామకృష్ణ
ప్రసాద్, బి. యే.

ఆధునికాంధ్ర నాటకములు

౧
సంస్కృతమునుండి అనువాదములు.

కాలమున కనుగుణముగ తెనుగు నాటకరచనమునందు మార్పులు గానవచ్చుచున్నవి· ప్రథమమున సంస్కృతమునుండియే కొన్ని నాటకములు అనువదింప బడినవి; కాని పందొమ్మిదవ శతాబ్దము యొక్క చివరభాగమున నుండియే అనువాదములపై మోజు తగ్గిపోయినది.

౨
పురాణములనుండి కథావస్తువు

అచ్చటచ్చట నాటకసంఘములు వెలసినవి. పురాణములనుండి కథావస్తువును నిర్ణయించుకొని, నాటకములు వ్రాయు నాచారము వచ్చినది. శ్రీ చిలకమర్తి, లక్ష్మీనృసింహము పంతులుగారి ప్రసన్నయాదవము- ధర్మవరము. కృష్ణమాచార్యులుగారి చిత్రనళీయము చాల ప్రసిద్ధిలోనికి వచ్చినవి. సారంగధర, సావిత్రి, చంద్రహాస మొదలగు నాటకములను శ్రీ ఆచార్యులవారు రచియించి, ఆంధ్ర నాటకకళను పెంపొందించిరి.

౩
కన్యాశుల్కము

ఆ కాలమున వెలువడిన నాటకముల యందంతగా భేదము గోచరించుటలేదు. కన్యాశుల్కము నాటకవాఙ్మయమునందొక క్రొత్త యధ్యాయమును ప్రారంభించినది. తెనుగున సాంఘికనాటకము వెలువడుట కిదియే తొలిసారి యనుకొందును. ఇందు కవి తాను బోధింపదలచిన విషయమును, స్వభావసిద్ధముగ పొందుపరచి, తనరచనావైదగ్ధ్యమును విశదపరచెను.

౪
చరిత్రనుండి కథావస్తువు

చరిత్రములనుండి కథావస్తువును నిర్ణయించుకొని నాటకముల వెలయించు పద్ధతి తెనుగునాట, ఇంకను నిలచియున్నది. శ్రీ వేంకటరాయశాస్త్రిగారి ప్రతాపరుద్రీయమున కిట్టినాటకముల యందొక గౌరవస్థానము కలదు; నాటకకథావస్తువును ఏరీతి కూర్పులతోడను, మార్పులతోడను ప్రదర్శనయోగ్యముగ నమర్చుకొనవలయునో (Arrangement of plot) ఈ నాటకమే తొలుత నెరుకపరచినది.

౫
సాంఘికనాటకములు

చింతామణి, కంఠాభరణము మొదలగు కొన్ని సాంఘికనాటకములు తరువాత ప్రచురింపబడినవి, కాని కన్యాశుల్కమునందు ప్రకటింపబడిన యుపజ్ఞ (Originality) వీనియందు గోచరించుటలేదు.

౬
విషాదాంతనాటకములు

మనవారికి విషాదాంతనాటకములు రుచించినటులలేదు. ఇదివర కెన్నడో వ్రాయబడిన విషాద సారంగధర తరువాత నెన్నికకు వచ్చిన విషాదాంతనాటకములు గనపట్టవు.

౭
సంగీతమే ప్రధానము

సంగీత హరిశ్చంద్ర మొదలగు సంగీతమే ప్రధానముగాగల నాటకములు క్రమముగ నంతరించినవి.

౮
పాశ్చాత్యనాటకసంపర్కము

ఆంధ్రవాఙ్మయమున నవయుగమారంభమైనది మొదలు నాటకములయందు మార్పులు విరివిగా కలిగినవి. పాశ్చాత్యవాఙ్మయము యొక్క ప్రోద్బలమువలన ఈ మార్పులు వచ్చినవి. షేక్స్పియర్ యొక్క మర్చెంటు ఆఫ్ వెన్నిసు, అను నాటకము వెన్నిసువర్తకుడు, అను

వాఙ్మయమున - నాటకరచన

రచయిత:
చిరుమామిళ్ల
శివరామకృష్ణ
ప్రసాద్, బి. యె.

పేరున పెక్కువత్సరముల క్రింద ననువదింపబడినను, పాశ్చాత్యపద్ధతులు తెనుగునాటకములయందు ప్రవేశించియుండలేదు. నేడు నాటకవాఙ్మయమునందు గన్పట్టుచున్న మార్పులు ప్రశంసార్హములై యలరుచున్నవి. అనవసరమగు సంగీతము, పాటలు తగ్గింపబడినవి; పద్యములును కావలసిన స్థలములయందే ప్రవేశపెట్టబడినవి; అతీతమానుషములగు విషయములను నాటకములయందు జొప్పించుట లేదు. సాధ్యమగు నంతవరకు స్వభావసిద్ధముగ నుండునట్లు నాటకములు వ్రాయబడుచున్నవి. ఇవి సంతోషింపవలసిన మార్పులు.

కాని ఇంతమాత్రమున నాటకకళ సర్వతోముఖముగ నభివృద్ధి చెందినదని తలంచుట పొరపాటు.

౯
సినీమాలవలని దెబ్బ

నాటకములువచ్చినతరువాత వీధిభాగవతములు, ఇతర ప్రాచీన నృత్యములు ఎట్లు మరుగుపడినవో, అట్లే సినీమా లభివృద్ధిచెందిన కొలది ప్రజలకు నాటకములపై ననాదరణము కలుగుచున్నది. తుదిని ఈ నాటకములేమగునో తెలియకున్నది!

౧౦
వేనరాజు : నర్తనశాల

నేడు వెలువడిన క్రొత్తతీరు నాటకములలో నర్తనశాల ప్రథమస్థానము నలంకరించుచున్నది. శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారి వేరొక నాటకమగు వేనరాజు, నర్తనశాలవలె ప్రజామోదమును బడయలేదు. జనసామాన్యమున కర్థముగాని అధికాశయములు వేనరాజునందు చిత్రింపబడుటచే అట్టి యనాదరణమున కది గురియైనది.

౧౧
ముద్దుకృష్ణగారి అనార్కలీ

శ్రీముద్దుకృష్ణగారి అనార్కలీ చదువవలసిన క్రొత్తతీరు నాటకములలో నొకటి.

౧౨
కొనిరాదగుమార్పులు

మొత్తముమీద క్రొత్తతీరు నాటకములింకను వెలువడ వలసియున్నది. కన్యాశుల్కమునందు విమర్శింపబడిన విషయములను సంఘము కొంతవరకే దిద్దుకొనినది. సంఘమునందు నిలచియున్న కొన్ని యాచారము లింకను సవరింపబడవలయును; అందులకు నాటకకర్తలు పూనుకొనవలయును.

హరిజనసమస్య, పల్లెజీవితము మొదలగు వానిని కథావస్తువులుగ నిర్ణయించుకొని నాటకములను రచియింపవలయును ముఖ్యముగా నాటకమునందు వచ్చు పాత్రల చిత్తప్రవృత్తిని (Psychological aspect) చక్కగా ప్రదర్శించుటకు మనవారు ప్రయత్నింపవలయును.

౧౩
ఏకాంక నాటకములు

హిందీ, ఆంగ్లము మొదలగు భాషలయందు నేడు వెలువడుచున్న ఏకాంక నాటకములవంటివాని, మనవార లనుకరింపవలయును. ఏకాంకనాటకములు కొన్ని మనభాషయందును వెలసినవి. కాని వానికి తగినంత ప్రోత్సాహము కలిగినట్లు తోచదు.

౧౪
నాటకకళనుగూర్చి విమర్శ

నాట్యకళనుగూర్చి శ్రీపురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, శ్రీఅనంతకృష్ణశర్మగారు కొన్ని గ్రంథములను, వ్యాసములను ప్రకటించియున్నారు. ఇవి పాఠకునకు నాట్యకళయం దభిరుచినేగాక విమర్శనాకౌశలమును పెంపొందించునవిగా నున్నవి. అస్తమింపనున్న ఈకళను పునరుద్ధరించుట కిట్టి గ్రంథము లింకను రచియింపబడవలయును.

పుట ౫౪౭ తరువాయి.]

ఇట్లు చెప్పి రాజభటుడు తొందరగా మరలిపోయెను.

౫

ఏకనాథుని గుండెలు దడదడలాడెను. అతనికేమియును తోచలేదు. గురువు గదివద్దకు వెళ్ళి తొంగిచూచెను. ఇంకను ఆయన సమాధిలోనే యుండెను. కండ్లు తెరవలేదు. మరల తన స్థానమువద్దకు వచ్చి మోకాళ్ళపై తలపెట్టుకొని తనలో తానాలోచించసాగెను. రాజాజ్ఞ, కోటపై శత్రువులదాడి. ఇట్టి సందర్భములో ఆయనను సమాధిలోనుండి లేపినను తప్పులేదు. లేపకపోతినా 'ఓరీ మూర్ఖుడా! పిడుగుకు, బియ్యమునకు ఒకేమంత్రమా? కోట కూలిపోవుచున్నను నాకు చెప్పక గురువాజ్ఞ పాలించితివా' అని నన్ను నిందించునేమో! కాదు. కాదు. రాజులరాజైన పరమేశ్వరుని సేవకంటె ప్రభువులసేవ యెక్కువది కాదు. పరమేశ్వరుని సేవకు పరమేశ్వర భజనకును ఎట్టియాటంకములు కలుగ కూడదని గురువుగారు అనేకపర్యాయములు చెప్పియున్నారు, యేమయినను సరే ఆయనను లేపను. అని యేకనాథుడు నిశ్చయించుకొనెను.

ఇంతలో కోటదగ్గరగా శత్రువుల తుపాకీగుండ్ల చప్పుడు వినబడెను. యేకనాథుడు కంగారుపడెను. గురువును తలచుకొని ఒకనిమిష మతఁ డాలోచించెను. ఉత్తరక్షణములో అతని శోక యాలోచన తట్టెను. దివాంజీగారు యుద్ధములో ధరించుదుస్తులను అతను తొందరగా ధరించెను. దివాంజీగారి కత్తి, డాలు, అతను చేబూనెను. గుర్రపుసాలలోనికి వెళ్ళి దివాంజీగారి యుద్ధగుర్రమును విప్పి దానిపై స్వారిచేయుచు అతను విద్యుత్కిరణమువలె కోటవైపు గుర్రమును పోనిచ్చెను. దివాంజీగారి యుద్ధపుగుర్రముపై దివాంజీగారి యుద్ధపుదుస్తులలోనున్న వ్యక్తి దివాంజీగారే యని కోటలోని సైనికులును, ప్రజలును ఊహించిరి. ఆయనను చూడగానే సైనికులలోను, ప్రజలలోను నూతనోత్సాహ ముద్భవించెను. 'బంబం మహాదేవ్' అని కేకలు వేయుచు సైనికులు ఆయనవెంటబడిరి. వారందరిని యుద్ధమునకు పురికొల్పుచు ఆయన శత్రువులపైబడెను. కొలదికాలములో శత్రుసేనలు చెదరిపోయెను. దివాంజీగారు అద్భుతముగా కత్తి త్రిప్పి శత్రువులను హతమొనరించెను. దేవగఢ సైనికులును, ప్రజలును ఆయన నాయకత్వము క్రింద వీరావేశముతో పోరాడి శత్రువులను పారద్రోలిరి. శత్రువులు ప్రాణములను దక్కించుకొనుటకు ఊరువదలి పారిపోయిరి. కోటరక్షింపబడినది. దివాంజీగారి పరాక్రమమును సైనికులును, ప్రజలును రాజుగారివద్ద కొనియాడిరి. రాజుగారు దివాంజీగారిని చూడకోరెను. కాని దివాంజీగారెక్కడ? జయనాదము చెవిని పడినవెంటనే యేకనాథుడు యుద్ధరంగమును వదలి తొందరగా గుర్రముపై ఇంటికివచ్చి గుర్రమును యథాప్రకారము గుర్రపుసాలలో కట్టివేసి యుద్ధపుదుస్తులను, ఆయుధములను యథాస్థానములో నుంచి ఎప్పటివలె తనకాషాయవస్త్రములు కట్టుకొని యేమియు జరుగనట్టు జనార్దనపంతు ఆరాధనగృహము వెలుపల ఘారాయిచ్చుచు పచారుచేయుచుండెను.

౬

తొమ్మిది గంటలకు జనార్దనపంతు సమాధినుండిలేచి మందిరమునకు వెళ్ళుచుండెను. దారిపొడుగునను జనులు గుమిగూడి యేదో అలజడినుండి అప్పుడే బయటపడినట్లు ఆయనకు కనపడెను. ఒకచోట నలుగురు పౌరులుచేరి తమలో తామిట్లనుకొనుచుండిరి. వారిసంభాషణ విను కుతూహలముతో జనార్దనపంతు వారియెరుక లేకుండ వారివెనుక నిలవబడెను.

ప్రథమపౌరుడు:—అరే యీరోజున దివాంజీగారు ఎంత ధైర్యసాహసములతో యుద్ధముచేసినారురా? ఆయనే లేకపోయినచో మనకోట, మనము ఎక్కడనుండియుందుమో! ఇటువంటి దివానుగారు మనకు లభించుట మన పరమసౌభాగ్యము.

రెండవపౌరుడు:—ఈ రోజున ఆయన ముసలితనము ఎక్కడికిపోయినదిరా? నవయువకునివలె కన్పట్టినాడు. ఏమిచురుకుదనము! ఏమి కత్తిత్రిప్పుట! యుద్ధములో యెక్కడచూచినను ఆయనే ఉన్నట్టు కనుపడినదిరా.

మూడవపౌరుడు (ఒకమహమ్మదీయుడు):—అరే, అల్లా! ఆయనకు హిందువులు, మహమ్మదీయులు అను భేదభావమే లేదురా. ప్రజ లందఱుకూడ ఆయనయెడల ఒకేగౌరవము చూపించెదరు. ఆయన సామాన్యమనుష్యుడు కాదు. సాక్షాత్తు దేవత., అరే! ఖుదా యేనురా!

నాల్గవపౌరుడు:—ఆయన ఇష్టము వచ్చినరూపు ధరించును. ముసలివాడిలాగున ఉండవలెననిన ముసలివేషము తాల్చును. యువకుడుగా ఉండవలెననిన యువకుడై పోవును. సాక్షాత్తు భగవంతుడే కాకపోయినచో నెవరట్లు చేయగలరు?

మొదటిపౌరుడు:--ఇంకొక చిత్రము. యుద్ధము జరుగుచున్నపుడు ఆయన జపము చేసికొనుచు ఆయనగదిలో నుండగా చూచినామని యెవరో అనగా విన్నాను. అక్కడా! ఇక్కడా! ఒక్కమారే కనిపించినాడు. నిస్సందేహముగా ఆయన భగవంతుడేరా!

ఈలాగున మాట్లాడుకొనుచుండగా వారిలో ఒకడు వెనుకకు తిరిగెను. దివాంజీగారిని గుర్తించి తతిమ్మావారితో మెల్లగా 'అరే! మనవెనుకనే ఉన్నారురా! మనమాట లాలకించుచున్నారురా!' అనెను. అందరును అప్రతిభులైరి.

జనార్దనపంతు మందిరములోనికి వెళ్ళెను. పౌరుల సంభాషణనుబట్టి ఆయన

ఆరోజున జరిగినదంతయు ఊహించుకొనెను. ఇదంతయు నేకనాథునిపనిగాని ఇతరులపనికాదని తెలుసుకొనెను. మందిరములో నేకనాథుడు గురువుగారిరాక కెదురుచూచుచుండెను.

ఏకనాథుని చూచినతోడనే జనార్దనపంతు ఇట్లనెను. 'ఈరోజున నీవేమిచేసితివి? జరిగినవృత్తాంతమంతయు యథార్థముగా, సవిస్తరముగా నాకు చెప్పుము.'

ఏకనాథుడు:—స్వామీ! నాకు బాగుగా జ్ఞప్తిలేదు. నాకు జ్ఞాపకమున్న దంతయు చెప్పెదను. తమరు సమాధిలో నుండగా రాజభటుడువచ్చి తమకు రాజుగారి ఉత్తరము ఈయవలె నన్నాడు. అట్లుచేయుటకు వీలులేదు, గురువుగారి జపమునకు విఘ్నముకలుగునని అన్నాను. కాదు, తప్పక మిమ్ములను లేపవలెనన్నాడు. నేను వీలుపడదన్నాను. శత్రువులు కోటముట్టడించినారన్నాడు. ఏమయిననుసరే గురువుగారి సమాధికి భంగము కలుగకూడ దన్నాను. అతడు ప్రాణము విసిగి జాబు నాకిచ్చి తమకివ్వవలసినదని చెప్పి వెళ్ళిపోయినాడు. నాకేమియును తోచలేదు. సందిగ్ధావస్థలో పడినాను. చివరకు తమరిని తలుచుకున్నాను. తమ యుద్ధపుదుస్తులను, ఆయుధములను ధరించి తమ యుద్ధపుగుర్రముపై స్వారిచేయుచు కోటపైపు వెళ్ళినాను. తరువాత యేమిజరిగినదో నాకేమియును జ్ఞాపకము లేదు. అంతయు మీ అనుగ్రహమే.

ఈమాటలు వినినతోడనే జనార్దనపంతు ఆశ్చర్యభరితుడై సంతోషముతో నేకనాథుని సంబోధించి ఇట్లనెను. 'ఏకనాథ్! నీవు నాగౌరవమును నిల్పితివి. నీభక్తి అపారము. జరిగినదంతయు ఈశ్వరకృతము. నేను ముసలివాడనైనాను. ఇక ఉద్యోగము చేయలేను. చాలించుకొనవలెననియున్నది. రాజుగారికి నాపై పూర్ణవిశ్వాసము. నిన్నుగురించి ఒకటి, రెండు మాటలుచెప్పితినా ఆయన సరే అనును. పేరుకు నేను దివాన్‌గారున్నాను. కాని ఈ రెండుమూడేండ్లనుండియు కాగితములన్నియు నీవే చూచుచున్నావు. నీవు నాఉద్యోగము స్వీకరించి, జపతపములయందు నాశేషజీవనము గడుపుచు, విశ్రాంతిజెందుటకు నాకవకాశము కలుగజేయుము. దేవగధము దివాన్ అగుటకు నీవంగీకరింపుము.

యేకనాథు డిట్లనెను: 'గురువరా! నా కేయుద్యోగమును అక్కరలేదు. నేనెల్లప్పుడును తమసేవచేయుచు తమ పాదాక్రాంతుడనై యుండునట్లనుగ్రహింపుడు. నాకు తాము వాగ్దానము చేసిన ధర్మోపదేశమిచ్చి నన్ను కృతార్థునిచేయుడు.

ఇట్లని యేకనాథుడు జనార్దనపంతు పాదములపైబడెను. ఆయన అతనిని లేవదీసి ఉద్యోగపు ప్రశంస అప్పటికి చాలించెను. శిష్యు డెప్పటివలె శ్రద్ధాభక్తులతో గురువుయొక్క సేవ చేయుచు కాలము గడుపుచుండెను.

౨

ఒకనాడు యేకనాథుడు జనార్దనపంతు స్నానమునకు నీళ్లుతోడుచుండగా ఆయన శిష్యునితో నిట్లనెను. 'యేకనాథ్! నీవలన నొకపని కావలసియున్నది. నీవుతప్ప ఇతరులవల్ల ఆపని నెరవేరదని నానమ్మకము. సాలాఖరైనది. రేపు క్రొత్తసంవత్సర ప్రారంభము. ఈసాలు లెక్కలు యావత్తు తయారుచేసి రేపుఉదయము పదిగంటలకు రాజుగారియెదుట పెట్టవలసియున్నది. గతమూడు సంవత్సరములనుండి నాకాగితములు యావత్తు నీవే చూచుచున్నావు. లెక్కలు తేల్చుటలో నిపుణుడవు. నీవంటి కుశాగ్రబుద్ధికి ఇదియొక కష్టమైనపనిగాదు. మనకు ఇరువదినాలుగు గంటల వ్యవధిమాత్రము ఉన్నది.'

ఈమాటలు చెవినిపడినవెంటనే యేకనాథుడు నీళ్లుతోడుట త్వరలో పూర్తిజేసి జనార్దనపంతు అనుజ్ఞపుచ్చుకొని ఆఫీసుకు వెళ్ళెను.

లెక్కల దస్తరములన్నియు మూటకట్టించి తీసికొని తనగదిలోనికి వెళ్ళెను. దస్తరములు ముందుపెట్టుకొని లెఖ్ఖలు తయారుచేయుటకు ప్రారంభించెను. ఉదయము తొమ్మిదిగంటలకు కూర్చున్నాడు. మధ్యాహ్నము భోజనమువేళ ఆయినది. కాని యేకనాథుడు భోజనమునకైనను లేవలేదు. మూడుగంటలైనది. యేకనాథుడు మంచినీళ్ళయినను అడుగడు, లెక్కతయారుచేయుటలో నిమగ్నుడైయుండెను. సూర్యాస్తమమైనది. నౌకరువచ్చి యాతని గదిలో దీపమువెలిగించి వెళ్ళిపోయెను. రాత్రి భోజనమునకైనను అతడు లేవలేదు. రాత్రి పదిగంటలైనది. ఆశిష్యుడు వేసినమడతము విప్పక దస్తరములం తిరగవేయుచు లెక్కలు తయారుచేయుచుండెను. రాత్రి ఒంటిగంట అ[illegible] జనార్దనపంతు తనమేడమీద గదిలో నుండి చూచెను. నలుదిక్కులు అంధకారము. అందరును గాఢనిద్రలలో నుండిరి. యేకనాథుని గదిలోమాత్రము దీపము వెలుగుచుండెను. జనార్దనపంతు మేడమెట్లుదిగి యేకనాథుని గదివద్దకు వచ్చెను. గదిముందు వసారాలో షహారాజవాను గుర్రులుదీయుచు నిద్రించుచుండెను. కిటికీవద్ద నిలబడి జనార్దనపంతు మెల్లిగా 'యేకనాథ్' అని పిలిచెను. శిష్యునకు వినబడలేదు. ఇంకను కొంచెము బిగ్గరగా సంబోధించెను. శిష్యునకు వినబడలేదు. 'నేను జనార్దనుడ'నని ఇంకను ఎలుగెత్తి పిలచెను. కాని లెక్కలుకట్టు పనిలో నిమగ్నుడైన యేకనాథునికి ఈకేకకూడ వినబడలేదు. జనార్దనపంతు కిటికీదగ్గర తననీడ యేకనాథుడు తదేకదీక్షతో చూచుచున్న పుస్తకములపై బడునట్లు నిలచెను. కాని యేకనాథు డిదియును కనిపెట్టలేదు. జనార్దనపంతు తిరిగి తనగదిలోనికి వెళ్ళిపోయెను.

అతడటులనే లెక్కలను పరిశీలించుచుండెను. లెక్కలు తయారుచేయగా జమాఖర్చులలో ఒకపైసా తేడా వచ్చినది. ఆతేడా యెక్కడనున్నదని పుస్తకములను గాలించుచుండెను. మరల కూడికలు వేసెను. కాని తప్పు ఎక్కడనున్నదో బోధపడలేదు. తప్పు ఎచ్చటనున్నది కనిపెట్టుటకు అతడు కన్నులో కన్నుపెట్టుకుని లెక్కలను తిరిగి చూచుచుండెను. చివరకు రాత్రి తెల్లవారుజామున 3 గంటలకు అతనికి తప్పెక్కడనున్నదో గోచరించెను. అతను లెక్కలు సరిగా తయారుచేసి దీపము ఆర్పివేసి పరుండెను. ఇదంతయును జనార్ధనపంతు మేడమీద తనగదిలో నుండి చూచుచునేయుండెను.

తెల్లవారినది. కచ్చేరీకి వెళ్ళుటకు ముందు దివాంజీగారు శిష్యునకు కబురుచేసెను. అతడు లెక్కలతో హాజరయ్యెను.

'యేమీ యేకనాథ్! లెక్కలు తయారైనవా?'

'చిత్తం. మహాప్రభో! లెక్కలు తయారుచేసినాను.'

'నేను రాత్రి ఒంటిగంటవేళ నీగదివద్దకు వచ్చినాను సుమా! నిన్ను మూడు సార్లు పిలచినాను, నీవు వినిపించుకొనలేదు. నానీడ నీవుచూచుచున్న లెక్కల పుస్తకములమీద బడునట్లు నిలబడినాను. నీవు తిరిగి చూడలేదు. నేను వచ్చిన సంగతి నీకు తెలియలేదా!'

'మహాప్రభో! నాకేమియును తెలియలేదు. నా లెక్కలగొడవలో పడివున్నాను. తమరువచ్చినట్టు తెలిసిన తమకు నమస్కరించి పలుకరించనైనను పలుకరించనా?'

'యేమి లెక్కలుకట్టుటలో నేమి పేచీవచ్చినది, అంత నీవు అర్ధరాత్రివరకును నిద్రాహారములులేక వాటిముందు కూర్చుండుటకు?'

'మహాప్రభో! ఒకపైసా తేడావచ్చినది. తప్పు ఎక్కడనున్నదో తెలియలేదు. అందువల్ల అన్నిలెక్కలును తిరిగిచూడవలసి వచ్చినది.'

'యేకనాథ్! తేడా ఒకపైసాయేగదా! లక్షలుకాదు, వందలుకాదు, వేలుకాదు. ఇంతగొప్పసంస్థానము తాలూకు లెక్కలలో సంవత్సరంమీద ఒకపైసా తేడావచ్చిన అదియొకతేడాలో లెక్కకాదు. ఇంతస్వల్పమైన తేడాకు అంతకష్టపడవలసిన అవసరమేమున్నది?'

'మహాప్రభో! నామతమట్లుగాదు. తేడా లక్షరూపాయిలైనను, ఒక దమ్మిడీ అయినను అది తేడాయే. అది సరియైన లెక్కకాదు. అందువల్ల యింతశ్రమ పడవలసివచ్చినది.'

ఈ జవాబు వినినతోడనే జనార్ధనపంతు ఆనందమును పట్టలేకపోయెను. యేకనాథుని కౌగిలించుకొని తనగదిలోనికి తీసుకొనివెళ్లి అతనితో నిట్లనెను. 'యేకనాథ్! నాయెడల నీకుగల శ్రద్ధాభక్తులు అపారమైనవి. నీకార్యదీక్ష ప్రశంసనీయము. నీవిశ్వాసము అఖండమైనది. ఇన్నినాళ్లు నీకుపదేశమీయని కారణము చెప్పెద. వినుము. మొట్టమొదట అరణ్యములో నిన్ను కలుసుకొనినప్పుడు గురువుయెడల నీకుగల శ్రద్ధాభక్తులు పరీక్షించితిని. పిమ్మట యిచ్చటికి వచ్చిన తర్వాత సేవజేయుటలో నీకుగల దీక్ష పరీక్షించితిని. నేనుచేసిన పరీక్ష కఠిన పరీక్ష. గొప్పగొప్ప మునులు, యోగులు, సాధువులుగూడ ఇట్టిపరీక్షకు నిలువలేరు. ఆనాడు నేను సమాధిలోనున్నప్పుడు నీవు నాయుద్ధపుదుస్తులను వేసికొని శత్రువులను జయించినప్పుడు నీకుగల భక్తి విశ్వాసములును, గురువు యొక్క ఆజ్ఞను పాలించుటలో నీకుగల ఉత్సాహమును, నీ ధైర్యస్థైర్యములును స్పష్టముగా వెల్లడిఅయినవి. ప్రపంచ విషయములందు నీకెంత ఆసక్తియున్నదో పరీక్షించుటకు నీకు నాఉద్యోగము నిచ్చుటకు ప్రయత్నించితిని. సామాన్య మనుష్యులు నాదివాంజీపదవికొరకు తమ సర్వస్వమును అర్పించుటకు వెనుదీయరు. కాని నీవు దానినికూడ లెక్కచేయలేదు. ఇంకొక పరీక్ష తరువాయియుండెను. నీయందేకాగ్రతశక్తి ఎంతవరకున్నదో చూడగోరితిని. ఈలెక్కలు చూచుమిష అందులకే. అన్నిటికంటెను ఇదిచాలా అవసరమైనపరీక్ష. ఈపరీక్షలో కోటికొకడుగాని ఉత్తీర్ణుడుకాడు. ఈపరీక్షకుకూడ నీవు నిలబడినావు. నీకు ఉపదేశమిచ్చుటకు నాకెట్టి సంకోచమును లేదు. అంధకారములోనికి నీడ్చు ఐహికమార్గముగాక వెలుతురులోనికి మనలను ప్రవేశింపజేయు ఆముష్మికమార్గమును రేపటిదినము నీకుపదేశించెదను. అందులకు నీవు సిద్ధముగా నుండుము.

ఉచితము!

వచన భగవద్గీత. 200 సంవత్సరముల క్రిందట తుపాకుల అనంత భూపాలునిచే మూలమునకు సరిగా, తేనెవంటి మధురశైలిలో తెనిగింపబడినది. అతిసుందరమగు పాకెట్టుకూర్పు. 160 పుటలు. ఈ మహాగ్రంథమును ఉచితముగ పంచిపెట్టుచున్నాము.

అభ్యర్థులీయంశములు గమనింతురు గాక!

౧. ఒక చిరునామాకు ఒక్క ప్రతిమాత్రమే పంపబడును.

౨. పంపుటకగు వ్యయము 2 అణాలును తపాలుస్టాంపులు జతపరుపవలె. బిళ్ళలంపక వ్రాయుజాబులు వ్యర్థములు.

ఆంధ్రభూమి—వేపేరి పోస్టు—మదరాసు.

40 ఔన్సుల నెత్తురు

40 ఔన్సుల రక్తమునుండి కాని ఒక ఔన్సు శుక్లము ఉత్పత్తి కాదని శాస్త్రవేత్తలు చెప్పుచున్నారు. దీనినిబట్టి శుక్లము ఎంత విలువ యైనదో తెలిసికొనవచ్చును. అట్టి శుక్లము మూత్రములోగాని, స్వప్నములోగాని పోవుచున్నచో ఇక పురుషునకు ఇహలోక సుఖమెక్కడ! కాబట్టి సుఖానందములపై దృష్టియున్నచో

శుక్లనష్టమును

ఎంతమాత్రమును అశ్రద్ధచేయక వెంటనే చికిత్సచేసి శుక్లరక్షణము గావించుకొనవలయును. పలుచబడిన వీర్యమును గట్టిపఱచి అమితముగా వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వనమూలికలకు రాజైన రత్నపురుష ప్రధానద్రవ్యముగా చేయబడిన

రత్నపురుషలేహ్యము

క్రమముగా సేవించుటచే తప్పక శుక్లరక్షణము జరుగును. మరియు ఈరత్నపురుషలేహ్యసేవనమువలన

కండపుష్టి	:	కాయపుష్టి
బలము	:	ఆరోగ్యము
శరీరబింకం	:	జీవితసౌఖ్యం

పొందుదురు. రత్నపురుషతో అమోఘవీర్యములగు పెక్కు ఇతర వనమూలికలుచేర్చి తయారుచేయబడిన తియ్యని రసాయనము. శుక్లనష్టమును సూటిగ కుదుర్చు మధురమగు మందు. మేహరోగుల పాలిటి వరప్రసాదము.

నెలకు ఒక పౌను. వెల రూ. 3-0-0. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

రత్నపురుషడిపో,
2/40 పెద్దినాయునివీధి,
మదరాసు.

'సంబంధంయేముంది గాలిపతాలసంబంధంతప్ప' అన్నాడు నవ్వుతూ.

గాలిపతాలసంబంధం

చిన్న కథ :

నలుడికి దమయంతికి హంస వివాహసంధానంచేస్తే
శాంతకు శంకర్రావుకి గాలిపతం వివాహసంధానం చేసింది.

రచయిత :

కాంచనపల్లి వెంకటరంగారావు

('నవ్వులతీవ' ప్రకాశకులు—'సరస్వతీ' చిత్రశాలాధికారులు.)

౧

పటందదు చెరువు. ఆనుకునేరోడ్డు. దానినంటుకునే చలపతిరావుయిల్లు. చలపతిరావుకి యీమధ్య షష్ఠిపూర్తి మహోత్సవం, వారిఅబ్బాయికి బాలసారెకూడా జరిగాయి. బహుపిసనాసి. తాను కడుపుకి తినలేడు, ఒకళ్ళకి పెట్టలేడు. అతని కో మేనగోడలు. ఆపిల్ల పేరు శాంత. శాంత తల్లిదండ్రులు చిన్నప్పుడే పోవడంనుంచి అతనివద్దే పెరుగుతోంది. శాంత బహు అందకత్తె అని గట్టిగా చెప్పలేకపోయినా, అనాకారిమట్టుకు కాదని ఘట్టిగా చెప్పొచ్చు. చామనచాయగా అంత పొట్టీపొడుగు కాకుండా సన్నగా వుంటుంది. రజస్వలై రెండు సంవత్సరాలైంది. కాని యింకా కన్యే.

చలపతిరావుది మూడంతస్తుల మేడ. బట్టలవ్యాపారంచేస్తూ బాగా ధనం ఆర్జించాడు. శాంత ప్రతినిత్యం సాయంత్రంవేళ ఆమేడ మూడో అంతస్తుమీద కెళ్ళి గాలిపతాలు ఎగురవేస్తూవుండేది. అందులో శాంత బాగా ఆరితేరింది. చలపతిరావు యింటికి ఫర్లాంగు దూరంలో మరోపెద్ద మేడవుంది. ఆయింటాయన ప్లీడరు. ఆమేడకూ యీమేడకూ మధ్యగలవన్నీ సాదా పెంకుటిళ్ళే.

ప్లీడరు కొక కొడుకు, యిద్దరు కుమార్తెలు. కుమార్తెలు కాపురంచేస్తున్నారు. కొడుకు శంకర్రావుకి యింకా పెళ్ళికాలేదు. కాలేజిలో బి. ఏ. చదువుతున్నాడు. షుమారు యిరవై ఒక్క ఏడుంటుంది. కాని అతనికికూడా యీ ఆటంటే సరదాయే. కాలేజీనుంచి రావడం తడవుగా ఇదేపని. మనుష్యులను బాగా పోల్చలేకపోయినా కట్టుకున్న బట్టలరంగునుబట్టి మొగవాడో ఆడదో మట్టుకు పోల్చుకోవచ్చు ఆరెండు మేడలమీద నుంచుంటే.

గాలిపతాలపందెం ప్రతినిత్యం అక్కడ జరుగుతూవుండేది. శాంత గాలిపతాన్ని తరుచు శంకర్రావు పట్టేసుకుంటూవుండేవాడు. శాంతకు యిందులో ఎంతనేర్పున్నా శంకర్రావు పతాన్ని తనవశంచేసుకోడానికి ఎందుచేతో శిగ్గుపడేది. వీరిరువురి గాలిపతాలు ఎలాకలుసుకుంటున్నాయో అలాగే వీళ్లు కూడా కలవడానికి యోగం వుందేమో!

౨

ఆరోజే వచ్చింది. ఆనాడు సాయంత్రం షుమారు ఆరున్నరగంటలకు అప్రయత్నంగా సమీపంలోవున్న ఒక ఆలయంలో కలుసుకున్నారు. చూపుల పలకరింపే జరిగింది. శాంతవస్తుందని శంకర్రావుగాని, శంకర్రావువస్తాడని శాంతగాని అనుకోలేదు. ఒకరినొకరు 'నిన్ననే నెరుగుదునులే' అన్నట్లు మౌనంగా లోపలికి వెళ్ళిపోయారు. అర్చకుడిచ్చిన తీర్థం, ప్రసాదం వగైరా తీసుకుని శంకర్రావు ముందు పైకొచ్చి అర్చకుడిచ్చిన పువ్వు వాసనచూస్తూ ఎవరికోసమో నిరీక్షిస్తున్నట్లు నిలబడ్డాడు. మరో అయిదు నిముషాలు పోయేసరికి శాంత తనముందునుంచే వెళుతూ వుండడం చూచాడు. పలకరించ

కుండా వుండలేక పోయాడు. కాని పలకరించడానికి విషయం ఏమీ స్ఫురించడం లేదు. సరే ఏమైతే అయిందని గుండె నిబ్బరం చేసుకుని, పలకరించడమే ప్రధానంగా యిలా అడిగాడు 'మీ మేనమామ బట్టల షాపు ఎత్తేస్తాడటగా! ఎందుచేత? లాభం లేదా ఏమిటి?'

శాంతి సిగ్గుచేత తలవంచేసింది. జవాబివ్వడమా, మానడమా? ఇస్తే తనస్త్రీత్వానికి పరపురుష సంభాషణ కూడనిపని. జబాబు యివ్వకపోతే అతన్ని అగౌరవపరచినట్లు. మూర్ఖస్త్రీగా అనుకుంటాడు. ఏంచేయడమా అని యింకా ఆలోచన పూర్తిచేయక మునుపే శంకర్రావు 'పోనీలే ఆ గొడవ మనకెందుకుగాని నీగాలిపటాలు ప్రతిరోజూ నేను పట్టేసుకుంటున్నానని నీకు కోపంగాబోలు! క్షమించాలి. నాకదో ఆనందం' అంటూ నడుస్తున్నాడు మెల్లిగా శాంతను సమీపిస్తూ.

'కోపం దేనికి? ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఆపని నేనూ చేస్తాను. చేతకాక వూరుకోలేదు యింతవరకూ. రేపు నేను పట్టుకుని తీరతాను చూడు' అన్నది స్నేహభావంతోను, విప్ఫారిన నేత్రాలతోను. శాంత తెలివైంది. అందమైంది. వయస్సులో వుంది. శంకర్రావు చదువుకుంటున్నాడు. యవ్వనంలో వున్నాడు.

ఇంటికి కొంచెందూరంలోనే యిరువురు విడిపోయి ఎవరియిళ్ళకు వాళ్లు వెళ్ళిపోయారు.

౩

శంకర్రావు రాత్రి పుస్తకాలు తీశాడుగాని ఎక్కడా చదువు వంటబట్టేట్లుగా లేదు. ధ్యాన్నం వుంటే గదూ! పొరుగునేవున్న తన స్నేహితుడగు రామారావుని పిలిచి అప్పటికి జరిగిన సంగతంతా చెప్పి తన ఉద్దేశంకూడా ఎరిగించాడు.

'ఒహో! ఆపిల్లా!! నాకు తెలుసు. నీకు తగిందే. కాని ఆదుర్మార్గుడు నీకిస్తాడా? వాడే వూరికి అదర్శపురుషుడు. పేరుపడ్డ పిసినిగొట్టు. అసలు ఆపిల్లకు కడుపునిండా తిండిబెట్టి మంచి బట్ట యిస్తున్నాడో లేదో నాకనుమానమే. నీకెలా కనబడింది? సరే, నీకు ఉద్దేశము పుట్టినప్పుడు, ఎందుకు వూరుకోవాలి? చల్లగా ప్రయత్నిద్దాం' అని ధైర్యంచెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

౪

మరునాడు మామూలుగా శాంత తనగాలిపటంవదిలింది. స్టాటుడ్రెస్సుమీదనున్న శంకర్రావు తనది వదిలాడు. ఒకరి దొకరు పట్టుకోవాలని ప్రయత్నాలు బాగా జరిగాయి. శంకర్రావు గాలిపటం పచ్చరంగుది. శాంతది గులాబీరంగు. ఈ రంగులలోనే వీళ్ళగాలిపటాలు ఎప్పుడూవుండేవి. కనుకనే చప్పున పోల్చుకోడానికికూడా వీలయేది. శాంత ఎలాగైనా తనగాలిపటం పట్టుకుంటే బాగుండునని అనుకుంటూ సమీపంగానే వదిలేవాడు. శాంతకు యీపని అసహ్యం వేసింది. తననేమో చేతకానిదాని క్రింద భావిస్తున్నట్లు వూహించింది. పట్టుకోడానికి వీలుగానున్నా పట్టుకోకుండానే అనేకమారులు వదిలేసింది. కాని ఏకారణంచేతో శంకర్రావుగూడా శాంత గాలిపటాన్ని పట్టుకోడం మానేశాడు. ఇందుకు కారణం ఏమైవుంటుందా అని బాగా ఆలోచించింది. ఎందుకిలా చేస్తున్నాడా అనుకుంది. ఏమైతే అయింది పట్టేసుకుందామని నిశ్చయించుకొని తన గాలిపటం తాడు బాగావదిలి గప్పున శంకర్రావుదానికి తగిలించి తనవైపు తాడు జోరుగా లాగేసింది. శంకర్రావుకి కాదగ్గపనే జరిగింది. గాలిపటంకొసని ఒక కాగితం తగిలించి వుంది. ఇదేమిటో చూద్దామని తీసింది. అందులో

'నిన్నరాత్రి మనం కోవెలలో కలుసుకోడం నాకు చాలాసంతోషంగావుంది. ప్రతినిత్యం యిలాగే కలుసుకోడానికి నామనస్సు కోరుతోంది. నీవంటే నాకెంతో యిష్టం. నిన్నుగూర్చి ఎన్నివిషయాలో తెలుసుకోవాలని అభిలాష. మనం శాశ్వతస్నేహితులుగా వుండడానికి అవకాశం ఏదైనావుందా? ఆశపెట్టుకునే తిరిగి కలుసుకుంటాము గదా అనే ధైర్యంతో వున్నాను' అని వ్రాశాడు.

శంకర్రావును మేడమీంచే చూసింది శాంత. ఆమె ఏంచేస్తుందో ఆ ఉత్తరంచదివి అని కళ్లుమూయ్యకుండా శంకర్రావు చూస్తున్నాడు. 'సరేలే' అన్నట్లు- తన సమ్మతిని

అగుపరచినట్లు, ఆకాగితం పైకి ఎత్తి చూపింది.

౫

ఆనాడు చీకటిపడ్డ తర్వాత యిద్దరూ తిరిగి ఆలయంలో కలుసుకున్నారు. ఆఆలయంవెనుక ఒక చిన్న కోనేరు దానిచుట్టూ తులసి, అరటి, గన్నేరుచెట్లు, కూర్చోడానికి చిన్నచిన్న అరుగులు వున్నాయి. ఎవరూ ఉండరుగదాయని యిద్దరు అక్కడికి వెళ్లారు.

ఇద్దరూ అక్కడ కూర్చుని ఎంతసేపో కాలేదు. అప్పుడే చలపతిరావు యొక్క దగ్గరచుట్టమే ఒకడొచ్చాడు. షుమారు నలభైఏళ్లుంటాయి. అతనంటే శాంత కెంతో భయం. భయపడ్డంతా అయింది. చూసి చూడనట్లు అప్పటికి వూరుకుని యింటికి వెళ్ళి శాంతనుగూర్చి చాలా చెడ్డగా చెప్పాడు.

శాంత 'త్వరగా వెళ్ళిపోవాలి- యిక్కడ మరి నిలవడానికి వీలులేదు. ఆదుర్మార్గుడి కంటబడకుండా వుండాలని నేనెంతో అనుకున్నాను.' అన్నది. 'ఎందుకా తొందర?' అన్నాడు శంకర్రావు దగ్గరగా కూర్చొని. 'ఆవచ్చి యిప్పుడు చూచిన మనిషే నన్ను నిలవాకం చేస్తాడట. నాకిష్టంలేదని ఎంత మొత్తుకున్నా మామేనమామ వినడంలేదు. ఇప్పటి నా యీచర్య అంతా తప్పకుండా చెప్పేస్తాడు. నాకు చీవాట్లు తప్పవు. వదిలేయ్. పోతాను. వీలైతే మరోదఫా కలుసుకుందాము' అని గబగబ అడుగులు వేసింది.

'అతను నిన్ను చేసుకోకుండా వుండేటట్లు చేస్తే నీవు నన్ను చేసుకుంటావా?' అన్నాడు.

తన సమ్మతిని కళ్ళద్వారా చూపెడుతూ వెళ్లిపోయింది.

* * *

ఇంటివద్ద శాంతకు చీవాట్లు కాలేదుగాని, తనయెడల మేనమామ కొంచెం కోపంగా వున్నట్లు గ్రహించింది. కాని తనపనిమట్టుకు మానలేదు.

౬

యథాప్రకారం సాయంత్రం అయిదుగంటలవేసరికల్లా గాలిపతం ఎగురవేయడం సాగించింది. ఆనాడు గాలిపతం వదిలేముందు దానికో చీటీవ్రాసి తానే తగిలించింది. అందులో

'ఇటుపైని మనకెట్టి అవకాశం వుండదు. ఇలాచూసుకుని, అలా కలుసుకోడానికైనా వీలు చిక్కుతుందో లేదో. గతరాత్రంతా నిద్రపట్టిందికాదు. మామేనమామ నిన్న మనం చూసిన ఆయనకు నన్ను యివ్వ నిశ్చయించి మరి మూడు నెలలకు వివాహముహూర్తము ఏర్పాటుచేశాడు. నాబ్రతుకిలావుంది. ఇంకేం కానైవుందో...

—శాంత'

శంకర్రావు శాంత గాలిపతాన్ని పట్టుకున్నాడు. అందులో విషయాలు చూశాడు. నిశ్చేష్టుడై నిలబడిపోయాడు అయిదునిముషాలపాటు. మా ఆశాలతను మొదట్లోనే మొదలంటా తుంచివేయడానికి వీడెక్కడ దాపరించాడా అని విచారించి తిరిగి తనోలేఖ వ్రాసి తన గాలిపతానికి తగిలించి నా దీమారు పట్టుకోఅన్నట్లు శాంతను చూసి వదిలాడు. శాంత మరో గాలిపతాన్ని వదిలి చులాగ్గా పట్టేసుకుంది. శంకర్రావు అందులో యిలా జవాబిచ్చాడు:

'నాప్రియమైన శాంతా !

భయపడకు. నీవెంత వేదన పడుతున్నావో నేను వూహించుకోగలను. నిన్ను రక్షించాలని నేనెంతో ప్రయత్నిస్తున్నాను. నేను చేయదగ్గ సహాయం తప్పకచేసి నాజన్మ సార్థకంచేసుకుంటాను. భగవంతుడు దయామయుడు. మన పాలిట అంత నిర్దయుడుగావుండడు. నీవెంతమాత్రం భయపడకు. నేను రమ్మన్నప్పుడు నాతో వెళ్ళిపోరావడానికి ఎప్పటికప్పుడు సిద్ధంగా వుండు......

ఇట్లు

నీ శంకర్రావు.'

అని ధైర్యంగా వ్రాశాడు. ఈ సంగతులు శాంత చదువుకుంటూ వుండేవేళకు చలపతిరావు వచ్చాడు. ఆఉత్తరం మరుగుపరచడానికి ఎక్కడా అవకాశం లేకపోయింది. ఎంతసేపై తనయొక్క యీ ప్రవర్తనంతా కనిపెడుతున్నాడో అని ఆపాదమస్తకం ముచ్చెమటలతో తడిసి చలించిపోతోంది.

చలపతిరావు తలపంకించి 'ఇదా సంగతి! ప్రతినిత్యం గాలిపతాల పేరుతో మేడఎక్కి ప్రేమలేఖలు

సంపాదించుకుంటున్నావా? నీసంగతంతా నేను కనిపెడుతున్నానులే' అని వీపుమీద నాలుగువేసి, లోపలకు లాక్కుని పోయాడు.

ఆరోజు లగాయితు శంకర్రావు, శాంతలకు కలియిక వ్యగ్యమైపోయింది. కాని మేడలమీద నుంచి గాలిపటాలు ఎగురుతూనే వుండేవి.

నిద్రలేమి

దినమంతియు విశేషముగ పని చేయుటచే అలసట చెందిన నరములను నీవు విశ్రాంతి తీసికొను రాత్రిసమయమున సౌమ్యపరచి, వానికి తిరిగి బలము కలిగించి, క్రొత్త ఓజస్సునిచ్చి, పోయిన శక్తిని తిరిగి పూరించి, నీకు సుఖనిద్ర కలుగునట్లు చేయుటకు

జీవామృతం

అమోఘమైన రసాయనము.

ప్రతిదినము పడుకకు చేరుటకు ముందు ఒకటి లేక రెండు స్పూనుల చొప్పున పుచ్చుకొనుచుండుచో అద్భుతముగ పనిచేయును.

మైమఱచిననిద్రయే మంచి ఆరోగ్యము.

మాన్యుఫాక్చరర్లు :

ఆయుర్వేదాశ్రమము

మదరాసు.

౭

ఒకరోజు చలపతిరావు శంకర్రావుకు కనబడకుండా గాలిపటం వేశాడు. అది ప్రతిరోజూ శాంతి ఎగురవేస్తూవుండేదే. కనుక శంకర్రావేమైనా జవాబిస్తాడేమో అని చలపతిరావు నిరీక్షిస్తున్నాడు. ఆ రోజున శంకర్రావు స్నేహితుడు రామారావు శంకర్రావువేషం వేసుకొని తాను ఎగురవేయడం ప్రారంభించాడు. శంకర్రావుస్నేహితుడు బహుతెలివైనవాడు ఎలాగైనా శాంతినుసంపాదించి శంకర్రావుకు వివాహంఅయ్యేటట్లు చూడాలనితలంపు. ఆతలంపుతోనే ఒక ఆలోచనచేసి శంకర్రావుతో ఇలా చెప్పాడు. 'ఇవాళ చలపతిరావు గాలిపటాలు ఎగురవేస్తున్నాడు. ఇంట్లో శాంత ఒకర్తే వుంటుంది. నేను నీడ్రెస్సుతో గాలిపటం ఎగురవేస్తాను. నీవేనాబోలని చలపతిరావు అనుకుంటాడు. జవాబుకోసం నిరీక్షిస్తూకూడావుంటాడు. నీవు యీలోపున దాన్నితీసుకుని పెరటివైపునుంచి రైలుఎక్కి నీమేనమామగారింటికి వెళ్ళిపో. తర్వాత సంగతి ఆలోచిద్దాము.'

శాంతిమేనమామ గాలిపటాన్ని వదిలాడు. శంకర్రావుస్నేహితుడు తనది వదిలాడు. ఏదో జవాబిస్తాడని, యిదికూడా ఆధారంచేసుకుని బాగా కేకలువేయవచ్చునని చలపతిరావు అనుకున్నాడు. అనుకున్నట్లె

భీమవరమునివాసులు
సుప్రసిద్ధాంధ్రచిత్రకారులు :
శ్రీయుత అంకాల
వెంకటసుబ్బారావుగారు

రామారావు తనదానికి ఉత్తరం తగిలించి చలపతిరావుదానికి పట్టించాడు. చలపతిరావు ఆతురతతో ఆలేఖనుతీసి చదివాడు. అందులో

“నీవు యిలా గాలిపటాల ఎగురవేతలమజా చేస్తూవుంటే నీమేనగోడలూ శంకర్రావూ వాళ్ళవూరు వెళ్ళిపోతున్నారు. అక్కడ వాళ్ళిరువురు భార్యాభర్తలు కాబోతారు. నీకు డబ్బుఖర్చు లేనిపని. పాపం నీబంధువుణ్ణిమరెక్కడైనా సంబంధం చూసుకోగలను. ఈపార్టీకి శాంతాశంకర్రావులు నిన్ను పిలుస్తారులే. అప్పుడు మరిచిపోకుండా వెళ్ళి మేనగోడల్నీ, శంకర్రావుని ఆశీర్వదించు.

ఇట్లు, నేను.”

మీ పాపలకు

వేలకొలదిగ తలిదండ్రులు భావించునట్లు పిల్లలే గొప్ప విలువగల సంపదగా మీరును భావించుచో వారు తమ ముద్దుబిడ్డలు బలారోగ్యములు కలిగియుండుటకు అవలంబించిన విధానమునే మీరును అవలంబించి వారివలె మీరును మీ పాపలకు

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

బాలభాస్కర

వలని లాభమును చేకూర్తురు.

ఏస్థితియందున్నను బిడ్డల లీవర్ స్ప్లీన్ వ్యాధులను కుదుర్చుటకును, ఆటంకపరచుటకును బాలభాస్కర అమోఘమైన ఔషధము.

మాన్యుఫ్యాక్చరర్లు :

ఆయుర్వేదాశ్రమము

మదరాసు.

చలపతిరావు ఆసంగతులు చూచి నిర్ఘాంతపోయాడు. కోపంతో ఆగాలిపటం అక్కడపారేసి యింట్లోకి వెళ్ళాడు. ఇంట్లో శాంత లేదు. దానికితోడు ఆపిల్ల నగలు, బట్టలువున్న పెట్టెకూడా లేదు. గుండెలు బాదుకుని గోలపెట్టాడు. శంకర్రావు యింటికి వెళ్ళాడు. ఆ అబ్బాయి ప్రస్తుతం యిక్కడ లేడని, ఎక్కడికి వెళ్లాడో తెలియదని వాళ్లు చెప్పారు. అతనిబంధువు లందరికి టెలిగ్రాం యిచ్చాడు. కాని ఎవరూ సరియైన జవాబిచ్చారుగారు. ఇలా రోజులు, వారములు, నెలలు కూడా అయిపోయాయి.

౮

ఒకనాడు శంకర్రావుస్నేహితుడు చలపతిరావుషాపువద్దకు ఒకానొక రివిన్యూఅధికారియొక్క బంట్రోతు వేషంతో వెళ్లి అధికారి హోదా తెలిపి షుమారు 25 లేక 30 రూపాయిల ఖరీదుగలవి నాలుగు చీరలు కావాలని, కొన్నిరకాల్ల చీరెలు ఇమ్మని కావలసినవి వుంచుకొని, మిగతావి సొమ్ముతో పంపించేస్తారని చెప్పాడు. అధికారి అడుగుతూవుంటే ఎలా లేదంటాడు? తీసుకెళ్లి మళ్లీ అరగంటలో మిగతా చీరలు- డబ్బు పట్టుకురావాలని చెప్పాడు. సరేనని శంకర్రావుస్నేహితుడు ఆచీరలుపట్టుకొనివెళ్లి శంకర్రావుకి యిచ్చాడు. శంకర్రావు శాంత కిచ్చాడు. శాంత అందులో మంచిచీర ఒకటికట్టుకొని వీటిడబ్బు యిచ్చేశారా అంది.

నీ కాసంగతంతా ఎందుకు అని శాంతకుచెప్పి, నీవాబట్టలషాపు అధికారిని యిక్కడకు తీసుకురా అని స్నేహితుడ్ని శంకర్రావు పంపాడు.

స్నేహితుడువెళ్లి చీరలుఅన్నీ వుంచుకున్నారని, డబ్బుపట్టుకెళ్ళడానికి రమ్మంటున్నారని అధికారి చిరునామా చెప్పాడు.

సంతోషంతో చలపతిరావు మంచిడ్రెస్సువేసుకుని శంకర్రావు యింటికి వెళ్లాడు. శంకర్రావు, శాంత యిరువురు ఒకటేబిల్ ముందు కూర్చుని ఫలహారంచేస్తున్నారు. శంకర్రావుస్నేహితుడు చలపతిరావు వచ్చాడని చెప్పడముతోటే లోపలకురావలసినదని ఆర్డరుచేశాడు. అణకువగా, చలపతిరావు లోపలప్రవేశించి వంగి నమస్కారం చేశాడు.

అలాకూర్చోవలసిందని కుర్చీ చూపెట్టాడు. చలపతిరావు గుమ్మెత్తిపోయాడు. తనుయిచ్చిన చీరగట్టుకుని శాంత ఎదురుగుండా కూర్చుంది. ఏమని పలకరించడమో చలపతిరావుకు తెలిసిందిగాదు. ఫలహారం, పళ్లువగైరా తెచ్చియిమ్మని శంకర్రావు ఆజ్ఞ చేశాడు.

ఇవన్నీ ఎందుకన్నాడు చలపతిరావు, 'మీ మేనగోడలు మాకు విందుచేస్తోంది. అంతే. ఇందులో నాదేం లేదు' అన్నాడు శంకర్రావు. అయితే 'మీయిరువురికి సంబంధం ఏమి'టన్నాడు. 'సంబంధంవుంది గాలిపటాలసంబంధంతప్ప' అన్నాడు శంకర్రావు నవ్వుతూ.

శాంత మేనమామకు నమస్కారంచేసింది. ఆశీర్వదించక తప్పిందిగాదు. నాకయిష్టంగా వివాహం చేసుకోడమేగాకుండా, వందరూపాయల చీరలుకూడా తీసుకున్నారే అని లోపల చింతిస్తూ యింటికి వెళ్ళిపోయాడు, చలపతిరావు.

మణిమాల

వేరువాకపౌర్ణమి: రైతులఉగాది.

రైతులకు పరమహితమైన వేరువాక పౌర్ణమిని గురించి పరిశోధించి లభించిన ప్రమాణములను వ్రాయుచున్నాము. ఈ విషయమై పారస్కరగృహ్యసూత్రమునందు రెండవకాండపు పదమూడవ కండికయంతటు 'హాలాకర్షణారంభ'మను పేరుతో ఇటు లున్నది. హాలాకర్షణారంభమనగా దుక్కు లారంభము. రైతునకిది క్రొత్తసంవత్సరము. మనము తరచు ఈపని జ్యేష్ఠపౌర్ణమినాడు చేయుచున్నాము. విశేషించి వ్యవసాయమంతయు దేవమాతృకయగుటచే సవ్యముగా వర్షించి విత్తుటకై దున్నుటకు భూమి జ్యేష్ఠపౌర్ణమి తర్వాతనే యనుకూలించుచున్నది. అంతవరకు రైతు పూర్వవత్సరపు పంటకు సంబంధించిన పనులనే చేసుకొనుచుండును. అతనికిదియే నూతనవత్సరారంభదినము. నేటికిని వ్యావహారికముగా నీదినమునే రైతులు నూతన వత్సరారంభముగా నెన్నుకొనుచున్నారు. పాలేంద్ర మార్పు లీదినముననే జరుగుచున్నవి. వ్యవసాయదక్షులగు రైతులనేకులు ఆచారపరంపరంగా క్రొత్తగా నాగలిని పూజించి దున్నెదరు. మనము వైది[illegible]నమును మరచినను ఆచారమును వదలకయున్నాము. కనుక దీనిని శాస్త్రీయముగా నెటుల ఆచరించవలయునో వ్రాయుచున్నాము.

గృహ్యసూత్రమందలి ప్రథమసూత్రమిటు లున్నది. "పుణ్యాహే లాంగలయోజనం జ్యేష్ఠయా వైంద్రదైవత్యమ్" జ్యేష్ఠానక్షత్రయుక్తశుభదినమందు నాగలిని కట్టవలయును. విచారించగా నీశుభదినము దుక్కులకు వీలైన ఋతువులలో ముందుగావచ్చు జ్యేష్ఠనక్షత్రదివసము జ్యేష్ఠపౌర్ణమియే యని రూఢియగుచున్నది. కారణమేమన పౌర్ణమినాడే నక్షత్రముండునో ఆమాసమున కాపేరుయుంచుట జ్యోతిషసిద్ధాంతము. సస్యాధిపతియగు చంద్రుడు పూర్ణకళలతో జ్యేష్ఠనక్షత్రముతో కూడుకొన్నదినము జ్యేష్ఠపౌర్ణమియే యగుచున్నది. ఈదినమున నూతనముగా నాగలి కట్టవలయును.

అప్పుడేవిధిననుసరించవలయునో రెండవసూత్రమున చెప్పబడినది. "ఇంద్రం పర్జన్యమశ్వినౌమరుత ఉదలాకాశ్యపం స్వాతికారం సీతామనుమతించ ధధ్నా తండులైః గంధైరక్షతై రిష్ట్వా అనడుహో మధుఘృతేప్రాశయేత్" పెరుగు బియ్యము గంధము అక్షతలచేత 'ఇంద్రాయనమః, పర్జన్యాయనమః, మరుద్భ్యోనమః, ఉదలాకాశ్యపాయనమః, స్వాతికార్యైనమః, సీతాయైనమః, అనుమత్యైనమః అనుచు ఆయాదేవతల నర్చించి తేనె, నేయి కలిపి యెడ్లకు పెట్టవలయును.

తదుపరి నాగలిని కట్టునప్పటి విధానమును గురించి మూడవసూత్రము.

"సీరాయుంజంతీతి యోజయేత్"

ఓం సీరాయుంజంతి కవయో యుగాని తన్వతే పృథక్; రాదేవే షుసుమ్నయా॥ యజు; అ ౧౨ మం. ౬౭. దీని నుచ్చరించుచు నాగలికి ఎడ్లను కట్టవలయునని సూత్రార్థము. వేదమంత్రమందు కృషికర్మ పొగడబడినది. ఇటుల కృషిస్తుతి వలన కర్షకుని కమితోత్సాహము కలుగుట సహజమే. నాగలి దున్నువాడు మంత్రముల చదువునాటికాలమునకు సరిపోవు కాల మెప్పుడు రాగలదు? ఇంతియగాదు మంత్రార్థమును జూడుడు. "ధీరులగు విద్వాంసులు (కవయః) వ్యవసాయజ్ఞులు నాగలినికట్టి దేవతలయందు సుఖమును పెంపొందజేయుచున్నారు." విద్వాంసులై కృషికర్మచేయ వలయునని యు, దేవతలయందు సుఖమును వృద్ధిపరచునది హాలము- కృషియనియు నీమంత్రమున ఉపదేశించబడినది.

నాగలికి ఎడ్లనుకట్టి దున్నుటారంభించు నప్పుడేమి చేయవలయునో నాల్గవ సూత్రమున జెప్పబడినది.

"శునం సుఫాలా ఇతి కృషేత్ఫాలంవా లభేత్"

యజుర్వేదపు పైయధ్యాయములోని ౬౯-వ మంత్రమగు "శునగం సుఫాలా వికృషస్తు భూమిం శునం కీనాశా అభియస్తు వాహైః, శునాసీరా హవిషా తోశమానా సుపిప్పలా ఓషధిం• కర్తనాస్మై". దీనిని జపించుచు దున్నవలయును, లేదా కర్రు ముట్టవలయును. కృషకుడు ముమ్ముందు కర్రుచే ఛేదించబడ్డ గడ్డను జూచి యేమి భావించునో, అతని పవిత్రభావములతోపాటు కర్తవ్యమేదియో తత్ఫలమేమిటో చక్కగా మంత్రమున చెప్పబడ్డది.

రైతులు ఎడ్లను కట్టిన కర్రుగల నాగళ్ళచే దున్నెదరుగాక! ఇటుల వారు సుఖమును పొందెదరుగాక! సూర్య మరుత్తులవలె సుఖమునిచ్చు సాధనములను రైతున కమరుగాక! మరియు ఆయన మంచిపండ్లతోగూడిన సస్యములను, యవలు వడ్లు మొదలగు నోషధులను కోయుగాక! సంక్షేపముగా నిందలి భావము లివి. (1) భూమిని లోతుగా దున్నవలయును. (2) కృషి కర్మయందు వృషభములు ప్రధానములు. (3) దుక్కియే సుఖమున కాకరము. (4) తనవలె నితర రైతులకు కూడా సుఖప్రాప్తికై యోచించవలయును. (5) వాయుసూర్యులవలన కృషకుడెన్నివిధములైనా సహాయముపొందగలడు. (6) బుద్ధిబలములనిచ్చు చక్కని పండ్లపంటను, సాత్వికాహారమగు యవాదులనే విత్తవలయునని నొక్కి చెప్పుచున్న దీమంత్రము. (7) పొగాకు నల్లమందు మత్తులేక తా

మన పదార్థములను నైవేద్య మొనరించవల దదు.

తర్వాత సూత్రమునందే డెబ్లను యభిషే కించవలయునని యున్నది. ఇటులనే విత్తనములు నాటినప్పుడు, సీతాయజ్ఞ కాలమున స్థాలీపాకము పూర్వోక్తదేవతల పేర జరుపవలయును.

పి. యస్. ఆచార్య.

—జమీన్ రైతు.

* * *

హిందీ వెల్లువ

రాజకీయపు వేషముతో హిందీభాష దక్షిణాపథ మందంతటను వ్యాపించు కొని పోవుచున్నది. ఎంతవరకది ఐచ్ఛికవాదములోనుండెనో అంతవరకు దానికి ప్రతికూలురుండినను దాని ప్రతిష్ఠకు భంగము కలిగించినట్లు కనపడలేదు. హిందీవాదము సత్యాగ్రహోద్యమప్రారంభముతో మొదలయ్యెను. దక్షిణములో అందరికన్న మొదలు దానిని స్వీకరించిన ఉదారులు ఆంధ్రులే. వారి భావములు ఎప్పటికీ విశాలములు. వారికి జాతీయ నాయకుల వాక్యములు పరమ ప్రమాణములు. గాంధీగారి నోటినుండి వాక్యములు వెడలెనో లేదో అప్పుడే మన ఆంధ్రులు హిందీని స్వీకరించిరి. ప్రతితాలూకాలోను హిందీ ప్రచారకులు, హిందీ తరగతులు, హిందీపరీక్షలు, హిందీభాషా బిరుదులు, పతకాలు అన్నియు బయలుదేరినవి. బాలికలకును హిందీ వ్యామోహము ముదిరిపోయెను.

ఇట్లుండగా మదరాసు రాజధానిలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము స్థాపితమయ్యెను. అయినవెంటనే హిందీని పాఠశాలలలో నిర్బంధభాషగా ఏర్పాటు చేసిరి. పాపము ఆంధ్రులుమాత్రము ఏమిన్ని ఆక్షేపించలేదు. కాని తమిళులు మాత్రము తటాలున మేల్కొని మాకు హిందీవద్దే వద్దని పట్టుబట్టిరి. ప్రభుశక్తి ఎట్టివారికి కలిగిననుసరే వారు ప్రతిష్ఠకై ప్రాకులాడుదురు, కాంగ్రెసువారును తమప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠకు భంగము కలుగునేమోయని హిందీనిర్బంధమును తొలగించకపోయిరి.

ప్రతిఘటన తీవ్రరూపము దాల్చెను. తమిళులు ప్రచండసభలుచేసి తమ అసమ్మతిని ప్రకటించిరి. కొందరింకను ఉత్సాహపూరితులై ప్రధానమంత్రి యింటిముందే కూర్చొని ఉపవాసవ్రతమునకు పూనుకొనిరి. ప్రధానమంత్రి వారిని తిన్నగా పోలీసుల కప్పజెప్పుచు వచ్చిరి. కాని ప్రాతికూల్యత తగ్గుటకు మారుగా హెచ్చుచువచ్చెను.

హిందీపై కాంగ్రెసునాయకులకు అభిమానముండిన దానిని ఒల్లనివారి నెత్తిపైరుద్దుట మంచిదికాదు. ఇప్పటికి అనేకపాఠశాలలలో సంస్కృతము యాదృచ్ఛికభాషగా నున్నది. అట్లే హిందీని యాదృచ్ఛికభాషగాపెట్టి బాలురను క్రైస్తవపాఠశాలలలో బలవంతముగా బైబిలు తరగతిలో కూర్చొనబెట్టినట్లు హిందీ తరగతుల్లలో ఇష్టముండనీ, యుండకపోనీ బలవంతముగా కూర్చునబెట్టి, బలవంతముగా వినిపించి చదివించుట దౌర్జన్యమగును.

దౌర్జన్యమనుటతో నింకొకసంగతి జ్ఞాపకమువచ్చుచున్నది. కొందరు కాంగ్రెసువాదులు హిందీవద్దని ఉపవాసము చేయుట దౌర్జన్యమని ప్రచారముచేసి తమ సౌజన్యమును ప్రకటించుకొన్నారు. కాంగ్రెసువాదులు జైళ్లలో ఉపవాసము చేసినప్పుడు దౌర్జన్యములేదూ! గాంధీమహాత్ముడే హరిజనసమస్యాపరిష్కారార్థము ఉపవాసము చేసినప్పుడు దౌర్జన్యము లేకుండెనా? వారు చేసినదానికి తత్త్వార్థములుండును. ఇతరులు చేసినప్పుడే అన్నివిశేషణములును బయలుదేరును.

—గోలకొండపత్రిక.

* * *

ఆంధ్రుని హిందీవ్యామోహం.

ఈ విశాల ప్రపంచములో ప్రతిజీవికీ 'నా' అనే అభిమానం వుంది. కాని నేటి యాంధ్రునకది కొరతయిపోయింది. తన బట్ట, తన కట్టు, తన బొట్టు, తనభాష నేడు తెలుగువ్యక్తికి అవసరం లేకపోతోంది. ఒకప్పుడు భారతదేశంలో అడ్డులేకుండా సంచరించి విశేషమగు ఔన్నత్యం పొందిన ఆంధ్రవ్యక్తి నేడు 'నేను ఆంధ్రుణ్ణి, నాభాష ఆంధ్రము, నేను ఆంధ్రునివలె వున్నాను' అని చెప్పుకోడానికి అసమర్థుడయినాడు—కాదు—సిగ్గుపడుతూన్నాడు.

మొన్న మొన్నటి దాకా ఆంధ్రుడు ఆంగ్లభాషలో, ఆంగ్లసాంప్రదాయములలో, ఆంగ్లవేషములలో మునిగి పోయాడు. 'నా' అన్న మాట నిఘంటువులో అతనికి దొరకలేదు. 'నా భాష' అనేపదాన్ని అతను బొత్తిగా మరచిపోయాడు. ఆంగ్లభాష మాటలాడితేనే గాని మానవుడు కాడు అన్న భావం మతినిలో పాతుకుపోయింది. ఇప్పుడిప్పుడే ఆంధ్రుడు తన నిద్రలో ఆంధ్రత్వాన్ని కనుగొన్నాడు.

కాని...కళ్లుతెరచి చూచేసరికి ఆంధ్రునకెదుట హిందీ కనబడింది. అతడు మళ్ళీవ్యామోహములో పడ్డాడు. అనిద్రలో ఆంధ్రాన్ని అప్పుడే కుక్క ముట్టుకుపోయింది. ఆంధ్రుని కిపుడు హిందీ కావాలి. హిందీకోసం అతడు తపస్సుచేస్తున్నాడు. నిద్రలో కూడ హిందీని కలవరిస్తున్నాడు. ఈభ్రాంతిలో అతని కింకేమీ కనపడటం లేదు. ఒక్క హిందీ మాత్రమే. తన చుట్టుప్రక్కల వారిని కూడా ఆంధ్రుడు హిందీ ప్రవాహంలోకి లాక్కుపోతున్నాడు. అతడి వీధులు హిందీపత్రికలతోటి ఆవరింపబడుతున్నాయి. అతని బట్టలమీద హిందీ అక్షరాలు మెరసిపోతున్నాయి. ఆంధ్రుడు నేడు తన పుత్రున కక్షరాభ్యాసంవేళ ఓనమాలు మానేసి హిందీ అక్షరాలు నేర్పుతాడట. ఆంధ్రునిపట్ల యింతకంటె ఆత్మహత్యవుందా?

పసుపులేటి రామస్వామి.

—యుగంధర.

'మాలపిల్ల' టాకీ గాథలోని మహత్తర్వ మహనీయ నీ[illegible]ధ.

మనమతం మహోదారమైనది

మహాకులుడు మహోచ్చుడు, మహోత్సాహుడునై
మాలపిల్లను పెండ్లాడినాడు—
చదువరి, చదురుడు అయిన చౌదరి సంఘసేవకుడై
కాంగ్రెస్ ప్రతిష్ఠ నిలిపినాడు.

కల్యాణపుర దేవాలయ ధర్మకర్త సుందరరామశాస్త్రి కులీనబ్రాహ్మణుడు. అతని కుమారుడు నాగరాజు రాజధానీ నగరమున ఆంగ్లవిద్యాభ్యాసము గావించుచుండినవాడు.

కల్యాణపుర హరిజనులు తమనాయకుడు మునెయ్య ఆధ్వర్యమున ఆలయప్రవేశప్రయత్నము సాగించినారు. బ్రాహ్మణులు నిరోధించినారు. కాంగ్రెస్ నాయకుడు చౌదరి కాంగ్రెస్ వలంటీరుల సాయమున అల్లరి జరుగకుండ కాపాడినాడు.

ఇది ఇట్లుండ శాస్త్రికొడుకు నాగరాజు మునెయ్య కూతురగు శంపాలత కోకిలకంఠమునకు, భక్తిపారవశ్యమునకు విమోహితుడై ఆమెను ప్రేమించును. కొండకోనలోని కోవెల ఆప్రేమికుల ప్రణయలీలలకు కోటయైనది. కాని కొంతకాలమునకు రహస్యభేదనమైనది. హరిజనులు శంపాలతచే నాగరాజు దర్శనము చేయకుండునట్లు ఒట్టు పెట్టించుకొన్నారు.

హరిజనులకు నీళ్ళుఅయినను దొరకకుండ బ్రాహ్మణులు చేసినారు. చౌదరి సలహా న[illegible]రించి హరిజనులు సత్యాగ్రహము ప్రారంభించినారు. పొలముపనులకు, కామందుల ఇంటిపనులకు పోకుండ వారు సమ్మెకట్టినారు. అందుతో రైతులు, బ్రాహ్మణులు కళ్ళు తెరిచినారు. తమకు కాగల కష్టనష్టముల గమనించి రైతులు చౌదరిద్వారా హరిజనులతో రాజీరాయబారములు నడిపినారు. రైతుల ఈచేతకు బాపలకు కోపమువచ్చినది.

ఊరంతయు ఈపరిస్థితులలో అట్టుడికినట్లు ఉడుకుచుండగా శంపాలతయు, నాగరాజును వియోగక్లేశమున విహ్వలులగుదురు. శంపాలత అంగీకరించుచో ఆమెను వివాహమాడుటకు తాను సంసిద్ధుడనని నాగరాజు చెప్పును. శంపాలత తిరిగి కొండకోనలకుపోవును. ఆమెతండ్రి ఈసంగతివిని ఆమెను ఇంటినుండి వెడలనడచును.

అట్టి నిస్సహాయస్థితిలో శంపాలత నాగరాజు వాగ్దానమును తలచి అతనిఇంటికి పోవును. నాగరాజు బ్రాహ్మణులతో ఇష్టాగోష్ఠి జరుపుచు ధైర్యము గోలుపోయి శంపాలతకు స్వాగతము చేయలేక పోవును. అతనిస్థితియు, ఆమెస్థితియు మిక్కిలి దుర్భరమగును. శంపాలతను ఆమెచెల్లెలు అనసూయ ఇంటికి తీసికొని పోవును.

హరిజనులు ఉత్సవవ్యగ్రులై యున్నతరి నాగరాజు శంపాలతను, అనసూయను తీసికొని లేచిపోవును. దీనికి ఆగ్రహోదగ్రులై హరిజనులు శాస్త్రి ఇంటిమీదికి దాడివెడలుదురు. చౌదరి అడ్డుపడును. శాస్త్రికి తగలవలసినదెబ్బ చౌదరికి తగులును. అందుతో చౌదరిపై శాస్త్రికి సూక్ష్మాభిమానము కుదురును.

ఈయదనున నాగరాజు తాను హరిజనకన్యలతో కలకత్తా చేరుటయు, తన వివాహసంకల్పమును తండ్రికి లేఖాముఖమున తెలుపును. శాస్త్రిభార్య విచారమున కంతులేదు. విచారమున వివశయై తెలియకయే వెలుగుచున్న దీపమును పడద్రోయును. ఇంటికి నిప్పు. ఆమె అగ్నినడుమ. మునెయ్య చొరవచేసిలోనప్రవేశించి ఆమెను రక్షించును. ఈ హృదయవిదారకదృశ్యముతో శాస్త్రి సంకుచిత సనాతనభావములను విడనాడి కల్యాణపురదేవాలయమున హరిజనులు ప్రవేశింప అనుమతించును.

ఈ శుభవార్తను పత్రికలు నాగరాజునకు నివేదించును. భార్యతోను, మరదలితోను వచ్చి నాగరాజు ఆ శుభావసరమున తలిదండ్రుల కన్నులపండువ చేయును. పరస్పర గాఢాలింగనములు- ప్రముఖాశీర్వాదపరంపరలు- హరిజనదేవాలయప్రవేశకోలాహలము.

మంత్రులు, కార్యదర్శులు, మహానాయకులు శాస్త్రిని ప్రశంసింపగా శాస్త్రి చౌదరిని ప్రశంసించును. నేటి సం[illegible]నకు చౌదరివంటి వ్యక్తులు వేన[illegible] కలసియున్నది.

కాలానుగుణమైన కథ - నేటి హైందవ సంఘమునకు సామరస్యమును గొనిరాసంకల్పించిన సరణి. నేటి హైందవ సంఘముయొక్క మాలిన్యమును, దోషమును గుదిగ్రుచ్చిన సరణి. హైందవమతము మహోదారమైనదను సత్యమును చాటిన బూరగొమ్ము.

కవుల పద్యములు, నాయకుల ఉపదేశములు, సంస్కర్తల ఉపన్యాసములు చేసియుండనంత, చేయలేనంత ఒడుపుగా, ఒద్దికగా, ఒక్కుమ్మడిగా యీటాకీ ఆంధ్రదేశమున అస్పృశ్యతా నివారణమునకు తోడ్పడగలదు.

ఇట్టిటాకీని తెనుగువారికి ప్రసాదించిన ప్రజ్ఞామతులు శ్రీయుత గూడవల్లి రామబ్రహ్మము చౌదరిగారెంతయు ప్రశంసనీయులు.

ఆంధ్రదేశంలో గాజులపరిశ్రమ

పునరుద్ధరింపదగిన పుల్లుడి పరిశ్రమ.

రచయిత :

కొత్తపల్లి రామమూర్తి, యల్.యమ్.ఇ.

గాజులపరిశ్రమ మదరాసు రాజధానిలో ఒక్క ఆంధ్రదేశంలోనే వున్నది. అందులోనూ విరివిగా, దత్తమండలంలో ఉన్నదని చెప్పవచ్చు. ముత్తైదువలు ధరించే మంగళప్రదమైన గాజులు బహుళముగా వాడుకలో ఉండే రోజుల్లో ఈ ప్రాంతపు గాజులకు బాగా చలామణీ వుండేది. అసలు గాజులు పెట్టుకోనడంలో నాజూకు తప్పిపోయింది గనక బంగారు, వెండి, రాగి, సైన్టిఫిక్ బంగారం, రబ్బరు మొదలయిన అనేక రకాలు ఈనాడు బయలుదేరాయి. ఈగాజులన్నీవచ్చి అసలుగాజుల్ని అధోగతిపాలు చేశాయి. పైగా విదేశాలనుంచి అనగా జపాను, ఆస్ట్రియా, హాలెండు, స్విట్జర్లెండ్ నుంచి రంగురంగులగాజులు వచ్చిపడి మనగాజుల పరిశ్రమను పూర్తిగా నేలమట్టం చేసేశాయి.

స్వదేశీవస్తువుల్ని ప్రోత్సహించవలసి ఉన్నది కనుకనూ, గృహపరిశ్రమలకు కాంగ్రెసు దోహదము చేయ సంకల్పించుకొన్నది కనుకనూ, ఈపరిశ్రమ స్వల్పవ్యయముతో సాగించ వీలుకలది కావునను దీనిని పునరుద్ధరించడానికి సావకాశమున్నది. కావలసిందల్లా అభిమానం.

ఇక ఈపరిశ్రమ ఆంధ్రదేశంలో ఎక్కడెక్కడ వున్నదీచూదాం :

అనంతపురం జిల్లా.

సుమారు పదిసంవత్సరాలకు పూర్వం యీజిల్లాలో గాజులగుట్టూరులో గాజులపరిశ్రమమీద 700 మంది జీవనము చేస్తూండేవారు. ఇతర దేశాల పోటీచేతను, ఆంధ్రరమణీమణులు స్వదేశవస్తుబహిష్కరణముచేసి కొత్త, వింత విదేశీసామగ్రిమీద మోజుపడడంచేతను ఈపారిశ్రామికులు కార్ఖానాలు కట్టిపెట్టి మలమల మాడుతున్నారు. ఉండబట్టలేక, నేటికికూడా ఒక్కకుటుంబం ఈపరిశ్రమను సాగించుతున్నట్లు తెలుస్తూన్నది. వీరు గాజులుచేయుటకు కావలసిన గాజుదిమ్మలను స్వయంగా తయారుచేసుకునే వారు. కాని అడవులలోకి పోకూడదనే ఆటంకంచేత డబ్బిచ్చి బొగ్గు కొనుక్కోలేక, దిమ్మలుచేయడంమాని బెల్గాంజిల్లా గోడగిరినుంచీ, ఫిరోజాబాదునుంచీ తెప్పించుకుంటున్నారు. అది నేడు సన్నగిలింది. గాజులకు కావలసిన చవిటిమన్ను (Alkaline earth) విరివిగావున్నా, బొగ్గు లేక పరిశ్రమ బుగ్గయింది, అడవుల్లో చెట్లను కొట్టుకోడానికి అనుజ్ఞయిస్తే యీపరిశ్రమ మళ్ళీ మొలకెత్త వీలున్నది. దీనివల్ల దినానికి 8 అణాలు సుళువుగా సంపాదించవచ్చు. ఈగాజులు సాధారణముగా పాటకప్రజనమే హెచ్చుగా వుపయోగించుతున్నారు.

కర్నూలు జిల్లా.

ఈజిల్లాలో ధోనీగ్రామంలో పరిశ్రమ జరుగుతూనేవున్నది. ఇక్కడ ఒక మహమ్మదీయుడి అధిపత్యంక్రింద సుస్థిరతను పొందింది. ఇక్కడ పనిచేసే 12 మందీకూడా ముబ్బగిరినుంచి వచ్చినవారే. ముబ్బగిరిలో స్వయంగా సాగింపగల సత్తాలేక సాయబు పాలబడ్డారు. వీరుకూడా గాజుదిమ్మలను ఫిరోజాబాదునుండే తెప్పించుకుంటారు. కందికంపను కాల్చి బొగ్గుకు వాడుతారు. గాజులరకం బాగానే వుంటుంది. తయారయిన సరుకు కడప కర్నూలు జిల్లాలలోనే అమ్ముడైపోతుంది.

నెల్లూరు జిల్లా.

ఇక్కడ విశేషంగా లక్కగాజులు చేస్తారు. నెల్లూరులో 7 బల్లీ

కుటుంబాలు, 2 మహామ్మదీయ కుటుంబాలు ఈ పరిశ్రమ చేస్తున్నారు. ఉదయగిరిలో సుమారు 12 మహామ్మదీయ సంసారాలు దీనిమీద ఆధారపడి వున్నాయి. కావలసిన లక్కను కంచినించి దిగుమతి చేసుకుంటారు. అచ్చులు, రాగిరేకులను కొని చేతిమిషనులో పెట్టి తయారుచేస్తారు. రంగులు మదరాసునుంచికాని, వూరిలోని వర్తకులవద్దనుంచికాని తెప్పించుకుంటారు. లక్క కరిగించి రంగు కలిపి, రాగిఅచ్చులో పోస్తారు. వీటిని బుక్కావాళ్లు, గాజుల బళ్లీలు తామూరా తిరిగి అమ్ముతారు. ఇందువల్ల రోజుకు సగటునముప్పావలా ఆదాయం కనబడుతుంది.

బళ్ళారి జిల్లా.

నరసాపురంలోను, రాయదుర్గం తాలూకాలో గొల్లపల్లిలోను ఈ పరిశ్రమ పూర్వం ఉన్నతదశలో వుండేది. కాని, ఈనాడు చూదామంటే మచ్చుకైనా కనపడదు. బట్టీ వేడిచల్లారకుండా కాపాడుకోవడానికి తగినబొగ్గు వీరికి చౌకగా దొరక్కపోవడమే పరిశ్రమ పతనం కావడానికి కారణం. ఆదోని తాలూకాలోని ముబ్బగిరిలో నేడు నలుగురుకల ఒక్క కుటుంబం మాత్రం దీనిమీద ఆధారపడి వున్నది. వీరికి ఒక వర్తకుడు ముడిగాజుదిమ్మలను యిచ్చి గాజులను తీసుకుపోతూంటాడు.

చిత్తూరు జిల్లా.

చిత్తూరుజిల్లా గాజులకు చాలా ప్రసిద్ధి. మద్దిలేడు, సోమపాలెం, కాళహస్తి, జంగారపల్లి, చిన్నంతయపల్లి, ఉప్పరపల్లి, భీమవరం, పిల్లిమేడు, శీతారాంపేట, మెరలపాక, పాకలపల్లె, కొత్తపాలెం, గుండిపేడు, కరకంపుటూరు గ్రామాల్లో పూర్వం ఈపరిశ్రమ మంచి వృద్ధిలో వుండేది. సోమపల్లిలోనే 12 పెద్ద బట్టీలువుండేవి. ఒక్కొక బట్టీలో 320 కుండలు. అంటే గాజుదిమ్మనూ, పాతగాజులనూ మెత్తగా పొడిచేసి, కుండలోపోసి బట్టీపెడితే కరిగి, జాడీలపాకంలా తయారవుతుంది. దాన్ని వూచతో తీసి గాజులుగా చేస్తారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా.

ఈజిల్లాలో చింతలపల్లి తాలూకా తడకలపూడిలోను, నిడదవోలు తాలూకా చిక్కాలలోను ఈపరిశ్రమ ఉచ్ఛస్థితిలోవుండేది, ఈపరిశ్రమ నేడు కాలగర్భంలో కలిసి, పేరులేకుండా పోయింది. చిక్కాలలో 60 మంది పనివాళ్లు వుండేవారు. వారు గాజుజాడీలు, సీసాలు వూదడంలోకూడా నిపుణులేకాని నేడు ఏపదిమందిమాత్రమో చేస్తున్నారు. వారైనా పాతవి అతకడం, అమ్మడం తప్ప కొత్తవి చేయడం లేదు. తడకలపూడిలో 30 మంది వుండేవారు. నేడు అందరూ ఈపరిశ్రమ మానుకుని వ్యవసాయంలో దిగారు.

తూర్పు గోదావరి జిల్లా.

పెద్దాపురం తాలూకా రంగంపేటలో గాజులపరిశ్రమ వుండేది. కాని పోటీకి తట్టుకోలేక, పరిశ్రమ మానుకుని గాజుల విక్రయమే సాగిస్తున్నారు. జగ్గంపేటలో పావరసాన్ని బట్టీపెట్టడానికి కావలసిన బుడ్లను (Rebiots) వారు తయారు చేస్తున్నారు.

విశాఖపట్టం జిల్లా.

ఈజిల్లాలో అనకాపల్లి, ఎలమంచిలి, చీపురుపల్లి, గోంబా, పైడిపాలలో ఈపరిశ్రమవున్నది. పైడిపాలలో 40 మంది బళ్లీవాళ్ళకు, గోంబాలో 10 కుటుంబాలకు, జీవనోపాధి. పైడిపాలలో 10 గోంబాలో 2 కార్ఖానాలు వున్నాయి. కొందరుస్త్రీలు యీ గాజులకు లక్కపూత పూసి తళుకులు అద్దుతారు. వీరు సాలుకి సుమారు ఐదువేల రూపాయిల విలువగల సరుకు తయారుచేస్తారు. వీటిని కసింకోట లోని లింగబళ్లీలు, గాజులబళ్లీలు, మన్యాలవెంట పట్టుకుపోయి విక్రయిస్తారు. అక్కడకూడా విదేశపు సరుకు పోటీ చెయ్యడంచేత వీరి వ్యాపారం పడిపోయింది. అందుచేత వారు ఏదయితే నేమని చెప్పి స్వంతగాజులు మాని విదేశపుగాజులే అమ్ముకుని జీవిస్తూన్నారు.

ఆంధ్రదేశాన్ని ఆవరించిన ఆర్థికమాంద్యం పోగొట్టాలంటే ధనాఢ్యులు ఇట్లాంటి పరిశ్రమలను పునరుద్ధారించడంలో తోడ్పడాలి. అప్పుడుకాని మన దేశం సుభిక్షంగా వుండదు. (ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన వివిధమండలములలోని గృహపరిశ్రమల నివేదికనుండి.)

మీరు చూడవలసిన మా జాబులు

౧

'ఆంధ్రభూమిని నేను ప్రతిమాసము తప్పకుండా చదువుచున్నాను. ఆంధ్రభూమియొక్క కూర్పు చాలా ముచ్చటగా నుంటూయున్నదని తెలియజేయుట కు సంతసించుచున్నాను. ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమునకు సంబంధించిన ప్రచారమును కూడా మీ ఆంధ్రభూమి పత్రికాముఖమున కొంత ప్రచురించినచో సార్థకనామధేయ మగునని తలంతును...'

—కొత్త సుబ్బయ్యచౌదరి.

౨

'శ్రీమతి బులుసు ప్రకాశమ్మగారు రచించిన "కార్లసరదా తీరాలంటే, కాంగ్రెసుకు వోటుచెయ్యాలె" యను వ్యాసము ముచ్చటగాను, మరిపెముగానున్నప్పటికిని, వోట్లహడావుడిలో, కాంగ్రెసువారికేనావోట్లు గురించి, కార్లసరదా తీరిచేది, లేక, ఇతరపార్టీవారు కూడానా? యని అనిపించినది. శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు, యం.ఎ. అనర్స గారిచే లోగడ రచించబడిన 'త్రిమూరు' గూర్చినది మొదటిది. రెండవది 'కళ్ళి కోట'ను గూర్చినది. వీటితరువాయి యీ నెలలోని వ్యాసము. పైవాటిలోకంటె ఇందు రీతిదాయకము, అనుభవపూరితము నగు విషయములు పెక్కు. అచటి మన సోదరుల ఆరోగ్యవిషయమై సలహాలు ఆనందపూరితము గానున్నవి. ఆంధ్రులు ఆదేశము వెళ్ళినచో నడచుకోవలసిన విధులను ముఖ్యముగా వ్యాసము చదువుచుంటె ఆంధ్రులకేగాక, తెలంగానా (అంటే నిజాం ఆంధ్రులన్నమాట) సోదరులకు, తరచుగా సర్వవిషయములు తెలుపు ఆంధ్రభూమిలో భారతదేశమే కాక ప్రపంచమెల్లను తిరిగివచ్చినవారి అనుభవముల ప్రకటించిన, పాఠకులు సంతసించకపోరనివిన్నవించుచున్నాడను...'

—సింగం సత్యనారాయణగుప్త.

౩

'...గతసంచికలోని చిరుమామిళ్ళ శివరామకృష్ణప్రసాద్ గారి వ్యాసము చాల బాగుగానున్నది. వ్యాసములోని భావ నిర్దుష్టము, శైలి సరళము...'

-కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావు.

౪

'... ఈ నెల ఆంధ్రభూమి చూచాను. బాగుంది. సంఘమర్యాదగా పరిగణింపబడుతూ; బీదసంసారాలను కుంగదీస్తున్న పేరంటపు బాకీలను విసర్జించమంటూ సోదరీమణి చేసిన ఉద్బోధన మాఆవిడకు నచ్చింది...'

-పురాణం కుమారరాఘవశాస్త్రి.

౫

'...జూన్ మాసపు ఆంధ్రభూమి సంచికలో ప్రచురించిన దేవాలయము అనే పద్యకదంబం బాగుగానే యున్నది. కాని 'గర్వులైన యీ మానవకల్పిత కఠినశిలల' అన్నచోట గర్వులైనవారు మానవులే కాన 'గర్విమానవకల్పిత' అని గాని 'గర్వులైన మానవులు కల్పించిన' అనిగాని యుండుట యుక్తము. లేకపోతే 'గర్వులైన కఠినశిలలు' అనే అర్థమవుతుంది. అంతేగాని, గర్విపదంతో మానవపదానికి ఏకదేశాన్వయం కుదురదు గాబట్టి 'గర్వులైన మానవులు' అనే అర్థం రాదు. అదిగాక కఠినశిలలు మానవనిర్మితాలుగావు. మానవేతరనిర్మితములే. కాబట్టి 'మానవకల్పితకఠినశిలల' అని వ్రాయడం ఏంబాగుంది? అని వ్రాయవలసివచ్చినందుకు నొచ్చుకుంటున్నాను...'

—అవ్వారి వాసుదేవశాస్త్రి.

ఆరోగ్యసుధ

సమస్త సెగ సవాయి వ్యాధులకు 20 సంవత్సరములనుండి మా అనుభవములో నున్నది.

సెగవ్యాధులు జీర్ణించుట, సవాయి వ్యాధులు జీర్ణించుట, చర్మదోషములు, మూత్రనాళమునందలిమంట, మూత్రము సన్నముగవచ్చుట, కీళ్ళనొప్పులు, ఉడుకువ్యాధులు, శుక్లనష్టము మొదలగువానికి దివ్యామృతము.

సుమారు 1 నెలకు 1 తులం రు 4.

స్త్రీసుధ

స్త్రీల సమస్త వ్యాధులకు 20 సంవత్సరములనుండి మా అనుభవములోనున్నది.

మైల సరిగ కాకుండుట

ఋతుశూల

తెలుపుబట్ట

మైల అధికముగ అగుట

మొదలగు వానికి

1. నెలకు 1 తులం రు 3.

N.B:—ఇంకను 250 రకముల ఔషధములును, మరికొన్ని అనుభూత మందులును, మాచే రచింపబడిన ప్రసిద్ధములగు ఆయుర్వేదగ్రంథములును మావద్ద దొరకును.

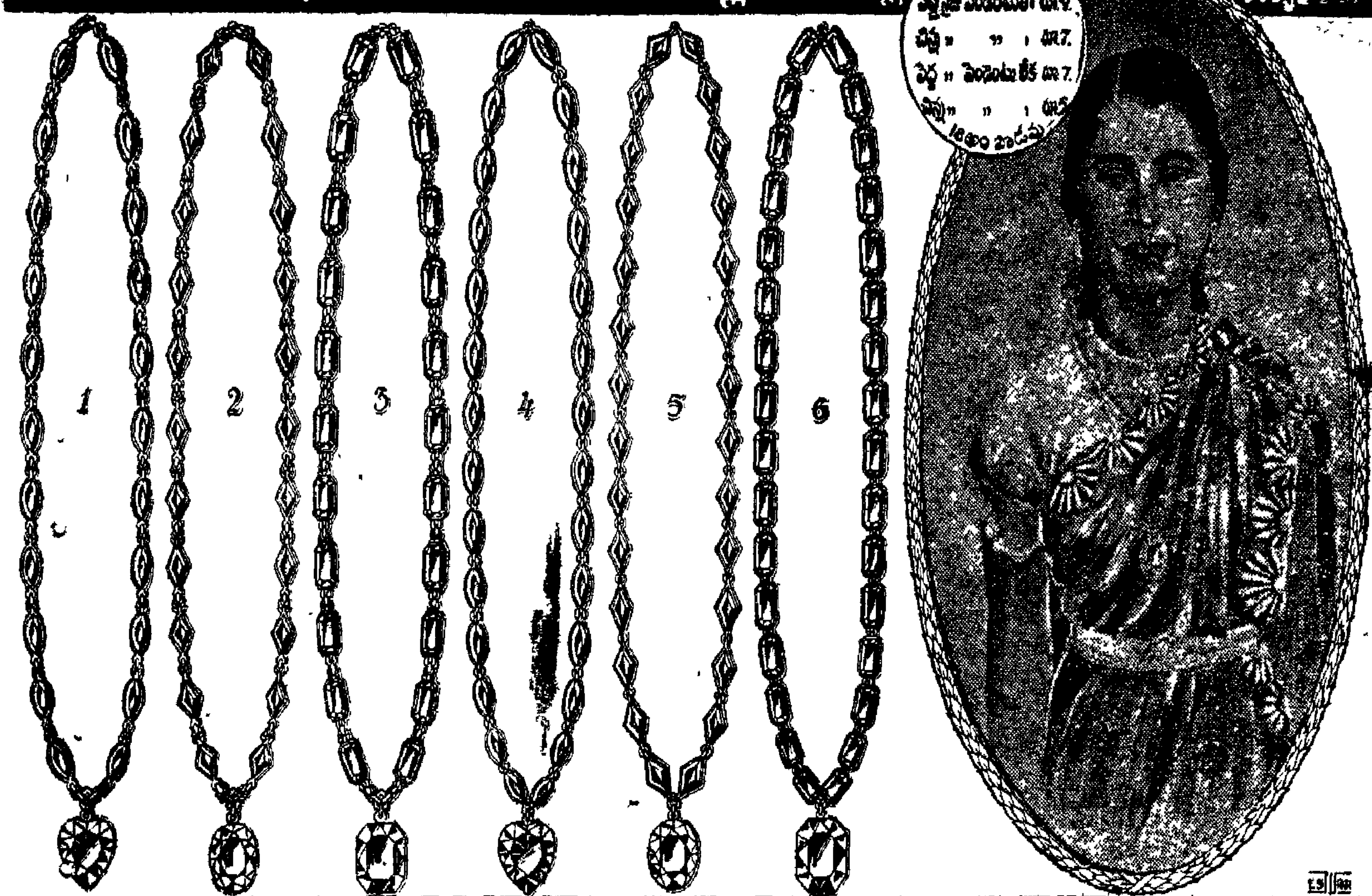
డాక్టర్. శ్రీపాద

కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి

బెజవాడ.

మా అనుభూతమందులకును మాగ్రంథములకును ప్రసిద్ధమగు ప్రతి షాపులోను అడుగవలయును.

టి.సి.ఎక్స్. వివిధ రంగుల స్ఫటిక్ రాళ్ల చెయిన్లు

టి.సి. నాగలింగప్ప అండ్ కో.
280. వాల్ టాక్సు రోడ్డు, పి.టి., మద్రాసు.

ఏజెంట్లు: పటేలు సోదరు‌లు,
మునిసిపల్ హైస్కూలు రోడ్డు, బెజవాడ.

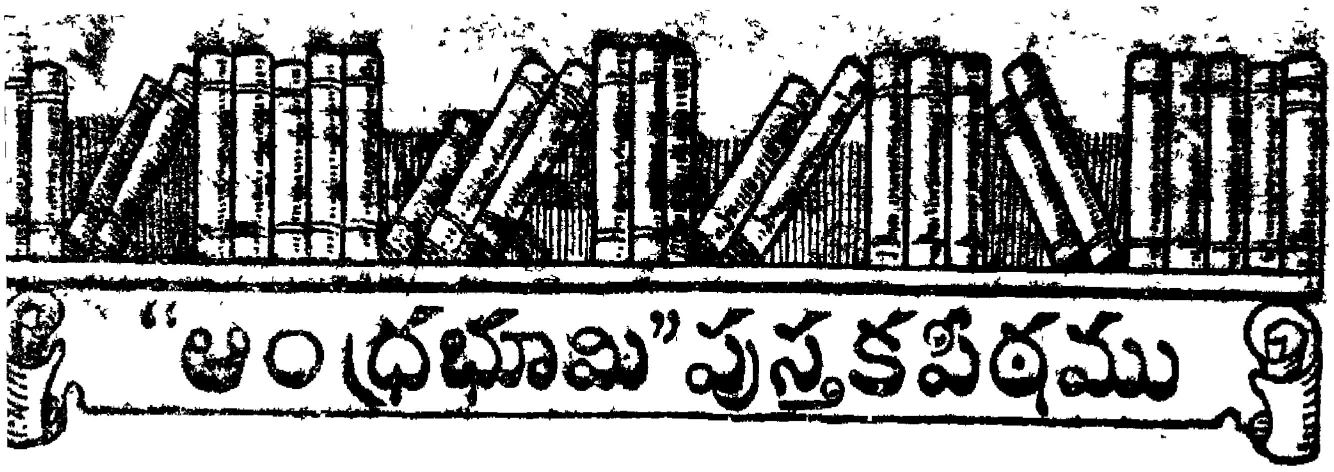
ఇంతవరకు వెలువడిన

ఆంధ్రభూమి

సంచికలు సంపుటములుగా కట్టబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

మొదటి సంవత్సరపు పండ్రెండు సంచికలుగల సంపుటము :	రూ 3—0—0.
రెండవ సంవత్సరపు పండ్రెండు సంచికలుగల సంపుటము :	రూ 3—0—0.
మూడవ సంవత్సరపు పండ్రెండు సంచికలుగల సంపుటము :	రూ 1—8—0.
నాలుగవ సంవత్సరపు పండ్రెండు సంచికలుగల సంపుటము :	రూ 1—8—0.
ఐదవ సంవత్సరపు పండ్రెండు సంచికలుగల సంపుటము :	రూ 1—8—0.

రూ. 10-8-0 వెలగల ఈ ఐదు సంపుటములు ఒకేసారి కొనువారికి రూ 9-0-0 లకే ఈయబడును. రైలుపార్శెలుఖర్చులు మాత్రము ప్రత్యేకము.

౨౨౬

విశ్వామిత్రుడు.

గ్రంథకర్త: దుర్భా సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు. నెం. 201 రాయజీవీధి, నెల్లూరు.

క్రౌను సైజున 96 పుటలు. వెల 8 అణాలు.

రాజైన విశ్వామిత్రుడు రాజర్షి అవడమే కాకుండా బ్రహ్మర్షి కూడా అయిన విధమున్నూ, హరిశ్చంద్రమహారాజు సత్యనిష్ఠని అతను పరీక్షచేసినవిధమున్నూ, ఇంకా అతనికిసంబంధించిన అనేకమైన గాథలున్నూ ఇందులో చెప్పబడ్డాయి. మహాకవుల గ్రంథాల్లోనుండి పద్యరత్నాలు ఎత్తి సందర్భోచితంగా ఉదాహరింపబడ్డాయి. పుస్తకం నిర్దుష్టమైన గ్రాంథిక శైలిలో రచింపబడ్డది. అరసున్నాలు, వ్యాకరణసూత్రాలు లెస్సగ పాటింపబడ్డాయి. ఇట్టిగ్రంథాలు చదవడంచేత విద్యార్థులకు సలక్షణమైన భాష అలవడుతుంది.

—విద్యార్థి.

౨౨౭

భోజనవిధానము.

రచయిత : బొల్లాప్రగడ సుందరగోపాలరావుగారు, రాజమంద్రి.

క్రౌనుసైజున రఫ్ కాగితాలమీద 32 పుటలున్న పుస్తకానికి నాలుగుఅణాలు వెల ఉంచారు. ఇది చాలాదారుణంగా వుంది. భోజనవిధానం అందరూ తెలుసుకోవలసినవిషయం. వెలకూడా అందరికీ అందుబాటులోవుంటేనే గ్రంథరచనోద్దేశం సార్థకం అవుతుంది.

ఋతుభేదాన్నిబట్టి భోజనం ఎట్లా మార్చుకుంటూరావాలో; కాలాన్నిబట్టి వయస్సునుబట్టి ఆకలి ఎట్లా మారుతూ వస్తుందో, ఆరోగ్యంకొరకు ఆహారం ఎట్లాతినాలో ఇందులో తెలపబడింది.

గ్రంథం వాడుక భాషలో వ్రాస్తే విశేషప్రయోజనకరంగా వుండేది.

—శాస్త్రి.

౨౨౮

విష్ణుధనువు.

కర్త: ఉమావిజయమహేశ్వరం.

ప్రచురణం: నవ్యసాహిత్యపరిషత్తు, గుంటూరు.

మంచి గ్లేజుకాగితాలమీద డబుల్ క్రౌన్ సైజున 64 పేజీలు. వెల అర్థరూపాయి.

పుస్తకం చూసీ చూడ్డంతో ఆకర్షించేదిగావుంది. మనభాష తెలియని వారినికూడా పుస్తకం గెటప్ ఆకర్షిస్తుంది.

కాని తెనుగులో బాగా ప్రవేశంవున్న తెనుగువాళ్ళకికూడా ఇందులోని విషయం అగమ్యగోచరంగానే వుండేటట్లు తోస్తుంది. కాబట్టే పీఠికలో శివశంకరశాస్త్రిగారు—'విష్ణుధనువు ప్రథమంలో పచ్చివెలక్కాయ గొంతున పడ్డట్టుంటుంది. ఓపికపట్టి చదివితే ఉమావిజయమహేశ్వరుని కావ్యహృదయం కనుక్కోవచ్చు'—అన్నారు.

శైలి తెలియడానికి కొన్నిపంక్తులు :

నాలోనిజ్వాలయే నీలోన పొగబారి
నీకళ్ల కాటుక యెన్నడానో !
కాటుకకళ్లు కరిగి కాల్వలై
మానససరోవర మేలాగానో !
సరోవరతీరాన సాయంకాలాన
సంధ్యావందనమందే,
'కాయేనవాచా మనసేంద్రియైర్వా'
నీమీదనే ధ్యానమున్నదే.

—నాథం.

౨౨౯

ఒకరూపాయియొక్క ఆత్మచరిత్ర.

లేఖకుడు: శ్రీయుత రామానంద.

ప్రకాశకులు: వాణీపబ్లిషింగ్ హౌస్, 34 కుంబలమ్మన్ కోవిలరోడ్డు, తండియార్పేట, మద్రాసు. బాలశిక్షణమాలలో మొదటిపుష్పం. క్రౌనుసైజున 90 పుటలు. వెల 6 అణాలు.

ఇందు ఒకరూపాయియొక్క ఆత్మచరిత్ర హిందీలోను, తెనుగులోను చెప్పబడ్డది. హిందీమేటరు ఎడంపక్క పేజీలోను, తెనుగుమేటరు కుడిపక్క పేజీలోను ముద్రించేరు. హిందీ నేర్చుకొనే వారికి ఎంతేనా ఉపయోగంగా వుంటుంది. హిందీపఠనం స్కూళ్లల్లో నిర్బంధం కాబోతున్నది. అసంబద్ధమైన సాహిత్యగ్రంథాలకి డబ్బు ఆంధ్రేతరులకి పోయడంకంటె ఇట్టి ఆంధ్రప్రకాశకులకు చేరేటట్లు చేయడం మంచిదని మననాయకులు వెంటనే గుర్తించాలి.

—నాథం.

౨౩౦

భ్రమప్రమాదప్రహసనము

కర్త: కూచి నరసింహముగారు, పిఠాపురము.

డెమ్మీసైజున ౧౩౨ పుటలు. వెల పది అణాలు.

ప్రపంచప్రఖ్యాతుడయిన షేక్స్పియరు రచియించిన 'కామిడీ అఫ్ ఎర్రర్స్'కు ఇది ఆంధ్రీకరణము. ఇతర భాషాగ్రంథములను తెనుగు చేయునపుడు మనవారు ప్రాయికముగా పాత్రలపేళ్ళను కూడ ఆంధ్రసంప్రదాయమునకు మార్చుచున్నారు. ఇది మంచిపద్ధతిగాదు. లోగడ ఆంగ్లమునుండి 'హామ్లెట్' అను

గ్రంథమును భాషాంతరీకరించుచు నప్పుడు కూచి నరసింహముగారు ఈపద్ధతినే అవలంబించిరి. కాని ఈగ్రంథమున వారీ పద్ధతిని విడనాడి మూలగ్రంథమునందలి పాత్రల నామములనే అనువాదితగ్రంథమున నుంచినారు. 'మతాచారవ్యవహార సంప్రదాయములబట్టి సంభాషణములుండుటగనుక, భిన్నాచారవ్యవహారములుగల విదేశీయుల కీవలనున్న వారినామములే యుంచుట మంచిదని' నిజమరసి ఆ పద్ధతిని అవలంబించినందులకు గ్రంథకర్త సెంతయు అభివందింపవలసియున్నది.

భావభరితమైన షేక్స్పియరు నాటకము నరసింహముగారి ఆంధ్రీకరణమున మూలానుసరణమై,మనోజ్ఞమై యున్నది. మూలగ్రంథమందలి భావములు కొన్నిపట్టుల విస్తరింపబడుటయు, కొన్నిపట్టుల కుస్తరింపబడుటయు, కొన్నిపట్టుల ౸దింపబడుటయు జరిగినది. అనువాదమ్మనశైలి అతిశయమనోజ్ఞముగానున్నది. ప్రఖ్యాతాంధ్రరచయితలయిన నరసింహముగారు తమ అరువదినాలుగవఏట అనువదించిన ఈగ్రంథశైలి కటువు కాని పటుత్వముతో, గూఢముగాని బిగితో, పరిభూతముగాని గాంభీర్యముతో, వెగటుగాని మాధుర్యముతో, నులివాళ్లు వాడని నూత్నమర్యాదతో నొప్పుచుండుటలో ఆశ్చర్యములేదు.

—గి రి.

౨౩౧

ఆశ్చర్యచూడామణి దర్పణము.

గ్రంథకర్త: బాలకవి, ఉభయభాషాప్రవీణ కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావు గారు, ఆంధ్రోపాధ్యాయుడు, బోర్డు హయ్యరెలిమెంటరీ స్కూలు, అంగలూరు.

క్రౌనుసైజున 48 పుటలు. వెల 8 అణాలు.

దక్షిణదేశపుఁ గవులలో సుప్రసిద్ధుఁడగు శక్తిభద్రమహాకవి విరచితంబగు 'ఆశ్చర్యచూడామణి' అను సంస్కృత నాటకమున కిది ఒకవిధముగా మంచి ప్రజ్ఞతో వ్రాసిన నోట్సు యనవచ్చును. పర్ణశాలదగ్గఱనుండి ప్రారంభమైన రామాయణకథ ఆశ్చర్యచూడామణిలో ప్రస్తరింపబడినది.

దేశసేవకులకు శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమునకేగి అచట అనువులబాసిన సత్యాగ్రహి శ్రీగుళ్ళపల్లి నాగయ్యగారికి కృతి ఈయబడుటచే నీగ్రంథము విలువ సంపాదించుకొన్నదని చెప్పవచ్చును.

—రా వు.

౨౩౨

కథామాల.

గ్రంథకర్త: శనివారపు వెంకటలక్ష్మీ నరసింహముగారు, తణుకు.

డెమ్మీసైజున ౧౧౬ పుటలు. తొమ్మిదికథల సంపుటి.

కథలలో ఒక్కొక్కచోట అరుదుగా చక్కని హాస్యమున్నది. సకృతుగా మంచి పరిశీలనమున్నది. కాని రచనము ప్రాథమికముగాను, భావములు ప్రాకృతముగాను ఉన్నవి. అయితే అంతమాత్రమున గ్రంథకర్తను తెగడి లాభము లేదు. ముద్రణమునకెక్కుటకు పూర్వమే గ్రంథకర్త జాగ్రత్తపడి యుండవలసినదని చెప్పిన చాలును. ఇక మీదట లక్ష్మీనరసింహముగారట్లే చేయుదురని నమ్ముచున్నాము. కాలతీతమైనను ఈసారి వారు ప్రాఖర్యమున ఉత్తమరచనము వెలయింతురని విశ్వసింపవచ్చుననుకొందుము.

—రా వు.

౨౩౩

హిందువుల పండుగలు.

గ్రంథకర్త: సురవరము ప్రతాపరెడ్డి గారు, బి.ఏ.బి.ఎల్.

క్రౌన్‌సైజున ౪౦౦ పుటలు; ౬ చిత్రపటములు. వెల ఒక్కరూపాయి.

దొరకుచోటు: గోలకొండ పత్రికా కార్యాలయము, ట్రూపుబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

ఇది ఈగ్రంథమునకు రెండవకూర్పు. ౧౯౩౧-లో ప్రచురితమైన ఈగ్రంథము యొక్క తొలికూర్పుప్రతులు అచిరకాలముననే ఖర్చుఅయినవనుటచే దీని ఉపయోగమును ఆంధ్రులు గ్రహించిరని నిస్సందేహముగ నిశ్చయింపవచ్చును.

జయంతులు, పర్వములు, వ్రతములు ఇందు విపులముగ వివరింపబడినవి. వివరింపబడుటయేగాదు అవసరమగుచోట విమర్శింపబడినవి. ఈగ్రంథమున కిదియొక ప్రత్యేకత అని చెప్పవచ్చును. 'ఏరువాక పున్నమ' పర్వమునుగూర్చిన రెడ్డిగారి విమర్శ అపూర్వమైనదిగానున్నది. ఈ గ్రంథరచనమున రెడ్డిగారు తాము ఆంధ్రులమగుటను మరువలేదు. అంతటి ఆంధ్రదృష్టితో రచియించిరి కావుననే ఈ గ్రంథము ఆంధ్రమయప్రపంచమున అతిశయప్రచారము గాంచినది.

ఆంగ్లవిద్యనేర్చి నాగరికులమని విఱ్ఱవీగు అధునికాంధ్రులు పలువురుమనపర్వములను అంతరార్థములేని అంధప్రాయమైన అనాచారములుగ పరిగణించుచున్నారు. అట్టివారు ఓపికతో ఈగ్రంథమును ఒకసారి చదివినచో ఆస్తికులగుటయేగాక భక్తిప్రపత్తులలవఱచుకొని పర్వములు కొన్ని వీరపూజకు, కొన్ని ప్రకృతిపూజకు, కొన్ని ఆరోగ్యసంపాదనకు ఉద్దిష్టమైన ప్రయోజనకరములైన పాయరాని వాడుకలని గ్రహింపగలరు. ఈ గ్రంథమున అట్టిమహిమ ఉన్నది.

ఆదిలో మంచిఆశయముతో ఏర్పాటుపబడినను ఇప్పుడు మిక్కిలిచెడియున్న కొన్ని పర్వముల ప్రభ్రష్టతనుగూర్చి నిక్కచ్చిగ నిరసించివ్రాసి నిరాకృతము చేయుటకు రెడ్డిగారు ఎంతమాత్రమును జంకలేదు.

బహుగ్రంథముల పరిశోధించి, బహుగాథల అవలోడించి తమవిశేషానుభవమును జోడించి రెడ్డిగారీగ్రంథమును

రచియించి తెలుగులక్ష్మికి తోడుపడి నందుకు వారిని మనఃపూర్వకముగ అభినందించుచున్నాము. ఈగ్రంథము ఎంత ప్రచారమందిన తెలుగువారికంతలాభమని చెప్పవచ్చును. —గి రి.

౨౩౪

మాప్లా తిరుగుబాటు.

గ్రంథకర్త: తుమ్మల వెంకటరామయ్యగారు.

క్రౌనుసైజున 40 పుటలు. వెల ఒక అణా.

దొరుకుచోటు: నవశక్తి కార్యాలయము, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

మలబారులోని మహమ్మదీయుల్ని మాప్లాలంటారు. వారిప్రధానవృత్తి వ్యవసాయం. వారిలో 1921-లో రేగిన తిరుగుబాటుయొక్క పూర్వాపరసందర్భాలన్నీ ఈగ్రంథంలో వర్ణింపబడ్డాయి. ఈరచనకు ఆధారాలు ప్రభుత్వప్రకటనలూ, మహాత్ముని యంగ్ ఇండియా పత్రికలు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఏర్పడిందతర్వాత మాప్లాతిరుగుబాటు ఖైదీలు విడుదలపొందారు. తిరుగుబాటుకారణమైన మాప్లా చట్టం రద్దుచేయబడ్డది. ఈసందర్భంలో తిరుగుబాటువివరాలను అన్నిటినీ తిరగతోడే ఈగ్రంథంయొక్క ప్రచురణం మెచ్చుకోతగింది. —రా జు.

౨౩౫

దేవుఁడు.

రచయిత్రి: స్థానాపతి రుక్మిణమ్మగారు. చిన్నసైజున 40 పుటలు.

వలయువారు ప్రకటనకర్తలయిన మ. రా. శ్రీ గరుడా నీలయ్యశ్రేష్ఠిగారికి విశాఖపట్టణం వ్రాయునది.

ఉపనిషత్ప్రతిపాద్యమయిన నిర్విశేష బ్రహ్మోపాసన ప్రస్తరింపబడినది. దేవుని తెలిసికొనగోరువారికి ఎంతేని ఉపయోగించునట్లు రుక్మిణమ్మగారు దీనిని రచియించినారు. వారిసామర్థ్యమునకు చాల అచ్చెరువొందుచున్నాము. శ్లోకములకు తాత్పర్యము వ్రాయుచు శ్రుతి చూపిన చతురత మెచ్చదగియున్నది.

—రా వు.

౨౩౬

కర్షకా.

కర్త: ఉభయభాషాప్రవీణ కొండవీటి వెంకయ్య.

చిరునామా: విప్పర్ల, కోనూరుపోస్టు, సత్తెనపల్లి తాలూకా, గుంటూరుజిల్లా.

'కర్షకా' అను మకుటముతో చెప్పబడిన ఏబదిపద్యముల ఉద్బోధగ్రంథము. శ్రీగోగినేని రంగనాయకులుగారి ఆమోదమునందినది. శైలితెలియుటకై ఒక్క పద్యము నిచ్చుచున్నాము:

ఉ. రైతులరాజ్యమే ధర వి
రాజిలుచుండగ నీ కవీశ్వరుల్
ప్రీతిని నీదు గేయముల
పేర్కొనుచుందురు నీదుశక్తి యీ
భూతలమందు వెల్లువయి
పోయెడిరీతిని జూడుమోయి నీ,
చే తగురాజ్యకర్తవు ధ
నేశ్వరు లెవ్వరుగారు కర్షకా!

—రా వు.

వకుళమాలిక.

గీతికాస్వగతము: తల్లావఝ్ఝల [illegible] కరశాస్త్రి రచితము. గుంటూరు వర్ధ్య సాహిత్యపరిషత్తువారిచే ప్రచురితము. చిన్నసైజున ౯౬ పుటలు.

[illegible] సంగీతము భావమునుమించి యుండుట గమనింపకుండ నుండజాలము.

'నాస్వామి యరుదెంచి
నాకేమొ యనుకొంటిని
ఎంత చక్కనివాడో!
ఎంతచల్లనివాడో!
ఎంతచక్కనిచేయి
యెంతచల్లనిచేయి!
చిగురుటాకునుబోలు
చేయి నా నాధునిది!
అతనిహస్తము సోకి
నంతనే నామేన
అంకురించును పులకి
లానంద గరిమాన.

శాస్త్రిగారి రచనములకు వ్యాఖ్యవిమర్శ కూడదు.

—రా వు.

గళ్ళచీర 100 పుటలు - అణాలు 8

తెనుగుకుటుంబాలలో నిహితమైవున్న మాధుర్యాన్ని ప్రస్ఫుటంచేసే ఆరుచిన్నకథల సంపుటి.

కథల శీర్షికలు:

1. గళ్ళచీర, 2. అమ్మమ్మ, 3. కాఫీ, 4. బాల్యస్నేహం, 5. అత్తాకోడళ్ళు, 6. పెళ్ళిచెడగొట్టిన అవధాని.

రచయిత:

పురాణం కుమారరాఘవశాస్త్రి, బి. ఏ.

ఆంధ్రభూమి బుక్ డిపో—వేపేరి, మదరాసు.

అర్థాంగి అనాకారిఅయితే అనుమానాలులేక హాయిగావుండవచ్చు.

కులాంగన కురూపిఐతే మంచిది

'ఇంతకీ, అందంఅనేవస్తువు కొరుక్కుతినేదికాదు. మోహినిని ముద్దుపెట్టుకున్నా, మొద్దును ముద్దుపెట్టుకున్నా కలిగేమోదం ఒకటే. కొంత మనఊపిరి గాలిలో కలసిపోవడమూ, కొంత మనడబ్బు ఖర్చు కావడమూతప్ప విశేషప్రయోజనం ఏమీవుండదు.'

రచయిత:

ఎ. శేషాచలపతి, బి.ఏ.

కోడలు నలుపైతే కులమెల్లా నలుపే తెనుగులో ఒకసామెతవుంది. దానికి వ్యాఖ్యానంచేస్తే వంశోద్ధారకురాలు కావలసిన కోడలు అనాకారిఅయితే వంశంలో అనాకారిసంతానం బయలు దేరుతుందని తేలుతుంది. కాని దీర్ఘ పరిశోధనలమీద, పూర్ణానుభవంమీద కులాంగన కురూపిఅయితేనే భర్తకు శాంతిసుఖాలు రెండూ ఉంటాయనీ, అనాకారిభార్యగల సంసారంలో అనుమాన శార్దూలం ఎప్పుడూ బొబ్బలుపెట్టలేదనీ, కురూపికులాంగనగల కుటుంబానికి సౌందర్యదోరుభయం ఏమీ వుండజాలదని నిశ్చయంగా తెలిసివస్తుంది.*

శాంతిసుఖాలే వివాహసంస్థయొక్క ఆది, అంతిమ ఫలాలుగా వుండాలనికోరే ప్రతిపురుషుడూ తనసార్వభౌమత్వం వుండడానికి ఒక అనాకారినే ఎన్నుకోవాలని నామనవి.

దివ్యసుందరాంగులను తిరస్కరించి భార్యగా నీవు ఒక అనాకారిని ఎన్నుకొంటేచాలు ఆమె నీత్యాగాన్నిగుర్తించి నీకు పాయని పదదాసిఅయి వుండిపోతుంది. ఆమే చోరభర్తల్ని చేరనివ్వదు. కృతజ్ఞతాభావం ఆమెహృదయంలో వృద్ధిగడియలూ జాగరితమవుతూ వుంటుంది. నీ ఆజ్ఞల్ని ఆమె తులసీదళాల్లా తలదాలుస్తుంది.

'చాలా అందకత్తెవుసుమీ, సుభ్రూ' అని అప్పుడప్పుడు కొద్దిగా పొగడుతూ వుంటే ఆమె నిర్భరానందాన్నిపొందుతూ- స్తోత్రపాతాలికి ఉబ్బి తబ్బిబ్బు అయి ప్రత్యక్షమై వరాలిచ్చే భగవంతుడిలాగున- నీకు ఆమె పూర్తిగాలొంగి నీవు ఎప్పుడు ఏమికోరినా సాధ్యమైనంతవరకు లేదనకుండా ఇస్తూవుంటుంది.

అనాకారిభార్యఅయితే ఆమె నీకు పదదాసిఅయి పడివుండడమేకాకుండా ఇంకా ఎన్నోలాభాలువున్నాయి. ఆమెను చూచి ఇతరపురుషులంతా ప్రవరాఖ్యులు, ఋష్యశృంగులూ అవుతారు. అనుమానాలికి తావువుండదు. అందమైన అర్ధాంగివుంటే అన్నీ చిక్కులే. అందమైన పెళ్ళాన్నికట్టుకుని రాముడు, గౌతముడు, పాండవులు, బృహస్పతి, నలుడు మొదలైనవారు ఏమిసుఖించలేదని నాకు తెలిసినంత మీకున్నూ తెలుసు. ఇల్లావుండికూడా ప్రతివరుడూ తనవధువు అందమైంది కావాలని ఎందుకు కోరతాడూ అంటే యీప్రపంచం ఉన్మాదపుప్రపంచం కాబట్టి అనాలి. "నేను అనాకారిని అయినా నామగడు నన్నువరించాడు. కాబట్టి నేను అతనికి తప్పినడవకూడదు' అనే భావంతో అనాకారిభార్య ఎప్పుడూ పరపురుషుణ్ణి కన్నెత్తిచూడదు. ఒకవేళ ఆమెచూసినా అవతలవాడు అసలేచూడడు. అందుతో ఆమె నిర్బంధపతివ్రత అవుతుంది. అందుచేత అనాకారిభార్యగల భర్తకు అనుమానపీడవుండదు. ఇదిమేలో, అడుగడుక్కి అనుమానాలు పొందవలసివుంటే సుందరాంగిఅయిన భార్యనుకలిగి వుండడంమేలో తలవున్న ప్రతిభర్త సులభంగానే నిర్ణయించుకోవచ్చు. 'అలుసుఖార్థంబా, వేదనార్థమొ చెపుమా?' యని, 'దుఃఖమునకో, సుఖమునకో నరులమనువు చెపుమ?' యని లోకజ్ఞుడను కవితో కంఠంకలిపి మిమ్మల్ని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను.

అదిన్నీగాక అందం అనేది చర్మగతమేకాదు. యీచర్మానికీ, యీముఖానికి, యీకళ్ళకి అతీతమైన శాశ్వత సౌందర్యం ఒకటివుంది. యీ శాశ్వతసౌందర్యం చర్మగతసుందరాంగులవద్ద మందులోకికూడా దొరకదు. పైపటారం ఉన్నవాళ్ళకి లోపల లొటారమే. ఇంతకీ ప్రకృతి అందరికీ ఒకటేమాదిరి సుగుణాలు ఇవ్వదు. సౌందర్యం పుష్కలంగా ఇచ్చినవారికి ప్రకృతిమాత ఇతరవిషయాల్లో లోటుచేస్తుంది. కొందరు సుందరాంగుల్ని చూచినంతసేపూ చాలాముచ్చటగావుంటుంది. కాని వారు నోరు విప్పి మాటరానిచ్చారో గాడిద ఓండ్రపెట్టినట్లు వుంటుంది. అనాకారులకు సౌందర్యవిషయంలో కలిగినలోటును కోకిలకంఠస్వరంయిచ్చో, అమృతహృదయమిచ్చో, అద్భుతప్రజ్ఞయిచ్చో ప్రకృతిమాత పూర్తిచేస్తుంది. కాబట్టి అనాకారివద్దకూడా ఏదోఒకసమ్మోహనగుణ

ము ఉండ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ప్రత్యేకనమ్మకమేమీ లేదు. అనవసరమైన ఆశాభావాలు [illegible]స్నాయి,

కాలమహాపురుషుని చేతుల్లో అనాకారీ, ఆకారీ ఒకటే. ముసలితనం వారి [illegible]గా ఆవహిస్తుంది. అనాకారి అనాకారిగానే వుండిపోతుంది కాని ఆకారి ముసలియీడులో అనాకారి అవుతుంది. అంటే ఆకారి వయస్సుపైబడ్డంతో ఉన్న అందాన్ని పోగొట్టుకుంటుందన్న మాట. అనాకారి ఏమీపోగొట్టుకోదు. [illegible] [illegible] పోగొట్టుకునే పెళ్ళాం మంచిదో, పోగొట్టుకోని పెళ్ళాం మంచిదో వస్తువుల విలువ తెలిసిన భర్తలకు నేను వేరే చెప్పవలసింది ఏమీ లేదు. ఊగి ఊగి ఉట్టిఉన్నచోటికే వచ్చినట్లు ఆకారి సౌందర్యగర్వంతో ఊగిసలాడిఆడి ముసలితనంలో అనాకారికి అప్పఅవుతుంది. ఎప్పుడూ ఒక్కలాగే వుండడం మంచిదికాని బ్రతికిచెడ్డం మంచిదికాదు.

సహజసుందరాంగులికి సహజంగా గర్వంకూడా వుంటుంది. తమఅందం చూసి తాము మురిసిపోతారు; తమకు సహజంగానే సౌందర్యంవుంది కాబట్టి దానివిలువ వారికి తెలియదు, దానివిషయంలో వారికి శ్రద్ధఉండదు. దానిని పోషించుకోవాలనేబుద్ధి వారికుండదు; వారికి బద్ధకంబలుస్తుంది. చూసీచూడ్డంలో వారు ఆకర్షణీయంగా వుంటారుకాబట్టి పళ్ళుతోముకోవడమూ, మొగంకడుక్కోవడమూ, తలదువ్వుకోవడమూ, జుట్టు ముడుచుకోవడమూ, చెమటకంపు పోయేటట్లు [illegible]కోవడమూ మొదలైన సౌందర్యవర్ధక, శుచిప్రసాదక కృత్యాలేవి వాళ్ళకు తలపట్టవు. అనాకారులు అసలే మనం అనాకారులంకదా సౌందర్యవిషయంలో అశ్రద్ధగావుంటే మరీఅసహ్యంగా వుంటామని శ్రద్ధగా పళ్ళుతోముకొని, సుభ్రంగా మొగంకడుక్కొని, బాగా తలదువ్వుకుని, పొందికగా జుట్టుముడుచుకొని, చక్కగా నీళ్ళుపోసుకుని ప్ర[illegible]

[illegible]ంగా [illegible], సుందరంగా [illegible]టారు. సుందరులందరూ సుందరమైన ఏబ్రాసులు- అనాకారులందరూ అనాకారమైన శుచిమంతురాండ్రు. బుద్ధిమంతులైన యువకులికి నేనైబయలుదేరి సుందరమైన ఏబ్రాసినికదలి అనాకారి అయిన శుచిమంతురాలినే పెళ్ళాడమని కేన్వాసుచేయ్య నక్కరలేదు. ఆవిషయం వారికే తెలుసు.

'బూచెమ్మకూతుర్ని నేనేనూ, బుద్ధిమంతురాల్ని నేనేనూ' అనే తెనుగు చిన్నపిల్లలపాటలోని అంతరార్థం మహత్తరమైంది, మహనీయమైంది. బూచెమ్మలావుంటే కూతురే బుద్ధిమంతురాలు అవుతుందనే లోకసత్యాన్ని ఆపాట చెబుతూవుంది. సుగుణాలు లేని సుందరమ్మకంటె బుద్ధిమంతురాలైన బూచెమ్మ వరణీయఅయినభార్య.

కురూపిఅయిన కులాంగనను ప్రయత్నించినా ఇతరపురుషులు ఎవరూ అందుబాటులోవుండరు కాబట్టి ఆమె తనకు అందుబాటులోవున్న ఒక్కపురుషుణ్ణి— మగణ్ణి— అతిశయభక్తితో, అసదృశ ప్రేమతో, అపూర్వాభిమానముతో పూజిస్తుంది, ఆరాధిస్తుంది, సేవిస్తుంది. మంది ఎక్కువైనకొద్దీ మజ్జిగపల్చనైనట్లు ప్రేమార్థులు ఎక్కువైనకొద్దీ సుందరాంగి భర్తమీదిప్రేమ సన్నపడుతుంది. అనాకారిభార్యవిషయంలో ఇట్టిభయం లేదు. తన అనాకారితనం ఆమెకు తెలుసు. నీవు వదిలేస్తే ఆమెను చేరదీసే చేదస్తుడు వుండడనీ ఆమెకు తెలుసు. కాబట్టి ఆమె సర్వవిధాలా నిన్ను సంతోషపెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తుంది, సర్వవేళలా నిన్ను సుఖపెట్టడానికి కోరుతుంది. ఇంతకంటె భార్యవల్ల భర్తకోరేది ఏముంది?

నగలయొక్క నాణెము, విలువ, వినియోగము అనాకారులచెంతనే చూడాలి. ప్రత్యేకము కమసాలిజాతిని పోషిస్తూ వారికళాకౌశల్యాన్ని వృద్ధిపరచే వివిధరీతుల నగలకు ఉచితోపయోగ్య[illegible]

[illegible] కల్పించాలంటే అనాకారులుం[illegible] కోవాలి, సుందరిని పెండ్లాడినభర్త భార్యకు ఎన్నినగలు చేయించినా [illegible] [illegible] [illegible], నగలుచేయించగల సత్తా, సంపదా, సరదాఉన్న పురుషులందరూ అనాకారులను పెళ్ళాడి వారికి బాగ నగలు చేయించిపెట్టి వారికి లేని అందమూ, లేనిచందమూ, లేనిలావణ్యమూ, లేనితారుణ్యమూ కొంతవచ్చినప్పుడే వారు పాత్రమెరిగి దానంచేసినవారు, [illegible]వాత పెట్టినవారు అవుతారు. తమప్రయోజకత్వంచేత అనాకారులను అందాలభరిణలుగా చేయగలిగితిమి కదా అనేతృప్తి వారికి కలుగుతుంది;

ఇంతకీ అందం అవేవస్తువు కోరుక్కుతినేదికాదు. మోహినిని ముద్దుపెట్టుకున్నా, మొద్దును ముద్దుపెట్టుకున్నా [illegible]గేమోదం ఒకటే. కొంత మనఊపిరి గాలిలో కలిసిపోవడమూ, కొంత మనఉమి ఖర్చుకావడమూతప్ప విశేషప్రయో[illegible] ఏమీ వుండదు. ఎర్రజామపండుతిన్నా, తెల్లజామపండుతిన్నా కలిగేరుచి ఒకటే. ఆకారిఅయినా, అనాకా[illegible] ఒకటే అయినప్పుడు ఆకారిని ఎన్నుకొని వీడు వట్టి పైపైమెఱుగులకు మోసపోయేవాడురాఅని నలుగురిచేతా అనిపించుకోవడం మంచిదా?

మేడిపండుచూస్తే మేలిమైవుంటుంది. పొట్టవిచ్చిచూస్తే పురుగుల్లుంటాయి. అందమైనవస్తువులన్నీ అంతే. మోదుగు పువ్వులలాగు సుందరులందరూ మృదువుగావుంటారు. కాని అపువ్వులలాగు వారున్నూ నిర్గంధులై వుంటారు. ఎర్రగా బుర్రగా వుండగానే సరా? కావలసింది సుగంధంకాని సువర్ణంకాదు. ఆకారులది సువర్ణం, అనాకారులది సుగంధం. సువర్ణం కళ్ళకిఇంపు, సుగంధం ముక్కుకిఇంపు. సువర్ణాన్ని అనుభవించి ఆనందించగల కళ్ళకి కొంతకాలానికి చత్వారంవస్తుంది. సుగంధాన్ని అనుభవించి ఆనందించగల ముక్కుకి వచ్చే

శక్తిపాటవము తగ్గదు. కొంటె ...చ్చేవరకు అనుభవిస్తూ, ఆనందిస్తూ తొగల సుగంధంవుంటే అనాకారులన్నే మ... అర్ధాంగులుగా స్వీకరించడం మంచిది.

పనసపండు పైకి ఎంత గరుకుగరుకుగావున్నా లోపల మధురమైన తొనలు వుంటాయి. అనాకారులు పైకి ఎంత అసహ్యంగావున్నా వారిదగ్గర లేహ్యమైన (నాకతగిన) తొనలు వుంటాయి. తేనెపట్టు పైకి ఎంత యసహ్యంగావున్నా లోపల మధురాతిమధురమైన తేనెవుంటుంది. అట్లాగే అనాకారులు పైకి ఎంత యసహ్యంగావున్నా వారి దగ్గర చోష్యమైన (పీల్చతగిన) తేనె వుంటుంది. చలిమిడి తెల్లగా ఎంతబాగావున్నా నల్లగావుంటే చిమ్మిలికి జిహ్వ లేచివచ్చినట్లు దానికి లేచిరాదు. ...ల్లే తెల్లటి తేటపెళ్ళాలకంటె నల్లటి ...ణ్యమైన పెళ్ళాలే అనుభవయోగ్యులై వుంటారు. నల్లటి పానకానికి ఉన్న రుచి తెల్లటిపాలకి తెల్లక్రిములా తపస్సుచేసినా రాదు. సపోటాపండు మాపులకు ఏమైనా బాగుంటుందీ? రుచికి ఎంతబాగావుంటుంది చెప్పండి? ఇంతకీ తేలిన సారాంశం ఏమిటంటే పైకిబాగుంటేవి లోపల బాగావుండవు- లోపల బాగావుంటేవి పైకి ఏమీ బాగావుండవు.

అందంవిషయంలో మనకన్ను మంచి జడ్జికాదని తెలుసుకోవలసివుంది. అద్దంలోనే కాని మనముఖాన్నైనా చూడలేని మనకన్ను- అనవాలంక్రియామాత్రమైన మనకన్ను- అద్దంకొకపోతే మ్రాను, సాధనాంతరంచేత నేనా మనవీపును చూడలేని మనకన్ను- అప్రయోజకరమైన మనకన్ను- మంచిరుచిగావుంటే, మంచివాసనగావుంటే, మంచిమాటకారిగావుంటే అర్ధాంగిని మనకు సంపాదించిపెట్టగల వాళ్ళ అర్ధాంగిని ఎన్నుకోడంలో మనం ...ప్పుడూ మనకన్నుని కన్సల్టుచేయకూడదు. మనముక్కుని, మననాలుకని, మనచెవిని సలహా చెయ్యాలి. ఈమూడిటిని కన్సల్టుచేస్తే ఇవి తమకిటు అనాకారులే ఇస్తాయి- ఏమంటే అనాకారులందరూ కంపులేని నీటుకత్తెలు, నేర్పుగల వంటకత్తెలు, ఇంపైన పాటకత్తెలు అయివుంటారు. దేశదేశాల ప్రభుత్వాలన్నీ కూడా ఓటుమీదనడిచే ఈరోజుల్లో వివాహం చేసుకుని సంసారప్రభుత్వం చేయబోయే ప్రతివాడూ మూడుఓట్లువచ్చే అనాకారినే పెళ్ళాడాలిగాని ఒకఓటువచ్చే సుందరిని పెళ్ళాడకూడదు. మైనారిటీ ఓటును నమ్మి ఆతను అందాలభరిణిని కట్టుకుంటే ఆతనిపని ఓటిఅవుతుంది. నమ్మకాని కన్నుసంగతి ఎల్లాగున్నా ముక్కు, నాలుక, చెవి అనేఅంగాలు మూడింటిని ఆనందపరిచే అనాకారి అర్ధాంగే అవశ్యం వరణీయమైనది అనేవిషయం అందరూ గమనించితీరాలి.

ఇంతకీ అనాకారి పెళ్ళికాకుండా వుండిపోదు. ఎవరోఒకరు ఆమెనుఎట్లాగో పెళ్ళాడి తీరాలి. ఆఎవరో ఒకరు నీవేఅయి అపూర్వమైన త్యాగమహిమ ఎందుకు ప్రదర్శించకూడదు? ఆకీర్తి, ఆ ప్రతిష్ఠ నీవు ఇతరులకు పోనిచ్చి సిరిరాగా మోకాలొడ్డిన మోటుమనిషి అనే అపకీర్తి, అప్రతిష్ఠ ఎందుకు తెచ్చుకోవాలి? అనాకారిని పెళ్ళాడినవానికి కీర్తిప్రతిష్ఠలు అరచేతి ఆమలకాలు. ప్రతీవాళ్లు కుబ్జనువరించిన కృష్ణమూర్తులంతవాళ్లు కావాలని నాకోరిక.

ఇన్నిలాభాలు ఒనగూడివున్నాయి కాబట్టే అనాకారులను వివాహంచేసుకోమని చెపుతూవున్నాను. నావంతు చెప్పడం, మీవంతు చెయ్యడం- నేను చెప్పినట్లు చేస్తారా భర్తలుగా బాగుపడతారు, సంసారులుగా సుఖిస్తారు. బాగుపడమనీ, సుఖపడమనీ చేసే నావుపదేశం ... ...కాని నా... నష్టంలేదు, ... అభిమానాని పాత్రమైన అనాకారులు అవివాహితలై వుండిపోరు.

అయితే కులాంగన కురూపిఅయితే మంచిదనీ, అనాకారులను భార్యగా చేకొంటే సుఖమనీ చెప్పడంలో నేనేదో క్రొత్తసిద్ధాంతాన్ని చేయటంలేదు. వేదాలను నిర్మించిన కోవిదులున్నూ, ధర్మసూత్రాలు కల్పించిన ప్రజ్ఞావంతులున్నూ, పురాణాలు రచియించిన ... భవజ్ఞులున్నూ అయిన మన పెద్దలు ... క్తకంఠంతో 'ఆలిమర్కటం, ఇల్లు ఇర్కటం' అను వేదబుక్కును అనాది కాలంనుంచీ పాడుతూనే వచ్చేరు.

చివరిని ఒక చిన్నవార్నింగు. అనాకారి అయిన స్త్రీని తిరస్కరించిన వారికి అనాకారి అయిన శూర్పణఖను (చుప్పనాతిని) తిరస్కరించుటచే రామలక్ష్మణులకు కలిగిన కష్టాలన్నీ, నష్టాలన్నీ కలిగి తీరుతాయి. కావున అనాకారపు ఆతివల విషయంలో పురుషుడు ఖబడ్దార్‌గా వుండాలి.

మైత్రి, మచ్చిక—అనుకూల్యము, అభిమానము వున్నప్పుడు అభార్యాది. బట్టతల అయినా, బరికెతల అయినా, మిట్టపండ్లు అయినా, మెడిగ్రుడ్లు అయినా, గుంతముఖమయినా, కుఱుచ చేతులయినా, కుండకడుపైనా, గూనివీపయినా, ఆమె గడకర్రలా పొడుగ్గావున్నా, కిక్కిస కర్రలా సన్నంగావున్నా, బుడంకాయలా పొట్టిగావున్నా, మద్దిరోలులా లావుగావున్నా ... ...గదికాదు. బొబ్బట్టులో మనం కోరేది మాధుర్యం కాని సురూపం కాదు. వంకరైనా చెఱుకుకర్ర తీపికి లోపంవుండదు.

పై మాసపు వ్యాసములలో కొన్ని

1. ముక్కుపొడుం పీలిస్తే ముక్తికలుగుతుంది.
2. పశువుల్ని, పక్షుల్ని ఎక్కేస్వాములు.
3. వానకాలపు వరిచేలు.
4. లికన్న—కీచకునివలపు.
5. ఆధునికాంధ్ర పద్యసారస్వతము.
6. పేరంటములో రవికల గుడ్డలు.

[illegible]

[illegible] షడ్రసం క్తులు [illegible], [illegible] ముందుకు కలం నడవదు. ఇక ఇంత కాఫీయో, టీయో [illegible] స్తారు, మెదడుకు వేడెక్కి కలానికి కొత్తకదలిక వస్తుందనే ఆశతో. ఈలాగ దుర్వ్యయం చేసుకుంటూ, కాలయాపన చేసేవార నేకమంది, క్రమంగా కృశించి, కృశించి, నరాల బలహీనతతో, నిలబడానికి కూడ, అశక్తులై, ప్రమాదస్థితిలో చిక్కుకుంటున్నారు, "అమృతప్రాశ" ఈలాటివారి పట్ల కల్పవృక్షమై, శాశ్వతమైన శక్తిని చేకూర్చి నిశితత్వంతో, కదంతొక్కుస్తుంది.

స్వామీస్ 'అమృతప్రాశ'

అశ్వినీకుమార ఫార్మసీ - నర్సాపురము

[illegible]

[illegible] సెగ [illegible] వ్యాధులకు 20 సంవత్సరముల [illegible] అనుభవములో [illegible].

సెగ వ్యాధులు [illegible], సవాయి వ్యాధులు తగ్గించుటకు, [illegible] ములు, మూత్రకశాయములు [illegible] త్రము సన్నముగ [illegible] లు, ఉదుకు [illegible] మొదలగువానికి దివ్యౌషధము.

సుమారు 1 నెలకు 1 తులం రు 4.

స్త్రీసుధ

స్త్రీల [illegible] వ్యాధులకు 20 సంవత్సరములనుండి మా అనుభవములో నున్నది.

మైల సరిగ కాకుండుట.

బుటకూల

తెలుపుబట్ట

మైల అధికముగ అగుట

మొదలగు వానికి

1 నెలకు 1 తులం రు 3.

N.B.—ఇంకను 250 రకముల ఔషధములును, మరికొన్ని అనుభూత మందులును, మాచే రచింపబడిన ప్రసిద్ధములగు ఆయుర్వేదగ్రంథములును మావద్ద దొరకును.

డాక్టర్. శ్రీపాద

కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి

బెజవాడ.

మా అనుభూతమందులు [illegible] గ్రంథములకును [illegible] లోను అడుగవలయును.

ఆంధ్రభూమి

సంవత్సరపు చందా	1-8-0
విడిసంచిక	0-2-0

ఆలసించిన దొరకని హాస్యగ్రంథాలు

5 అణాల పోస్టుబిళ్లలు పంపితే

1. పెళ్లాన్ని ఎలాపిలవడం ? 2. అనుమానాలు ఆయన - ఆవిడ, 3. ధ్రువ, 4. చింకిజోడు, 5. తాళంచెవితగాదా.

అనే ఐదు కడుపుబ్బ నవ్వించు హాస్యగ్రంథాలు పోస్టేజి మేమే భరించి మీకు పంపిస్తాము.

—నేడే పంపించండి—

ఆంధ్రభూమి బుక్కుడిపో, వేపేరి పోస్టు, మద్రాసు.

Printed at the Andhrabhumi Printing Works, Vepery, Madras.
Editor & Publisher: Andra Seshagiri Rao. B.A.